

ИНТЕРВЮ

Виктор Божинов за филма „Възвишение” и отношението на властта към културата

НАПРЕЖЕНИЕ

Скандал между Сърбия и Украйна заради наемници в Донбас

4,2% РЪСТ НА КРЕДИТИТЕ НА ДОМАКИНСТВОТА ЗА ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ

ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ:

Не е ефективно да плащаш за раждаемост

Девето излиза на пазара на труда чак след 20 г., изчислява вицепремиерът по демографията

Най-ефективната инвестиция на държавата не е в насърчаването на раждаемостта и в отглеждането на деца.

Дори това да ви прозвучи грубо и цинично, с това съм абсолютно наясно, трябва да минат 20 години, за да стане пълноценно това дете и да

влезе на трудовия пазар. Това каза вицепремиерът по икономическата и демографска политика Валери Симеонов вчера на конференция на тема

“Ефективността на политиките на Евросъюза за малките и средни предприятия”.

ЧЕТИВО

Студентите доброволци в Сръбско-българската война

Паметната битка на народите край Варна през 1444 г.

Библиотеките в България умират

Да пуша или не, или за „ползите” на цигарите

Снимка БГНЕС

Барети, хеликоптер с термокамера и дронове издирваха в Пернишко заподозрени за обир на банкомат. При мащабната акция бяха задържани четирима души, трима са обявени за общодържавно издирване

НЯКОЛКО ДУМИ

Валентин ГЕОРГИЕВ

ЦУНКИ МУНКИ...

И каква стана тя - за какво се мори цял ден слагаш на ГЕРБ по телевизии, форуми и социални мрежи? За какво Иво Христов прибързано тръгна да се извинява? Сега остана ли у някого и капка съмнение в истинността за “дебилите”, след като часове по-късно Борисов потвърди думите му с впечатляващо изказване в Брюксел: “Юнкер все още пази чертежите ми на газовите пътища”. Няма що - умните хора вече имат реален газопровод, а “80% дебили”

имат чертежи на такъв. “Чертожникът” и неговият ментор дори си направили снимка. А каква Далновидност, Гордост, Красота и Благородство на аристократи струи от нея... И целувки.

Последното посещение при “началниците” обаче поражда не само иронични усмивки. Такава показна надменност без всякаква връзка с реалността отдавна не е била на мода. Сцените на взаимното цунки мунки, обещанията за “добър доклад за корупцията”,

готовността на Жан-Клод да бъдем приети начаса в Шенген и еврозоната - всичко това прелива от наглост и пълно пренебрежение към истината и към дереджето на българина. Той отдавна се пита не е ли време Европа да му обърне и на него внимание, не само на своята партийно-политическа пионка. Нищо че телевизите и личните Му вестници се съсипаха да венцеславят “историческото” заседание в Брюксел.

Снимка Емилия КОСТАДИНОВА

Президентът призова за дигитализация в библиотеките

Като много трудна задача пред библиотеките Радев изтъкна превръщането на информацията в знание. По думите му без подкрепата на държавата тези задачи няма как да бъдат изпълнени

Държавният глава Румен Радев определи като мисия на библиотеките дигитализацията на техните фондове. В София вчера той даде началото на националния форум "Библиотеките днес", в който се включиха представители на над 450 обществени библиотеки, целта на които е предоставянето на равен достъп до информация, възможности за придобиване на нови знания и умения от потребители.

Като важна задача в процеса на дигитализация Радев посочи приличането на младите хора. Най-голямата заплаха за нашето бъдеще е да имаме млади невежи, нечетящи, необразовани хора, категоричен бе той. Прези-

дентът посочи, че е необходимо цялото богатство на библиотеките да бъде представено по подходящ за младите хора начин, така че то да е интересно и да осигурява бърз достъп до знание. "От библиотеките можем да разберем какви сме били и къде сме в момента. От нашето отношение към библиотеките можем да разберем и какво е нашето бъдеще, защото именно библиотеките са институциите, където се създава, съхранява и предава през поколенията нашето интелектуално наследство и духовност", обобщи президентът. За мен книгите и книжовността са стратегически ресурс на всяка нация, категоричен бе Радев.

Каракачанов призна за радикален ислям в Източните Родопи

Проблемът бил в ромските гета и сред българомохамеданите, не сред българските турци

За наличието на радикален ислям в България призна министърът на отбраната Красимир Каракачанов на заседание на парламентарната военна комисия вчера. Той заяви, че в службите има анализ за радикалния ислям сред мюсюлманската общност. Аз смятам, че това е голям проблем, категоричен бе министърът и подчерта, че това не е проблем, който трябва да се замита под килима.

По думите на Каракачанов радикален ислям имало сред ромите в някои от гетата и в някои райони на Източни-

те Родопи сред българите мюсюлмани. Сред турските мюсюлмани нямало радикален ислям. Фереджета и бради се пускали заради паричен стимул, стана ясно от коментара на Каракачанов. Военният министър е убеден, че за този проблем трябва да се говори и да се вземат мерки.

Повод за изявлението на Каракачанов бе питане от депутата от ДПС Джейхан Ибрямов, който прочел във вестник "Българска армия" анализ за радикализация сред мюсюлманите у нас. Там се посочвало, че имало ра-

дикален ислям сред българските мюсюлмани. Правителството и службите не са излизали с такова становище, отбеляза Ибрямов. Каракачанов обясни, че публикацията е изследване на научен работник. Добре е такива неща да се знаят от българското общество, категоричен бе той. Джейхан Ибрямов пък предупреди, че да се поставят всички мюсюлмани под общ знаменател е опасно за националната сигурност.

По-рано вчера Главното муфтийство призова правителството да при-

еме работно определение и за ислямophobia. Искането е отправено в открито писмо до премиера, директора на дирекция "Вероизповедания" Емил Велинов и до председателя на Комисията за дискриминация Ана Джумалиева и е по повод правителственото решение за приемане на работно определение за антисемитизма. От мюсюлманското вероизповедание искат и решение за определяне на координатор по ислямophobia, нетолерантността и дискриминацията срещу мюсюлманите в страната.

Русия очаква наказания за оскверняване на паметници у нас

Русия очаква хората, които оскверняват паметници у нас, да бъдат открити и наказани. Това стана ясно от думите на говорителката на руското външно министерство Мария Захарова на редовния седмичен брифинг. Тя отговори на въпроси за ситуацията с осквернения паметник на Съветската армия в София и за разразилия се спор кой е спасил българските евреи от смърт по време на Втората световна война. Припомняме, че руският обяви, че Червената армия има принос за спасяването на родните евреи от Холокоста.

Захарова припомни, че Русия редовно засяга проблематиката с паметниците и вижда, че паметниците на героите от Втората световна война, освободили Европа и поспециално България от фашизма, са подлагани на нападения. "Но, за съжаление, не виждаме

адекватна реакция от страна на държавата. Става дума за неподвездане на тези деяния под наказателна отговорност. По отношение на тези паметници се проявява отношението на хора, действащи извън контекста, извън последиците от Нюрнбергския процес", коментира Захарова. Тя допълни, че има опити целият разговор да бъде пренасочен от реална оценка към историческата част, а нея трябва да коментират историците. "Ние казваме, че е необходимо уважение към паметта на хората, дали живота си не за завоюването, а за освобождаването на други страни от фашизма", допълни говорителката. Тя бе категорична, че страната няма намерение да започва дискусии на исторически теми, а само да бъдат чути и паметниците да бъдат поддържани в необходимото състояние.

Парламентът гласува кандидатурата на Кирил Ананиев за здравен министър

Аида ОВАНЕС

Парламентът да гласува кандидатурата за нов здравен министър е предвидено за днешното заседание. Преди дни бе оповестено, че настоящият финансов зам.-министър и председател на Надзорния съвет на НЗОК Кирил Ананиев ще заеме мястото на подалия оставка проф. Николай Петров. В деловодството на парламента вчера е постъпило проекторешението, с което премиерът Бойко Борисов предлага персонална промяна в МС.

Предложението за Ананиев дошло лично от премиера. В началото на седмицата от ГЕРБ заявиха, че ако Ананиев бъде избран на поста, МЗ щяло да се управлява от "добър финансист, който познава бюджета за здравеопазване".

Ананиев е един от тримата здравни министри през последните 28 години, който не е от медицинското съсловие. Интересно е как би погледнал той като здравен министър на собствените си предложения отпреди няколко седмици в качеството му на финансист и председател на надзора на касата.

"Аз предлагам да запишем следния текст: "През 2018 г. НЗОК

не заплаща за лекарствени продукти с ново международно непатентно наименование, за които е подадено заявление за включване в Позитивния лекарствен списък по чл. 262, ал. 6, т. 1 или 2 от Закона за лекарствени продукти в хуманната медицина, както и включени в ПЛС лекарствени продукти по чл. 262, ал. 6, т. 1 или 2 от ЗЛПХМ, които подлежат на заплащане за първи път през 2018 г.". Това е записано в протокола от последното заседание на надзорниците от 25 октомври, което Ананиев ръководи. Той пояснява: "Никаква нова молекула през 2018 г., нито тези, които са заявени вече, нито тези, които са одобрени, но не са започнали плащания по тях. Това е единственият начин, ако искате да намалим лекарствата", казва Ананиев. По-нататък той пояснява, че "нищо ново няма да договаряме". На забележката на здравната зам.-министърка Лидия Нейчева, че "тези са кандидатствали", Ананиев отговаря: "Няма да ги одобряваме".

За проекта на Закон за бюджета на НЗОК за 2018 г. гласуват петима от 9 надзорници: председателят Ананиев, който е и представител на МФ, здравните зам.-министри Нейчева и д-р Миро-

слав Ненков, Теодор Василев от КТ "Подкрепа" и Боян Бойчев от АИКБ. При гласуването председателят на КНСБ д-р Иван Кокалов е извън залата. Адвокат Андрей Дамьянов от Националната пациентска организация гласува "въздържал се". От заседанието отсъстват изпълнителната директорка на НАП Галия Димитрова и представителят на БТПП проф. д-р Красимир Гигов.

На искането на Нейчева, от името на МЗ, таксите в размер на около 4 млн. лв., които НЗОК плаща на НАП за събиране на здравни вноски, да отпаднат, Ананиев отговаря: "Тези хора много ни помагат, всяка година събират допълнително приходи от здравноосигурителни вноски. Някак си ще излезе много грозно. Не сме стигнали до тези пари. Според мен не бива да го правим". На забележката на Теодор Василев, че е nonsens да се плаща на държавна агенция, чиято работа по закон е да събира данъци и осигуровки, Ананиев отговаря: "Това й беше вменено допълнително. Нали вие си ги събирате преди". Зам.-министър Нейчева все пак е на мнение, че със спестените от таксите 4 млн. лв. може да бъдат увеличени парите в извънболничната помощ.

Бюджет 2018 представлява надхитряване с молив. С молива на счетоводител, а не с ръката на управленец

ПОЛИТОЛОГЪТ АРМАН БАБИКЯН ЗА ОСНОВНИЯ ФИНАНСОВ ПЛАН

Елена Йончева представя филма си „Границата“

Депутатът от ПГ “БСП за България” Елена Йончева обяви датата, на която ще представи филма си за българо-турската граница “Граница”. Той ще бъде излъчен в 15 часа на 13 ноември в клуб Перото” на НДК. Документалната лента е около 20 минути и в нея има смущаващи факти, доколко е ефективно инженерно-възпрепятстващото съоръжение. Йончева е проследила и съществуването на бежански канали от Турция през България за Европа. Тя уточни, че първоначално не е имала намерение да прави филм, а е събирала факти за охраната на границата и изграждането на оградата, които да послужат като аргументи в дебата по темата. “Още по време на предизборната кампания представители на ГЕРБ обясняваха, че границата се охранява много добре и как тя не може да се преминава. Моята информация като депутат от Хасково беше противоположна, но нямах доказателства. Накрая се събра достатъчно много материал и реших да го пред-

ЛЕНТАТА ЗА ОГРАДАТА НА БЪЛГАРО-ТУРСКАТА БРАЗДА ЩЕ СЕ ПРОЖЕКТИРА НА 13 НОЕМВРИ В КЛУБ „ПЕРОТО“ НА НДК

Снимка Емилия КОСТАДИНОВА

Във филма има смущаващи факти, доколко е ефективна оградата и ще научим за съществуването на бежански канали от Турция през България за Европа, обясни Елена Йончева

ставя като филм”, сподели Йончева. Припомниме, че след

разкритията, които анонсира Йончева около изготвянето на филма, Ми-

нистерският съвет трескаво обяви оградата по границата за обект на наци-

оналната сигурност и я засекрети. Социалистите заподозряха, че управляващите се опитват да попречат на разследването на Йончева. ОТ БСП реагираха остро и настояха за незабавните оставки на вътрешния министър Валентин Радев и вице-премиера Валери Симеонов. Тогава лидерът на БСП Корнелия Нинова алармира, че след цензурата на правителството депутатите вече не могат да подлагат състоянието на граничната ограда на парламентарен контрол. Тя попита репортажът на Би Би Си, който казва, че корумпирани представители на българските власти помагат на мигранти да преминат през границата с Турция на път към Европа, също ли е нарушение и заплаха за националната сигурност. Нинова подчерта, че 3 месеца Йончева снима, говори със свидетели и събра документи, които уличават в корупция длъжностни лица. Засне в реално време преминаване на организирани групи миг-

ранти и този филм показва паднала ограда, отворени шахти, безконтролно преминаване със стълби или под оградата, възмути се Нинова. В края на октомври лидерът на БСП обяви, че партията ще покани всички европейски посланици и ще им предоставим кадрите от филма на Йончева, ще им представи и документите, които уличават правителството в корупция. “От името на ПГ “БСП за България” обявявам, че всички ставаме съавтори на кадрите, документите и филма. Ще го излъчим и сме готови да понесем отговорност. Г-н Борисов, ще ви информираме специално кога и къде ще бъде излъчен този филм и очакваме да изпратите да ни арестуват 80 депутати от БСП”, закани се преди по-малко от месец Нинова. БСП обяви и гражданска подписка за “съучастници” в престъпление, свързано с филма за разследването на границата.

КОРНЕЛИЯ НИНОВА: Бюджетът на „Борисов 3“ е паралелният на паралелната гържава

“Бюджетът за 2018 г. на “Борисов 3” е паралелният бюджет на паралелната държава. Това е бюджет на застоя”. Това заяви вчера лидерът на БСП Корнелия Нинова от трибуната на НС при дебатите за финансовия план на държавата. По думите ѝ държавата на управляващите гледа отвисоко и не иска да вникне в ежедневните проблеми на хората, не иска да чуе как може да ги реши. Управляващите казват, че това е единствено възможният бюджет. Но не е, има и друг - не на застоя, не на числата, не паралелният, а на промяната, на развитието и на реалния живот, обясни Нинова. Тя обяви, че “БСП за България” ще внесе своя алтернативен бюджет между първо и второ четене. (цялото изказване - на стр. 5)

“ГЕРБ претендират за интеграция на хората с увреждания, но ги пращат на кино. Те продължават да бъдат най-отхвърляната част от общест-

вото. От 326 млн. лв. за социална интеграция им дават 270 хил. лв. Или не знаете смисъла на думата “интеграция”, обърна се към мнозинството депутатът от “БСП за България” и паралимпиец Михаил Христов.

Социалистът Стоян Мирчев определи като краен геноцида в науката. ЕК препоръчва двойно увеличение на средствата, а НСИ отчита срив в научната дейност, припомни той. Мирчев подчерта, че нормативната база в образованието, зададена от ГЕРБ, е неадекватна. Той обясни, че на фона на недофинансирането на висшите учебни заведения продължаването на модела “парите следват студента” и липсата на средства в цялата система няма да доведе до нищо положително. Само за година чуждестранните инвестиции са намалели с 54% и бюджетът няма да реши този проблем, предупреди Димитър Данчев от БСП.

Бюджетът не е финансово-счетоводен баланс на приходите и разходите на една държава, а е основен инструмент за правене на политики, коментира депутатът от ДПС Йордан Цонев. По думите му в бюджета за догодина наистина няма реформи. Анализът на ДПС показвал опасност от “прегриване” на икономиката и крещяща нужда от вътрешни и външни инвестиции.

В началото на дебатите финансовият министър Владислав Горанов похвали бюджета и го определи като “изпълним, който се грижи през разходната част за младите, осигурява, макар и не винаги достатъчно за тези, които сами не могат да се грижат за себе си, възрастните хора и без да отнема от активните, тези, които създават блага”. Той дори цинично нарече бюджета крайно лъв.

Менда Стоянова от ГЕРБ пък скастри опозицията и квалифицира изказванията

на нейните представители като “брътвежи”. Според нея това е бюджет на растежа. Стоянова за пореден път обвини за финансовото състояние на страната БСП и конкретно управлението на Орешарски.

Независимо от критиките, бюджетът за догодина беше приет на първо четене със 126 гласа на мнозинството и “Воля”. 96 депутати от БСП и ДПС се обявиха против. Един народен избраник се въздържа.

Това е бюджет на добрите пожелания и заклинания, заяви в отрицателен вот социалистът Таско Ерменков. Ще вземате от най-бедните да раздавате чрез преразпределение на най-близките до вас, обърна се той към мнозинството. Дора Янкова обясни, че е гласувала против заради това, че европарите не влизат в малките населени места и общини и не е нормално да се наливат милиони в инфраструктура, а хората да нямат вода с месеци.

„Воля“ няма да подкрепи вота на недоверие, Цветанов добре се справя, обяви Жельо Бойчев

Воля” няма да подкрепи вота недоверие към кабинета. Поздравяваме Цветан Цветанов. Добре си е свършил работата”. Това обяви вчера зам.-председателят на ПГ “БСП за България” Жельо Бойчев след среща между левицата и партията на Веселин Марешки.

“Не срещнахме разбиране за подкрепа на нашата парламентарна инициатива. От “Воля” заявиха, че разбират, че темата за корупцията е важна за обществото, но считат, че един вот за недоверие няма да помогне за решаване на проблема”, обобщи Бойчев. По думите му искането за оставка на кабинета определя ясно кой в парламента подкрепя правителството на Борисов и кой е опозицията. “Вотът на недоверие по темата за корупцията поставя разделителна линия кой иска истинска промяна, кой иска смяна на модела на управление на страната и кой е за запазване на статуквото, което продължава да ограбва всеки българин. Дебатите не са безсмислени и тепърва предстоят в обществото”, обясни Бойчев.

Според него това ще е разговор за всеки лев, който не се събира в бюджета и който продължава да се харчи по начина, по който го правят управляващите и близките до тях. БСП има силата и волята да го води, а за поведението на останалите партии можете да си направите изводите, категоричен е Бойчев. Той подчерта, че според БСП борбата с корупцията е тема, която оскотява и касае всеки български гражданин.

Ще гласуваме “въздържали се”, заяви лидерът на “Воля” Веселин Марешки. Припомниме, че в началото на новия политически сезон той първи обяви, че ще иска вот на недоверие. “Всички тогава ни убеждаваха, че това е безсмислен ход, който нищо няма да допринесе. Подадохме ръка и казахме, че сме готови дори да участваме във вот на недоверие, ако е ясно какво следва и какъв е крайният изход”, обясни аптекарят. Марешки заподозря конспирация за съставяне на кабинет между БСП, ДПС, “Атака” и ВМРО.

БСП в София иска паметник на хан Аспарух вместо Бронзова къща

Общинските съветници от БСП в София поискаха на мястото на мавзолея в центъра на града да бъде издигнат паметник на хан Аспарух и се въздържаха да подкрепят изграждането на арт инсталацията, наречена Бронзовата къща на мястото. По казуса се разгоря бурна дискусия, в която се спореше за намеса на идеология, мумии и мястото на социалистическите паметници. От БСП поставиха акцент върху законността на инсталацията и финансирането, което общината трябва да осигури за застраховка, охрана и демонтажа му след една година. Ще има ли охрана и за другите паметни-

Социалистите се усъмниха в законността на издигането на арт инсталацията на мястото на мавзолея в столицата

Деси ВЕЛЕВА

ци в София, попита лидерът на червените Калоян Паргов, визирайки честите посегателства на различни паметници от времето на социализма. Той предложи на мястото на мавзолея да се издигне паметник на хан Аспарух или периодично да се излагат произведения на изкуството. Милка Христова от БСП определи доклада като несериозен и попита как се очаква инсталация с площ от 49 кв. м да се използва за концер-

ти или театрални постановки, както е предвидено в решението. Според нея вносителят така и не уточнява дали така наречената Бронзова къща е архитектурна сграда, инсталация или друго съоръжение. Тя припомни, че авторът на проекта се е опитал да го осъществи преди време във Велико Търново на Самоводската чаршия, но му е било отказано, тъй като не подхожда на обстановка. Ние обаче решаваме, че ще се впише чудесно в сърцето на стара София, коментира още Милка

Христова. Социалистите се въздържаха при гласуването на предложението.

Автор на спорната творба е живещият в Австрия български художник Пламен Деянофф. Според него тя ще е скулптурна сграда - едновременно произведение на изкуството и функционален обект, висок между 12 и 14 м. и съставен от над 1000 масивни бронзови елемента, които препращат към силуети и орнаменти от българската архитектура.

Коментар стр. 12

Организации алармират за незаконна сеч в Борисовата градина

Неправителствени организации алармираха за незаконна сеч в Борисовата градина. Коалицията от организации и граждански групи "За да остане природата в България" и Българско-то дружество за защита на птиците (БДЗП) заявиха, че планираните от Столичната община сечи на сухи, гнили и опасни дървета в парка

са незаконни и надвишават необходимото за осигуряване сигурността на гражданите.

Проверка установила, че за сеч и кастрене са маркирани 844 дървета. Общината пък била оповестила за сечта само на 489 дървета. Според организациите едва 110 от дърветата са маркирани за обезопасяване чрез

кастрене. Предвижда се останалите над 700 дървета да бъдат отсечени.

Проверката е направена, тъй като общината потърсила съдействие от БДЗП във връзка с проект за обновяване на Борисовата градина.

Представители на БДЗП и Коалиция "За да остане природата в България", заедно с представители на Институ-

та за гората към БАН и Лесотехническият университет, били включени от Столичната община в комисия по приемане на маркирани за сеч дървета на база на проведената през 2016-2017 г. инвентаризация на лесопарковата част. Тя обаче се оказала незаконна, защото е извършена по Закона за горите, а той не

се отнася до урбанизирани територии. При проверката комисията открила много дървета, маркирани за сеч, които не били нито гнили, нито сухи, нито опасни.

Организациите са разтревожени, че не е направена инвентаризация по Закона за биологичното разнообразие, действащ на територията на цялата страна.

Нашите осмукласници последни в Европа по гражданско образование

Българските осмукласници са на последно място в Европа по ниво на гражданското образование, показва международното изследване ICCS за гражданското образование при 14-годишните. То е проведено през 2016 г. сред децата от VIII клас в 24 държави. Резултатът на нашите ученици е 485 точки при средно 517 точки за участвалите страни. Българските ученици нямат достатъчно познания за гражданската активност и не правят връзка между действията на институциите и законните начини за граждански контрол върху тях, показва изследването. Макар резултатът на нашите ученици да се е повишил малко

спрямо предишното изследване през 2007 г., всички, участвали в изследването, европейски страни са преди нас. Голям процент от осмукласниците ни попадат в групата на учениците, чийто резултат е на най-ниското ниво в последната от четирите групи, в които са класирани децата. Момчетата се представят по-добре от момчетата. Затова пък българчетата са първи по участие в доброволчески акции, особено за опазване на природата. Повечето от тях имат доверие в политическите институции - правителството, парламента и съда, както и на медиите.

Още на стр. 31

Трима задържани за поредния обир на банкомат

Пореден обир на банкомат, този път в Сапарева баня, предизвика масирана полицейска акция за издирване и задържане на заподозрени. Устройството е разбито и ограбе-

ни данни в автомобила е открита и открадната касетка с парите. В последващата операция участваха хеликоптер на "Гранична полиция", полицейски кучета, както и барети от Специализира-

Барети, хеликоптер с термокамера и дронове издирваха в Пернишко заподозрени за обир на банкомат. Масабната акция доведе до задръствания в района

Внасят в НС подписка за промяна на данъчната система

Под мотото "Да спрем машината на неравенството" граждани ще внесат в НС повече от 30 000 подписа с искане за преразпределение на данъчната тежест в България. За да се случи това, инициаторите предлагат две стъпки - въвеждане на необлагаем минимум за доходите в размера на минимал-

ната работна заплата и въвеждане на намалени ставки на ДДС от 9% за базови стоки - вода, детски храни, хляб, учебници, книги и лекарства.

Припомняме, че специален гост на една от тематичните дискусии в София беше гръцкият евродепутат с български произход Костадинка

Кунева, която също подкрепи с подписа си петицията за промяна на данъчната система в у нас. Гражданската инициатива започна в средата на септември. След като подписката бъде внесена в Народното събрание, комисията по бюджет и финанси ще трябва да я разгледа и да се произнесе.

Мъж угари медицинска сестра в Кюстендилската болница

Бързо полицейско производство е започнато в Кюстендил срещу 45-годишен мъж от с. Жилени. Той нападнал и нанесъл телесна повреда на медицинска сестра от кюстендилската болница, уведомен

е дежурен прокурор. "Имаше посегателство. Ние се обадихме в полицията и реакцията беше мигновена", коментира д-р Александър Величков, управител на болницата.

но в нощта срещу четвъртък. Бягайки от полицията с краден черен джип, заподозрените се отправили към пернишкото село Боснек, където са забелязани и им е организирана блокада. Те обаче я избегнали и оставили колата си в дере в гориста местност край селото. По първоначал-

ния отряд за борба с тероризма. Жандармерията блокира целия район, а при търсенето на извършителите бяха използвани и дронове. В града също имаше полицейска акция с множество обиски. Първоначално бе задържан един от заподозрените обирджии, а по-късно още двама.

Бюджетът на управляващите не решава нито един проблем

Традиционно, при гледане на бюджет в НС, управляващи и опозиция се позоваваме на числа и проценти, разменяме алтернативни разбирания за ръст на БВП, дефицит, бюджетно салдо - професионален разговор, който заслужава уважение. Днес предлагаме друг подход, дори се позовавам на думите на г-н Горанов, според когото това е бюджет за народа. Предлагам да погледнем на бюджета от гледна точка на тези, за които го правим. Ще се позова на четири проучвания от различни агенции в последните месеци, които питат народа - кои са най-важните нерешени проблеми. Хората казват - здравеопазване, образование, доходи и бедност, сигурност. Това са четирите политики, за които очакват решение от политическата класа.

Хората казват, че най-важното за тях е, че извън големите градове нямат достъп до болници. Общинските болници или са фалирали, или нямат лекари, или нямат консултативни и хората нямат достъп до здравеопазване. Предлага ли Бюджет 2018 на правителството решение на този проблем? Не, никакво решение! Няма политики по отношение на държавно и общинско здравеопазване в районите, извън 3-4 града.

Втори проблем - скъпите лекарства. Има ли в този бюджет решение - не! Нещо повече - предвиждате увеличение в политиката по лекарства и медицински изделия с 32 000 лв. А за администрация 1 млн. и 600 хил. лв. Хората не се тревожат от администрацията, а от

цените на лекарствата

но бюджетът не предлага решение на този проблем. Трето - недостиг на медицински сестри и лекари. Има ли в бюджета държавна политика за изграждане на кадри и за тяхното задържане в България? Нищо подобно няма като предложение!

Хората казват, че искат тези три проблема да се решат, но правителството на Борисов им казва - не. Увеличават се средствата за здравеопазване - къде ще отидат, какво ще стане, един Господ знае, но проблемите на хората не са решени през този бюджет.

Образование и наука. Управляващите казват, че имало там реформа, но защо резултатът от нея е увеличаване на напусналите деца през последната година, увеличаване на процента на неграмотност? Значи тази реформа не дава ефекта, който са очаквали. Може би беше доведена до това да се вземат парите от държавните и общинските училища и да се дадат на частните. Значителен брой деца не тръгват на училище. Родителите казват, че не могат да ги пуснат на училище, защото нямат пари. Бюджетът предлага ли решение - не! Няма увеличение на средствата за първокласници.

Неравенствата между училищата в страната - в големите градове и провинцията, и възможностите, които тези различни училища дават за обучение - достъп до него и качествено обучение. Има ли предложение за решение на този проблем в бюджета? Не, няма! Неравенствата между училищата в страната остават същите, защото принципът е същият - парите следват учителя.

Липса на необходими кадри за икономиката. Бюджетът предвижда ли политика, която да обвърже средно и висше образование с нуждите на икономиката? Няма такава последователност и обвързване на целия процес на образование с нуждите на бизнеса. Средствата за държавните висши училища, защото много се хвалят управляващите с увеличение на парите

Изказване на лидера на БСП Корнелия Нинова

Снимка ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

за образование, са 20 млн. лв. и покриват само разликата в минималната работна заплата. Тук доброто, което предлагате, е увеличаване на заплатите на учителите, защото те заслужават дори много повече и ние ще ви подкрепим за това. В бюджета липсва политика за наука. Не предлагате сериозни средства за наука и инвестиции, извън оперативната програма за наука, а по нея вече има проблеми. 80 млн. е загубила вече държавата, заради проблеми в МОН по тази програма. Никаква мисъл за инвестиции и политика в наука, които да дръпнат и икономиката, и растежа в страната.

Трета тема, която хората сочат в тези изследвания - доходи и бедност. Социалният бюджет на управляващите изглежда на практика така: относителният дял на разходите за социални плащания намалява от 13,3% за 2017 г. на 12,4% за 2018 г. Какви са проблемите тук? 2 829 626 души получават месечен доход от 672 лв. 8614 души получават 25 101 лв. на месец. 37 пъти разлика. Говорим за неравенства. Тези 8000 са онези можещи и знаещи, които са се развили добре, но на фона на това 3 млн. са с 670 лв. Между тях няма ли инженери, лекари, умни хора, професионалисти? Над 2 млн. и половина са в тежки материални лишения според Евростат. Имаме работещи бедни. И как се решават тези проблеми в бюджета? Управляващите много се хвалят, даже и публичният дебат е съсредоточен в това къде какви средства са увеличени. Да поговорим

какво замразяват

размера на еднократна помощ при раждане, еднократна помощ при раждане на близнаци, при осиновяване на дете, при майки студентки, месечни помощи за дете до 1 година на неосигурена майка, еднократна помощ при дете с трайни увреждания, месечна помощ за близнаци, максималният осигурителен доход и максималната пенсия. Това е замразено. Що за социален бюджет е това? За каква демографска политика можем да говорим при това отношение към тези групи хора? Увеличаване се гарантираният минимален доход с 10 лв. - от 65 лв. на 75 лв. Звучи много добре, подкрепяме такава политика. Но на практика в резултат на това увеличение например добавката за социална интеграция на хора с увреждания расте с 4 лв. Кой проблем ре-

шаваме с 4 лв. на човек с увреждания? Минималната работна заплата расте, ще подкрепим това. Отглеждането на дете от една до две години става от 340 лв. на 380 лв. Това е под минималната заплата. 38 000 осигурени майки - тези, които са работили и са си плащали осигуровките, ще бъдат осетени с по 130 лв. на месец от тази мярка. Помощите за едно дете се увеличават с 3 лв. Как му помагаме с 3 лв.? Обезщетението за безработица става 9 лв., това е далеч под европейските, световните изисквания за 60% от МРЗ.

Увеличават се пенсиите с 3,8% от 1 юли. За различните пенсии се получава средно увеличение с 12 лв. Този социален бюджет слага ли началото на системно решаване на проблема с неравенствата и бедността? Не, това е кърпене на парче. Питам финансов министър - тези сметки за много социален и ляв бюджет дали отчете следното - новата цена на природния газ за третото тримесечие е с 2% висока от второто, по решение на ДКЕВР; новата цена на топлинната енергия е с около 3% нагоре; новата цена, средно претеглено увеличение, на сектор електроенергетика е 1,5% нагоре; водата в София с 18%, Монтана - 19%, Пловдив и Варна и т.н. Видяхте ли индекса на тържищните цени на Държавната комисия за стокови борси и тържища в последната седмица какво отчита - ръст от 0,92% на 1,428%. Това е 50% увеличение на основни храни според Държавната комисия за стокови борси и тържища. Сложете към това увеличението на акцизите, някои местни данъци и такси, които кметовете бяха принудени да вземат, увеличението на съдебните такси. Управляващите не вдигат данъци, но вижте за какво увеличение и оскъпяване на живота става дума.

Социалните разходи

в левия им бюджет, в някои сфери дори не компенсират това увеличение, камо ли да предоставят по-социална база на хората, които не могат да се справят сами.

Последната тема е сигурност. Този бюджет решава ли основните проблеми в тема сигурност? МВР има нужда от 6000 души заради некомплект. Този бюджет не предлага това, не са предвидени заплати и осигуровки за тези хора. При това в МВР остават на 370 лв. за определяне на основното месечно възнаграждение на най-ниската длъжност в тази сфера. Средствата

за оперативна и бойна подготовка са недостатъчни за повишаването на подготовката на войските. През 2018 г. поради бюджетни ограничения отново ще бъде недостатъчен налътът на летците от ВВС и, съчетано с проблемите по поддръжка на техниката, ще продължи да поражда рискове за живота на личния състав. Управляващите казват, че това са инвестиции в сигурност. Какви инвестиции? Днес закриват пожарната в едно от селата в Монтанско, миналия месец в Самоков. При тези увеличени бедствия, аварии, наводнения и катаклизми да закриват службите, които са единствени и които първи могат да реагират! А тези бедствия са резултат и на сгрешена политика, не само на природни катаклизми, по-скоро там трябва да се инвестира и гарантира ежедневната сигурност на тези хора. Няма да има полици в всяко село, това отдавна го разбраха. Какви инвестиции в сигурност, когато закривате най-необходимото - пожарната в населени места, изправени постоянно пред риск. По четирите въпроса, които хората ни

поставят за решаване

бюджетът на правителството на Бойко Борисов-3 не предлага нито едно решение. Това е бюджет на застоя. Това е паралелен бюджет на паралелната държава. Държавата на управляващите, която гледа отвисоко и не иска да вникне в ежедневните проблеми на хората, не иска да чуе как да ги решим. Паралелният бюджет на управляващите, който е съсредоточен в числа, сметки, макрорамка, дефицит, салдо и т.н., но не в живия живот. Това е Бюджет 2018 г. Има ли друга възможност? Има, разбира се. Не кърпене на последиците от проблемите, а отстраняване на причините. Промяна в моделите, системите, които родиха тези проблеми. В здравеопазването държавна политика за общински, областни и държавни болници. Приемете предложението да помислим дали те не трябва да отпадат като търговски дружества, промяна на политиката по клинични пътеки, грижа за кадрите и непозволяване на лекарствената мафия сама да си определя цените, да краде от тези цени и да богатеи на гърба на хората по отношение на лекарствата.

Образование - премахване на принципа "парите следват учителя", държавна политика за държавните и общински училища и обвързването им с икономиката и финансирането на необходимите специалности за икономиката. Това изисква прогноза, дългосрочен поглед, държавност, за да го подредим, да потърсим съгласие с другите политически сили и да се следва в годините.

Доходи - предлагаме едно от решенията да бъде нова данъчна система с прогресивно облагане. Управляващите са против, смятат, че това наказва умните и можещите. И ние искаме умните и можещите да успеят, но тези хора би трябвало да са солидарни с обществото, в което живеят. Те не живеят в изолиран свят. Те живеят в общество, в което 3 млн. души са на прага на мизерията. Нека всеки да поеме своя ангажимент към солидарно общество, за да гарантира неговото развитие.

Управляващите казват, че това е единствено възможният бюджет. Но не е, има и друг - не на застоя, не на числата, не паралелния, а на промяната, на развитието и на реалния живот. Ние, от "БСП за България", ще го внесем между първо и второ четене. Нека народът да знае, че бюджетът и политиките на правителството "Борисов-3" не са без алтернативи. Алтернатива има. Оценката ще оставим на българските граждани.

72% от анкетираниите предприемачи се оплакват от недостиг на кадри

99,8 на сто от всички предприятия били от малкия и среден бизнес

Ася ГАРДЕЛИ

72 на сто от анкетираниите предприемачи от малки и средни предприятия се оплакват от недостиг на работна ръка. Това стана ясно на провела се вчера конференция на тема "Ефективността на политиките на ЕС за малките и средни предприятия", организирана от Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) и Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). 46% от анкетираниите успяват да намерят пазар и да реализират стоките си, а 42 на сто очакват за това помощ от държавата. Данните от проучването оповести Мариета Захаријева, изп. директор на Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия (ИАМСП). Около 70 на сто от запитаните са отговорили, че могат да разчитат на държавна помощ при започване на бизнес. 13 на сто смятат, че имат най-голяма нужда от субсидиите и възможностите

да участват в европроекти. За 26% от анкетираниите данъчните облекчения и ниските налози са основното, което бизнесът получава от държавата.

Малките и средни предприятия у нас са 392 721, което представлява 99,8% от всички предприятия. От тях средните, със заети лица от 50 до 249 души са 4552 броя, или 1,15%. Малките, които са между 10 и 49 души персонал, са около 6%. Болшинството предприятия в България са микропредприятия, в които са заети между 0 и 9 човека и представляват 92,5% от всички предприятия, стана ясно на конференцията. Според представители на бизнеса те са много важни, защото осигуряват голямата част от производството и от производството на БВП и заетостта. Според предприемачите обаче българската икономика е трудоемка и нископроизводителна. Усилията трябва да бъдат насочени към промяна на дефиницията за малки и средни предприятия и

Снимка ДУМА ЛУШВАНЕ

Ефективност на политиките на ЕС за МСП
София, България, 9.11.2017 г.

Според предприемачите българската икономика е трудоемка и нископроизводителна

критерият брой заети да не е единствен определящ, смята още бизнеса.

Становището на ЕИСК, представено от Милена Ангелова, е че все още съществува значителна неефективност как-

то по отношение на формулирането, така и на прилагането на политиките за малките и средни предприятия, което възпрепятства ефекта от мерките за подкрепа на тези предприятия.

Вицепремиерът Валери Симеонов каза, че една от основните политики на правителството, насочена към повишаване на икономическия растеж и заетостта, се основава на Националната стратегия за малки и средни предприятия. Той уточни, че тази стратегия е разработена съобразно водещите принципи на т.нар. "Акт за малкия бизнес" и е обвързана с основните насоки на европейската политика по отношение на малки и средни предприятия, както и по отношение на стартиращите и разрастващи се компании.

Симеонов посочи още, че основен приоритет на правителството е намаляването на административната тежест както за бизнеса, така и за гражданите. В момента тече пълен анализ във всички министерства, агенции, второстепенни разпоредители, буквално всеки ден отпадат процедури или се оптимизират съществуващите, заяви Симеонов.

11 млрд. и 900 млн. лева е фискалният ни резерв

11 милиарда и 900 милиона лева е фискалният резерв на държавата към 30 септември т.г., обяви зам.-министърът на финансите Кирил Ананиев на заседанието на кабинета във вторник. От публикуваната стенограма от заседанието става ясно, че премиерът Борисов моли Ананиев да повтори числото.

"Сиреч това, което говориха - дълг, откраднали, изхарчили...", казва Борисов. "Гледали са друга държава и дру-

ги цифри, сигурно", отвръща Ананиев.

"Това, което е важно за догодина, господин премиер, е, че ние няма да имаме емисия на външен дълг, ще се намали с около 600 милиона дългът на държавата, с което ще отидем на 22,3% от брутният вътрешен продукт, което е едно много добро постижение. А в края на тригодишния период ще отидем на 20% от брутният вътрешен продукт, което ще ни нареди между

второ и трето място, възможно е и второ място сред страните членки на Европейския съюз", добавя Ананиев.

"Ето за това толкова искат да съборят правителството, затова, защото всичките тези дългове, това намаляване означава по-малко лихви към банките в света, които ни обслужват, носи и други предимства". Такъв извод си вади Борисов в края на разглеждането на тази точка от заседанието.

ЕК отпусна 628 млн. лв. за АМ „Струма“

Европейската комисия одобри проекта за изграждане на 40 км от автомагистрала "Струма" в участъците Благоевград - Крупник, Кресна - Сандански и тунел "Железница". Общата стойност на отпуснатите средства от Кохезионния фонд на ЕС е 628 млн. лв, а националното съфинансиране - 111 млн. лева, съобщиха от МТИТС.

Строителството на Лот 3.1 "Благоевград - Крупник" започна на 31 август 2017 г. и в момента е в начален етап на изпълнение. На 20.09.2016 г. започнаха строителните дейности на Лот 3.3 "Кресна - Сандански" и на практика изпълнението скоро ще достигне 50%. В момента се провеждат обществените поръчки за изграждането на тунел "Железница", с прогнозна стойност 250 млн. лева. Участъкът е разделен на три лота, а срокът за изпълнението им е редуциран на 3 години.

С друго решение от вчера Комисията одобри предложеното

от българска страна изменение на ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020. С промените се прецизира обхватът на жп проектите, заложили за финансиране по ОПТТИ 2014-2020 г., като отпадат жп участъци, за които вече има осигурено финансиране от Механизма за свързана Европа. Това са жп отсечките Волуяк - София - Елин Пелин, Костенец - Септември и жп възел Пловдив, които ще се изграждат със средства от МСЕ.

Предвижда се разширение на обхвата на проекта за подготовка на жп линията Радомир - Гюешево, а целта е окрупняване на проекта по цялото направление от София до границата с Република Македония. Изменен е също и проектът за реконструкция на гарови комплекси по основната TEN-T мрежа, като жп гара Чирпан се заменя от жп гара Карнобат. В него са включени още жп гарите Стара Загора, Нова Загора, Казичене, Искър и Подуяне.

ЕСО ПОЛУЧАВА НАД 1.2 МЛН. ЛВ. ПО ТРАНСНАЦИОНАЛЕН ПРОЕКТ

"Електроенергийният системен оператор" ЕАОД се включва като стратегически партньор в проекта "Трансгранично управление на непостоянните енергийни източници и инсталации за съхранение на енергия, позволяващи трансграничен пазар на едро - CROSSBOW". Общата му стойност е над 21 млн. евро, от които над 17 млн. евро е безвъзмездното съфинансиране. Проектът е финансиран със средства от програма "Хоризонт 2020" на Европейската комисия, а над 1.2 млн. лв. безвъзмездно ще получи ЕАОД за изпълнение на дейности по него. "Даваме началото на проекта именно в навечерието на първото българско председателство на Съвета на ЕС - ясен знак, че сме ангажирани с приоритета за

приложение на законодателството "Чиста енергия за всички европейци" и интегриране на електроенергийните пазари в Западните балкани", каза Тенемужка Петкова при откриването на срещата в Министерството на енергетиката. Участниците в нея са от 14 държави, сред които и 8 оператори на преносни мрежи - България, Румъния, Македония, Сърбия, Гърция, Босна и Херцеговина, Хърватия и Черна гора. ЕАОД има опит с разрешаването на експлоатационни проблеми, свързани баланса между производство и потребление на електроенергия. В тази връзка системният оператор ще участва в демонстрациите по CROSSBOW проекта с този актуален казус и предприемачите мерки.

Минералните води скараха браншовици

В България има 144 доказани находища на минерални води, от които едва 13 се експлоатират. Този огромен природен национален ресурс може да направи страната ни богата, но вместо каузата да ни обединява, за пореден път тя ни разделя, става ясно от становища на експерти, цитирани от БТА.

Приетият на първо четене нов закон за храните в частта му за минералните води разбуни духовете и предизвика гневни спорове вътре в бранша, а и извън него. Проблемът дойде основно от искането на вносителите на закона - Министерският съвет, търговските марки да бъдат заменени с името на извора.

То срещна коренно различна оценка от страна на двете организации в сектора.

Според Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки в България (АПБНБ), обединяваща в себе си близо 70 на сто от фирмите в сектора, така предложението промените ще заличат съществуващи марки и инвестиции

във водния сектор и ще размият отговорността за качеството на продукта и опазването на ресурса. Напълно противоположно е мнението на Съюза на безалкохолната промишленост в България (СБПБ), който изцяло подкрепя проекта и смята, че зад атаката срещу него стоят мултинационалните компании.

4,2% ръст на кредитите на домакинствата за третото тримесечие

СПЕСТЯВАНИЯТА НАМАЛЯВАТ С 3,6 НА СТО

В края на третото тримесечие на тази година кредитите за бизнеса и домакинствата са достигнали 51,096 млрд. лева, при 4,2% годишен ръст. Това сочат предварителните данни на Българската народна банка (БНБ). За сравнение годишното увеличение към края на юни е било 3,5 на сто, показва още статистиката на БНБ. Броят на изтеглените от банките заеми в края на третото тримесечие на тази година са 2,784 млн. броя и на годишна база броят им нараства с 0,9%, докато в края на юни повишението за трите месеца спрямо миналата година беше 1%. В края на септември спрямо края на второто тримесечие броят на тези кредити се повишава с 0,7%, а размерът им - с 1,4%. Размерът на заемите за бизнеса в края на септември възлиза на 31,585 млрд. лева и бележи ръст от 3,1% на годишна база в сравнение с 2% увеличение за трите месе-

ца до края на юни. В края на третото тримесечие на тази година броят на кредитите за фирмите са 152 хил. броя, като се повишават на годишна база с 8,7%, докато ръстът в

края на второто тримесечие спрямо същия период на 2016 г. беше 9,3%. По данни на БНБ броят на кредитите за бизнеса на фирмите в края на септември нараства с 0,3% на три-

месечна база, а размерът им се увеличава с 1,6 на сто. Размерът на заемите за домакинствата нараства на годишна база с 5,9% и достига 19,511 млрд. лева, докато в края на второто тримесечие ръстът беше 6% спрямо вторите три месеца на 2016 г. В края на септември, в сравнение с края на юни, броят на тези кредити нараства с 0,7%, а размерът им - с 1,3%.

Според предварителните данни на БНБ спестяванията на бизнеса и домакинствата у нас в края на септември са 67,509 млрд. лева и нарастват с 8,2% на годишна база, докато в края на юни годишният ръст беше 6,9%. В края на третото тримесечие депозитите са 10,566 млн. броя и намаляват с 3,6 на сто в сравнение с година по-рано, докато годишното намаление в края на юни беше 3,5%. В БНБ

отчитат, че през третото тримесечие спрямо края на второто броят на тези депозити намалява с 0,7%, а размерът им се повишава с 3,2%. Към 30 септември спестяванията на бизнеса възлизат на 21,102 млрд. лева и отбелязват годишен ръст от 13,5%, докато годишното повишение в края на второто беше 9,7%. Депозитите на фирмите в края на септември са 613 хил. броя, като броят им се увеличава с 5% на годишна база, докато в края на юни годишният ръст беше 5%. Според експертите на централната банка спрямо края на юни броят им нараства с 1%, а размерът им - със 7,5%. Най-голям е ръстът на депозитите на бизнеса между 200 хиляди и 500 хил. лв., като за една година те са се увеличили с 14,8%. Най-малко е увеличението на спестяванията до 1000 лева, които на годишна база нарастват с 3,4 на сто.

Външнотърговското ни салдо с гържавите от ЕС е на минус 1,8 млрд. лева

Външнотърговското салдо на България с ЕС за периода януари - август 2017 г. е отрицателно и е на стойност 1,791 млрд. лева.

За януари - август 2017 г. износът на България за ЕС се увеличава с 11% спрямо същия период на 2016 г. и е на стойност 22,4 млрд. лева, съобщиха от НСИ. Основни търговски партньори на България са Германия, Италия, Румъния, Гърция, Франция и Белгия, които формират 67,9% от износа за държавите членки на ЕС. През август 2017 г. износът за ЕС нараства с 9,4% спрямо същия месец на предходната година и е в размер на 2,9 млрд. лева.

При експорта на България за ЕС за януари - август 2017 г. в сравнение със същия период на

предходната година най-голям ръст е отбелязан в секторите "Минерални горива, масла и подобни продукти" - 32%, и "Артикули, класифицирани главно според вида на материала" - 29,2%. Най-голям спад се наблюдава в секторите "Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн" - 13,1%, и "Необработени материали, негодни за консумация" - 10,3 на сто.

Вносът на България от ЕС за

януари - август 2017 г. се увеличава с 10% спрямо същия период на 2016 г. и е на стойност 24,1 млрд. лв. Най-голям е стойностният обем на стоките, внесени от Германия, Италия, Румъния, Испания и Гърция. През август 2017 г. вносът на България от държавите членки на ЕС нараства с 12,3% спрямо същия месец на предходната година и е в размер на 3,1 млрд. лева. При вноса от ЕС от януари до август 2017 г. в сравнение със същия период на 2016 г. най-голямо увеличение е отчетено в секторите "Необработени материали, негодни за консумация" - 53%, и "Минерални горива, масла и подобни продукти" - 34,1%. Най-голямо намаление се наблюдава в сектор "Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн" - 3 на сто.

С 25 НА СТО СЕ УВЕЛИЧАВА ВНОСЪТ У НАС ОТ ТРЕТИ СТРАНИ

Вносът на България от трети страни през периода януари - септември 2017 г. се увеличава с 25% в сравнение със съответния период на предходната година и е на стойност 15,5 млрд. лева. Това показват данните от Националния статистически институт (НСИ). Най-голям е стойностният обем на стоките, внесени от Руската федерация, Турция, Китай и Сърбия. Най-голямо процентно увеличение е отчетено в секторите "Необработени материали, негодни за консумация" - 59,9%, и "Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход" - 42,6 на сто. Износът на България за трети страни за деветте месеца на годината бележи ръст

от 15 на сто в сравнение със съответния период на предходната година и е на стойност 13 млрд. лева. Основни търговски партньори на България са Турция, Руската федерация, Китай, Сърбия, Македония и САЩ, които формират 52 на сто от износа ни за трети страни. През септември 2017 г. експортът на България за трети страни нараства с 1,7% спрямо същия месец на предходната година и е в размер на 1,3 млрд. лв. Спад е отчетен в секторите "Храни и живи животни" - 8,2%, и "Минерални горива, масла и подобни продукти" - 7 на сто.

Външнотърговското ни салдо с трети страни за деветте месеца на годината е отрицателно - в размер на 2,5 млрд. лв.

ЕК очаква инфлацията у нас за 2017 г. да достигне 1 процент

Европейската комисия (ЕК) очаква средногодишната инфлация в България да достигне 1,0% за тази година, съобщиха от Министерството на финансите (МФ). Брюксел отбелязва, че инфлацията, която е била отрицателна в продължение на три години, сега вече е положителна благодарение на силното вътрешно търсене, а също така на по-високите административни цени за комунални услуги и възстановяването на енергийните цени и цените на суровините. Прогнозата е средногодишната инфлация да се ускори до 1,5% през 2018 г. и 1,6% през 2019 г.

ЕК повиши очакванията си за растежа на българската икономика до 3,9% през 2017 г. и 3,8% през 2018 г., в сравнение с очакван ръст съответно от 2,9% и 2,8% според пролетната прогноза. Ревизията се дължи както на доброто представяне на икономиката през първата половина на годината, така и на ревизията на данните за БВП за 2016 г. Очакванията за положително развитие на пазара на труда се запазват в средносрочен хоризонт. Растежът на заетостта през 2017 г. се прогнозира да бъде 0,7 на сто, подкрепен от вътрешното търсене и най-вече инвестициите. За следващите две години ЕК очаква темпът на нарастване на заетите да се забави до 0,4% и 0,3%, поради ограниченото предлагане на труд.

ДУМА®

Абонамент 2018

ЦЕНИ:

1 месец - 13,00 лв.

3 месеца - 39,00 лв.

6 месеца - 78,00 лв.

12 месеца - 156,00 лв.

АБОНАМЕНТ САМО

ЗА ПЕТЪЧНИЯ БРОЙ:

1 месец - 3,50 лв.

3 месеца - 10,50 лв.

6 месеца - 21,00 лв.

12 месеца - 42,00 лв.

Можете да се абонирате в:

"Български пощи" АД до 15.XII.2017 г.,

"Доби прес" ЕООД до 28.XII.2017 г.

и редакцията на в-к ДУМА до 20.XII.2017 г.

на ул. "Позитано" 20А.

За повече информация:

тел.: 02 97 05 203 и 02 97 05 208

СНИМКИ БГНЕС

28 години от падането на Берлинската стена се навършиха вчера. Берлинската стена, превърнала се в символ на Студената война, отделя Източна от Западна Германия от 13 август 1961 до 9 ноември 1989 г.

Сблъсък между Киев и Белград

Дипломатически скандал избухна между Украйна и Сърбия заради наемници в Донбас

Русия обучава сръбски наемници за избиването на украинци. Тя използва сръбски екстремисти при опита за преврат в Черна гора и за стимулиране на сепаратизма в Република Сръбска и в Босна и Херцеговина. Русия използва сръбския фактор за дестабилизацията на Република Македония. Това изказване пред "Балкан инсайт" на украинския посланик в Белград Олександр Александрович взриви отношенията между двете държави. "Русия има голяма роля при създаването на напрежение между косовските сърби и косовските албанци. Властите в Москва продават военни самолети на Сърбия, за да създадат напрежение между Сърбия и Хърватия", каза още дипломатът.

Според украинския посланик в Белград "Владимир Путин въобще не е загрижен за съдбата на Сърбия". "Той просто използва Сърбия за

създаването на хаос и предизвикването на нови войни на Балканите, включително и Македония", подчерта Олександр Александрович.

В сряда стана ясно, че Олександр Александрович е бил извикан в Киев за консултации с външния министър Павло Климкин. Двамата "обсъдили двустранните отношения и участието на сръбски наемници в Донбас, в източната част на Украйна", се казва в официално съобщение на украинското министерство на външните работи.

Сръбското външно министерство също реагира и заяви, че Сърбия няма да позволи да търпи щети в отношения, които не я засягат пряко. Сръбският министър на външните работи Ивица Дачич е извикал на свой ред за консултации в Белград сръбския посланик в Киев Раде Булатович.

"От началото на украинската кри-

за Сърбия на няколко пъти съобщи, че зачита териториалната цялост на Украйна, което и доказа по време на председателството си на ОССЕ. Също така Сърбия предприе конкретни мерки срещу участието на сръбски граждани в бойни действия в чужбина, включително и в Украйна, с което показа, че спазва ангажиментите си съгласно международното право", се казва в съобщение на сръбското външно министерство. Ивица Дачич се оплака от липсата на реакция от Киев "за участието на украински наемници при извършването на престъпления, заедно с хърватските сили, срещу сръбския народ в Хърватия". "За разлика от Сърбия, Украйна не осъди тези действия", пише още в съобщението от Белград.

Интервюто на Олександр Александрович пред "Балкан инсайт" бе излъчено преди пет дни.

Евролидерите очаквали оставката на Мей

Лидерите на ЕС очакват правителството на британския министър-председател Тереза Мей да подаде оставка до края на годината, съобщи лондонският в. "Таймс", като се позова на собствени източници. По данни на изданието в Брюксел се опасават, че нестабилността на правителството на Мей може да доведе до смяна на премиера или до предсрочни избори, след които на власт ще дойде опозиционната Лейбъристка партия. "Има сериозни трудности с политическото ръководство в Обединеното кралство, което става все по-крехко. Великобритания е много слаба, нестабилността на Тереза Мей значително усложнява преговорите по "Брекзит", цитира "Таймс" високопоставен европейски служител. В същото време втори ми-

нистър от кабинета на Мей подаде оставка. Министърът за международното развитие Прити Пател бе подложена на натиск заради разкрития, че се е срещала с премиера Бенямин Нетаняху и други високопоставени израелски представители, докато била на ваканция в Израел. Нито предварително, нито впоследствие Пател е уведомила Мей за това. Миналата седмица министърът на отбраната Майкъл Фалън напусна поста си след обвинения в сексуален тормоз. Междувременно европейски източници заявиха, че ЕС е готов да започне търговски разговори по "Брекзит" в началото на следващата година, но Великобритания трябва първо да отговори на условията по развода през следващите няколко седмици.

ГЪРЦИЯ ЩЕ СЕ НУЖДАЕ ОТ ОЩЕ ЗАЕМИ

Високопоставен представител на Европейската комисия заяви, че страната не е готова за "чисто" излизане от сегашните спасителни програми и в частност от третата, чийто срок изтича през август догодина, предаде БТА, позовавайки се на в. "Прото тема". Затова се очаква Атина да обяви нов меморандум, който обаче ще се казва по друг начин. Макар че вече се е съгласило на такава програма, правителството на премиера Алексис Ципрас се прави на изненадано, твърди изданието. В началото на миналата седмица висш европейски представител, запознат отблизо с целия ход на прилаганите досега от Гърция програми, посети за няколко часа Атина и се срещна с видни журналисти от гръцките медии. Основният извод от състоялата се неофициална дискусия за гръцката икономика е, че Гърция не може да издържи нова четвърта програма под формата на предишните три. От друга страна обаче, Атина все още не е готова сама да излезе на пазарите. В този смисъл не може да стане нито едното, нито другото. Затова Европа вече е започнала да разработва трето решение, което в друга страна в криза досега не е прилагано.

"С други думи, това ще е един нов костюм, ушит по мярката на Гърция", каза европейският представител.

КРАТКИ

Турски граничари заловиха над 500 мигранти

Турските гранични власти задържаха 575 мигранти, които са се подготвяли да преминат нелегално в България и Гърция, съобщи Дирекцията за сигурност в Одрин, цитирана от БГНЕС. Задържаните мигранти идват от Мароко, Пакистан, Египет, Сирия, Афганистан и Мианмар.

Над 100 потенциални терористи задържаха в Анкара

Полицията в Турция е задържала най-малко 101 заподозрени за връзки с радикалната групировка "Ислямска държава" в рамките на мащабна антитерористична операция, извършена в столицата Анкара. В акцията са участвали 1500 полицейски служители. Полицията е извършила проверки на 240 различни адреса, в рамките на които е иззела дигитални и други материали, свързани с терористичната групировка.

Лидерът на британските лейбъристи Джеръми Корбин постави началото на кампания за по-сигурни домове. Той настоява 1 млрд. лири от бюджета да бъдат отделени за модернизирани на противопожарните инсталации във високите жилищни сгради, обитавани предимно от хора с по-нисък социален статут

Пропуски в системите за сигурност на летищата в САЩ

Департаментът за вътрешна сигурност на САЩ е провел серия от проверки на американските летища и е стигнал до заключенията, че системите за сигурност в тях работят изключително неефективно. Според източници на Ей Би Си служители на ведомството са работили под прикритие и са установили, че голяма част от летищните служби за сигурност не могат да изпълняват адекватна проверка нито на пътниците, нито на багажа в 80% от случаите. Проблемите се дължат както на оборудването, така и на методите, които се използват.

Индийската столица Делхи обяви извънредно положение за замърсяване и забрани влизането на камиони и строителната дейност заради токсичния смог над града. Вече трети ден качеството на въздуха се влошава с часове

Тръмп и Путин се срещат във Виетнам

Американският лидер моли Русия да помогне за процеса на „усмиряване“ на Пхенян

Американският президент Доналд Тръмп ще се срещне с руския си колега Владимир Путин днес, в петък, в кулоарите на Азиатско-тихоокеанския форум за икономическо сътрудничество (АТИС) във Виетнам. Това обяви съветникът на руския президент Юрий Ушаков, цитиран от руски медии.

Той добави, че двамата държавни ръководители се очаква да обсъдят текущите ситуации в Сирия и на Корейския полуостров. Двата държавни глави ще засегнат и състоянието на двустранните отношения, които се намират „на най-ниска точка, направо в кризисно положение“.

В САЩ тече разследване от няколко институции, включително от специалния прокурор Робърт Мюлър, за намесата на Русия в американските президентски избори през

2016 година. Срещу бившия шеф на предизборния щаб на Тръмп - Пол Манафорт, бяха повдигнати редица обвинения, включително за заговор срещу САЩ и пране на пари. Търговският министър на САЩ Уилбър Рос, назначен от Тръмп, пък има обща компания с хора от приближения кръг на Путин.

Тази среща ще бъде втората между Тръмп и Путин, като първата беше по време на срещата на върха на Г-20 в Хамбург през юли.

Помощникът на руския президент уточни, че Москва е готова за „отделна обстойна двустранна среща“, тъй като „има какво да се обсъжда“.

От своя страна държавният секретар на САЩ Рекс Тилърсън обяви, че срещата ще се състои, ако лидерите имат „какво да обсъдят по същество“.

По-рано Доналд Тръмп определи

евентуални разговори с руския лидер като важни. По думите му, Москва може да помогне да се засили натискът върху Пхенян. Освен това той възнамерява да обсъди с Путин урегулиране на кризата в Украйна, пише РИА „Новости“.

Засега американският президент е доволен от азиатската си обиколка. Той посети Япония, Южна Корея и Китай, съсредоточавайки се основно върху Северна Корея, опитвайки се да се справи с оръжейните програми на комунистическата държава и да насърчи международното сътрудничество по въпроса. Тръмп постигна по-топъл тон с Китай, хваляйки лидера Си Дзинпин за неговото управление на ядрената заплаха в Северна Корея, съобщи Ройтерс. Той изненада мнозина, когато каза, че „не обвинява Китай“, че „се възползва“ от САЩ по отношение на

техния търговски дефицит. В същото време той призовава Си Дзинпин да „работи много усилено“, за да убеди Северна Корея да се откаже от ядрената програма.

Си Дзинпин и Тръмп обявиха, че техните страни са подписали бизнес сделки на стойност 250 млрд. долара. „Държавната визита на американския президент Доналд Тръмп беше успешна, това е историческо събитие“, коментира Си Дзинпин на съвместна пресконференция с Тръмп.

„Заедно сме очертали насоки и разработихме пътна карта за развитието на китайско-американските отношения в бъдеще. така че консенсусът, който постигнахме, ще донесе още по-голяма полза на народите на нашите държави и на хората по света“, допълни китайският държавен глава.

Свободен е последният сирийски град, гържан от ИД

Сирийските и съюзническите сили освободиха Албу Камал, който беше последният голям град в ръцете на „Ислямска държава“ (ИД). „Нашите въоръжени сили, подкрепяни от съюзниците, освободиха Албу Камал в провинция Дейр ез Зор“, се казва в изявление на държавната агенция САНА.

Войниците навлязоха в града до границата с Ирак в сряда. През последните няколко седмици около 120 хил. души бяха разселени от Албу Камал.

„Ислямска държава“ все още има малко присъствие в източната част на провинция Хомс, в южните покрайнини на Дамаск и в южната провинция Дараа, както и в малкия иракски град Рава по долината на Ефрат. Междувременно френският президент Еманюел

Макрон заяви, че ИД е изправена пред пълно военно поражение в Ирак и Сирия в рамките на месеци, но предупреди, че битката срещу джихадизма ще продължи. „Спечелихме в Рака и следващите седмици и месеци, съвсем сигурно, ще постигнем пълна военна победа на иракска и сирийска територия“, каза държавният глава пред френски военни в Абу Даби. „Но това няма да бъде краят. Дългосрочната стабилизация и съпротивата срещу терористичните групи ще продължи“, допълни той.

Макрон беше в столицата на Обединените арабски емирства за откриването на „Лувъра - Абу Даби“. Това е първият музей, който носи популярното име извън Франция, приветствен като „Мост между цивилизациите и религиите“.

Масов глад заплашва Йемен

Пълната блокада, наложена от Саудитска Арабия на Йемен, може да доведе до масов глад и в без това бедстващата страна. За това предупреди зам. генералният секретар на ООН за хуманитарните въпроси Марк Лоукок. Той направи това изявление, след като информира накратко Съвета за сигурност относно критичната ситуация. ООН настоява да бъде осигурен незабавен достъп на хуманитарна помощ чрез отварянето на пристанищата, летищата и т.н.

Саудитците затвориха въздушното пространство и границите на Йемен, след като в събота ракета, изстреляна от местни бунтовници, беше прихваната в опасна близост до Рияд. Най-малко 10 хил. са жертвите на войната в страната. Епидемията от холера взе хиляди жертви, а стотици хиляди други са болни. 17 млн. са зависими от доставките на храни от чужбина, а 7 млн. са непосредствено застрашени от глад.

СНИМКА РИА „НОВОСТИ“

Най-малко един човек загина, а двама пострадаха при срутване на част от жилищна сграда в руския град Ижевск. По предварителни данни изтичане на битова газ е предизвикало взрива

Каталунската криза разделя испанското общество

Каталунската криза изглежда вече е причинила не само икономически щети на Испания, но разделя и обществото. Това сочи проучване, цитирано от испански медии. Почти една четвърт от испанците, без да се броят жителите на самата Каталуния, не купуват продукти, произведени в тази част от страната. В случай на независимост на региона, почти 50% от испанците са уверили, че няма да купуват стоки от Каталуния.

Проучването посочва, че повече от 77% от респонден-

тите подкрепят решението на компаниите да напуснат Каталуния и да се прехвърлят на други места в Испания. От 1 октомври броят на фирмите, които са направили тази стъпка, е над 2 хил.

От своя страна министърът на икономиката, индустрията и конкурентоспособността на Испания, Луис де Гиндос Хурадо вярва, че е необходимо да се подкрепят каталунските предприятия, а не да се бойкотират.

Междувременно отстранените каталунски лидери, които се борят да не бъдат екстрадирани от Белгия в Испа-

ния, разпространиха писмо, в което призовават за подкрепа на предстоящите регионални избори от партиите, подкрепящи независимостта на Каталуния. Под писмото са се подписали регионалният лидер Карлес Пучдемон и други четирима бивши каталунски министри.

„Време е да изгоним от каталунските институции тези, които искат да ги контролират чрез преврат“, пише в писмото, публикувано в твитър. Лидерите визират безпрецедентните мерки на испанските власти да попречат на Каталуния да се отдели от Испания.

ВИКТОР БОЖИНОВ:

Всеки лев трябва да е на екрана, а не в джоба

Винаги първо искат да се построят магистрали, да се купят самолети, но в крайна сметка културата остава, смята известният български режисьор

Интервю на Аълана НЕЙКОВА

□ Когато четохте романа на Милен Русков, в кой момент решихте, че ще правите филм по него, господин Божинов?

- Когато прочетох книгата, ми се прииска да заснема филма. Но не го реших, защото много въпроси възникнаха: възможно ли е, по силите ли ми е, трябва ли да опека романа?... Доста дълъг беше този период, в който се чудех дали "Възвишение" е нещо, което ми е по силите. Отне ми около година - от момента на прочитането до момента, в който събрах кураж да се обадя на Милен, да го потърся, за да поговорим.

□ Какви надежди възлагате на филма "Възвишение"? Доколко възвишени са те?

- Идеите на романа са идеи и на филма. Мисля, че вътре става дума за доста важни и съвременни въпроси. Ние се опитваме да ги зададем за пореден път през силата и масовостта на киното. Дали те ще предизвикат хората да потърсят отговори, да намерят смисъл в тях - това е въпрос на техен избор. Ние просто ги задаваме. И надявам се, че отговорите на тези въпроси ще бъдат намерени от зрителите, ще ги доведат наистина до достигането на някакъв смисъл за важните неща за нас, българите.

□ Това е първият ви игрален проект в България. Какво накарало "спеца на сериалите", както ви наричат, да се захванете с художествен филм?

- Много дълго време търсех или по-скоро бях оставил някак си добрата история да ме намери, да ме накарало да тръгна да правя игрален филм. Не съм от хората, които се оплакват от това, че на 45 години правя дебют. Мога само да съжалявам, че в мо-

□ Ако знаехте какво ви чака през последните три години, по-рано ли щяхте да го направите, или напротив - никога нямаше да се захванете с подобен проект?

- Не, аз винаги съм се захващал с луди и тежки неща. По този начин съм устроен - да търся силното предизвикателство, да открия голямото препятствие, през което да се опитам да премина. Пак казвам - така са се случили нещата, че сега е дошъл този момент.

□ Мислите ли, че филмът ще надскочи книгата? Все пак от 2011 г. "Възвишение" е най-търсеният роман в книжарниците.

- Далеч съм от мисълта да се съревноваваме. Да се състезават двете изкуства е абсурдно. Литературата има своята сила и начин на комуникация с аудиторията си, а киното е по-конкретно, борава с определени образи. Така че сравнения аз лично не бих правил, камо ли съревнование.

□ На какво заложили при избора на актьори, колко дълго ги търсихте?

- Кастингът не ми отне много време, тъй като през професионалния си път съм имал възможност да познавам и да работя с голяма част от българските актьори. Главното нещо в избора на изпълнителите на дадени роли е тяхната органичност, да могат емоциите, които трябва да пресъздават на основата на драматургията, да бъдат верни и честни. И режисьорът просто оформя пъзела на актьорския състав.

□ Още с трейлъра си филмът предизвика полемика: по-наблюдателните зрители са забелязали по-специфична обувка, назовали са дори нейната марка. Как ще коментирате тази "маратонка на раздора"?

- Това беше просто част от забавните неща по проектирането на филма, част от интригата (усмихва се). Хората, които познават ро-

Снимка БГНЕС

ВИКТОР БОЖИНОВ е сред най-забележимите съвременни български режисьори. Активната му дейност се доказва и с числа: за период от близо 10 години участва в над 55 филма. Работи с режисьори от ранга на Режис Варни, Фолкер Шльондорф, Ули Егел, Майкъл Антег, Братя Тавиани и Тимур Бекмамбетов. Като резултат от успешното им сътрудничество българинът е привлечен от големите представителства на "Сони пикчърс", "Уорнър" и "Фокс" в Русия, където трупа опит през 2007-2009 г. След това се завръща в България и се включва активно в създаването на най-успешните сериали у нас: "Под прикритие", "Стъклен дом", "Столичани в повече", "Кантора Митрани" и "Връзки". През последните 3 години изцяло се посвещава на филма "Възвишение", който от днес, 10 ноември, може да се гледа в 65 кина - рекорден брой зали за рогна продукция.

прекъсната борба. Този филм струва толкова пари, колкото изглежда на практика. И е баланс между възможности и желание. Затова не мога да разбера колеги, които едновременно се нагърбват да са и сценаристи, и режисьори, и продуценти. Как точно и кой към кого прави компромис? Част от киноизкуството и филмовия бизнес е нещата да са отделени, защото те са сложни и всеки носи своята отговорност. И смятам, че всеки лев трябва да е на екрана, а не в джоба.

□ За кого е предназначен филмът "Възвишение"? Как виждате неговия зрител?

- Бих се радвал, ако успея да заинтригувам хората, които отдавна не са ходили на кино. Те го заслужават и ще разберат истинския смисъл на филма. Не вярвам, че зрителите, които гледат американски продукции, лесно биха разбрали "Възвишение". Но не ги подценявам, това е филм и за тях. Предназначен е за широк кръг зрители. Просто, когато се сблъска човек с нещо, трябва да положи усилие и да помисли, а не само да очаква да бъде гъделичкан и забавляван. И ако нещо не се случи, защото той не участва в този процес, да вика: това е

тъпо, това не става... Давам си сметка, че във филма има много трудни моменти. Но те са такива, каквито трябва да бъдат.

□ Филмът е с категория "12+". Ще разрешите ли на дъщеря ви да го гледа?

- Калина вече е гледала "Възвишение", знае го наизуст. Дъщеря ми е наясно какво е условността на екрана, що е то филм и че всичко това е наужким. Но за мен е по-важно, че дори на 8 години тя споделя външния, а това е най-важното.

□ Вие сте един от малкото български режисьори, успели да пробият и на руския пазар, където правите високо оценената от специалистите версия на известния американски сериал "Кости". Какво е да работиш там?

- Възможност. И шанс да работиш в една изградена индустрия с голям потенциал и с много задълбочена и цялостна дейност. Проблемите са сходни, мащабът им е различен. На базата на някакъв опит и на това, което хората са видели от направеното в нашите сериали, получих покана да работя в Русия. Вярвам, че режисьорът е наемник. Тоест, когато се създава една продукция, продуцентите, ако са

на нивото на отговорността на професията, трябва да изберат най-добрия режисьор за съответната история, която искат да разкажат. Защото понякога за продуцент се смята човек, който просто се занимава с едни пари и го интересува как ще ги завърти. Истинските продуценти не са това. Истинските продуценти се интересуват много повече дори от режисьора какво ще стане с филма.

□ А каква е ролята на държавата? Какво според вас може да направи властта да промени отношението си към културата, да регулира начина на финансиране по-специално на киното?

- То е едно-единствено нещо: ако властта успее с нещата, които културата прави, да се развълнува, да поплаче и да се посмее, тогава ще види смисъл в това нещо.

□ Смятате ли, че проблемите в кинопроизводството, в духовната сфера изобщо ще се решат, ако бленуваният 1% от БВП все пак бъде даден за култура?

- Трябва да е ясно, че ако това се случи, ще има един период, в който нещата ще се развиват. Механично, ако се увеличи два пъти бюджетът за култура, състоянието просто ще се удвои. Но трябва време, в което да се оформи, да се надгради процесът, така че да почне да води до по-качествени резултати. Нещата не са вързани. Ако се увеличи бюджетът за култура, автоматически няма рязко да се промени състоянието на българската култура, тя трябва просто да се развива.

□ Мислите ли, че културата е последна грижа на държавата?

- Създавам си такива впечатления, да.

□ На кого според вас трябва да се зададе въпросът - докога ще е така?! И вие като творец продължавате ли да (се) питате или вече се отказате?

- Този въпрос се задава непрекъснато и отговор няма. Ще е така, докато му дойде времето. Винаги първо искат да се построят магистрали, да се купят самолети и т.н. В крайна сметка, културата остава. Колите се сменят, пътищата се ремонтират, всичко се разваля и ръждясва. Но остава духът. Смисълът е да се подкрепя той, а не материалните активи.

□ Как виждате бъдещето на българското кино? Ще има ли то своето възвишение?

- Това е много сложен въпрос. Българското кино зависи от много фактори. В момента отново тръгва една вълна на положителни случвания в родното филмопроизводство. Аз се надявам, че тя ще продължи да се развива и в крайна сметка зрителите ще се върнат в кино-салоните, за да гледат български филми.

Бих се радвал с „Възвишение“ да заинтригуваме хората, които отдавна не са ходили на кино

мента вече сме в една възраст, в която разбиранята и ентузиазмът са на друго ниво. Но за мен това е естествен процес, някакъв логичен ход на онова, което ми се случва в живота. Смятам, че всичко е резултат на професионални натрупвания. Дълго време съм бил асистент, след това през сериалите минах, доста силно и активно. Така че "Възвишение" е резултат на естествения ход на нещата.

мана, много бързо отговори на въпроса дали това е маратонка или не.

□ С какви трудности се сблъскахте при заснемането на филма, дали са били предимно от финансово естество?

- Трудностите са винаги комплексни. Тоест, с финансовите възможности, които имаме, какво можем да си позволим, въпреки желанието. Това е резултат на непрекъснат компромис и не-

28 ГОДИНИ СЛЕД 10 НОЕМВРИ - ПОРАЗЕНА БЪЛГАРИЯ, ПРЕВЪРНАТА В ПОСЛУШЕН ВАСАЛ

Проф. Петко ГАНЧЕВ

Преди около две години известният американски политолог и философ Ноам Чомски каза в прав текст, че България е категоричният пример на страна от Източна Европа, разсипана от ЦРУ. Още тогава във Facebook допълних, че България е категоричният пример на страна, която при управлението на Б. Борисов и събраната от него партия неудържимо деградира в материално, социално, икономическо и духовно-културно отношение, заемайки първо място по всички негативни показатели и последно по всички позитивни показатели на ЕС.

Разбира се, не само управлението на Б.Борисов и Ко доведе до това състояние държавата, обществото и народа на България. Заслуги за това имат в различна степен всички правителства на т. нар. преход, който е по същество хвърляне в неоколониална зависимост от Запада. Но правителствата, водени от Б. Борисов, финализират този погром и заробване. Като се има предвид демографското, здравното, духовното състояние на основната маса на населението, което днес обитава територията на България, не могат да се очакват позитивни промени, жертвоготовност, мотивация на духа за борба, за подем, за пробуждане.

Защо стигнахме готук?

Причините са много, както от обективно-исторически, така и от субективно-ментален, български характер. Тук ще посоча онези, които изиграха ключова роля и доведоха до поразяването, до деградацията на цялата обществена система на България.

Първо, краят на "Студената война", която ознаменува краха на държавния социализъм от съветски тип и заедно с това откри възможности за експанзия на западния либерален капитализъм в откритите пространства на Източна Европа и разпадналия се Съветски съюз.

Това беше фактически край на една епоха и начало на нова с много възможности и варианти за развитие. Българската икономика, успяла в предишната епоха да се впише в световната икономическа система (Европа, Близкия изток, бившия Съветски съюз, Япония, Китай, Индия), просто трябваше да удържи позициите си, да реформира своите институции и форми, за да продължи да участва умно в променената глобална пазарна среда. За съжаление, следвайки синдрома си на несамостоятелност и стратегическо късогледство, вместо да се възползва от откритата се възможност за свободно развитие, новоизползвателата се политическа класа се хвърли в обятията на новия "голям брат" и с васална сервилност се зае да унощожава създадените през "онази" епоха икономически мощности, радвайки се на благосклонното потупване по рамото от страна на новите ментори - по същество господари.

Второ, политическите и практически действия на управляващите от бившата политическа и стопанска комунистическа номенклатура, както и набързо пръкналите се с различни етикети представители на демократурата, поразиха народа на България, бяха по същество мотивирани от идеологията на "неолиберализма". Но както бързо захвърлените опразнени конструкции на държавния социализъм, неуспял да се реформира в "перестройката", така и възприетите като панацея идеи на неолиберализма, не бяха проумяни в тяхната дълбока същност като възраждащи принципи на дивия, "манчестърски" капитализъм, който зад "простите рецепти" (Дж. Сорос)

налагаше правилата на „джунглата“

в системата на обществените отношения. В радикално променената обществена атмосфера вече действяха мощните сугестивни, манипулиращи и зомбиращи средства на медиите - голяма част и досега с неизвестен собственик, които системно и методично разбиваха традиционните национални културни ценности, основани на православното християнство. И също така системно и методично формираха русофобски нагласи и отношение сред младите поколения у нас. Така поразяването на България беше цялостно. В първото десетилетие на този погром един бракоразводен

адвокат в ролята на президент дори призоваваше за "нов цивилизационен избор", съпроводен с "дебат за смяна на кирилицата с латиница".

Трето, в тези процеси, проточили се близо 30 години и довели страната ни до агония, къде беше партията, свързана в народното съзнание с големия проблем на живота - социалната справедливост, Българската социалистическа партия? След "промяната" новите водачи на БСП не се интересуваха особено от други възможности за политика, освен сценария от доклада на Р. Ран и Д. Ът, разработен от десетина "мастити" български икономисти от "дясно" и от "ляво", за разрушаване на направеното от социализма и бързо строителство на капитализма по американски образец, т.е. в съответствие с принципите на Ва-

шингтонския консенсус - принципите на неолиберализма. В това време България от най-верния сателит на СССР се нареди в

групата на най-верните Васали на САЩ

Основан на няколко "прости правила" (ускорено производство, експанзия в нови пространства и ускорено потребление чрез кредити), неолибералният глобализъм бързо изчерпи лимитите и раздутиите до предел финансови балони започнаха да се пукат. Логично през 2008 г. първо финансовата система на САЩ, а след това и скачената за нея финансова система на ЕС, навлязоха в дълбока криза, която удари цялата икономика, а по същество и целите системи на обществото. Издържа КНР, а също и скандинавските страни, чиито правителства не бяха се поддали на неолибералната еуфория.

Но финансово-икономическата, а по същество глобална криза на капитализма отключи и другите инстинкти на капитала за оцеляване - войните и дестабилизирането на световното пространство. На свой ред серията "цветни революции" и "пролети" разбудиха други конфликти и сринаха бариерите пред миграцията и развихрихли се ислямски тероризъм. Светът, както в първите години на "Студената война", отново се изправи пред бездната на ядрената катастрофа.

Къде бяха при тези събития и каква политика предлагаша на Европа и света

европейските социалисти и социалдемократи

Прегърнали идеологията на неолиберализма и по същество отказали се от великите принципи на социалната справедливост и свободата, европейските (френските, немските, испанските, италианските, чешките и т.н.) социалисти и социалдемократи за кратко събудиха надеждата на народите, след което окончателно се сринаха под ваялка на т.нар. "народни партии, в действителност партии на европейския и американския олигархат. Те продължават да припаяват куките лозунги на интернационализма, а по такъв начин работят за укрепване на господството на неолибералния глобализъм, водещ народите или към ядрена катастрофа или към нов феодализъм.

Не само Станишев, Оланд, Шулц и другите лидери на ПЕС и на националните европейски социалистически партии са виновни за срива на тези партии до третостепенни политически сили. Вината е в ръководните структури на тези партии, които от бивши комунистически в Източна Европа и социалдемократически в Западна не се издигнаха до нови идеи в своите политически програми в съответствие с духа на настъпващата от 80-те години на XX в. под напора на новите технологии глобална епоха. Идеята им немощ ги връщаше в миналото, когато и от "ляво" (болшевиките, комунистите) и от "дясно" (социалистите и социалдемократите) извършиха първите ревизии на автентичния марксизъм. И вместо да вземат на оръжие неговия дух на

свобода и социална справедливост и диалектичния метод при анализа на глобалните и конкретните национални условия, се хванаха за буквата на казаното някога от Маркс. Нещо повече, те се уловили за духа на неолиберализма, който много по-реалистично се възползва от опразнените догми на комунистическия интернационализъм, подменяйки ги със своите евро-атлантически ценности и неолиберален глобализъм.

Могат ли представителите на партията на социализма в сегашните условия

да върнат своя авторитет на действителни защитници на трудовете, експлоатирани и хвърлени в мизерия и несигурност слоеве на съвременните европейски общества, на България? Може ли в условията на дълбока поразеност на съзнанието на огромната маса от населението да се освободим от "простите рецепти" на неолиберализма - че главното е да се печели, да се "правят пари"? Може ли да възкръсне "лявото" движение като "ново ляво" и подобно на птицата Феникс да изведе от дълбоката криза човечеството?

Може, но ръководствата на тези партии, които са заложили в своите програми идеала за социална справедливост, трябва да се съобразят с два основополагащи фактора, които открито или под други форми са задавали тон и са мотивирали грамадна част от народите в модерната история да излизат от кризата и да правят чудеса в материалното си, социално-икономическо и духовното си културно развитие. Тези два фактора са:

държавата и свободната инициатива

Но не държавата-собственик според догмите на държавния социализъм, а държавата стратегически национален субект, като върховен арбитър и законодател на един универсален конкурентен ред, при който всички естествени монополи, едър и частен бизнес, кооперативи и общини, отделни бизнесмени и отделни дейци на свободни професии се подчиняват на законовата система и работят за реализацията на своите интереси в съответствие с общите национални интереси и цели. Именно така те, разгръщайки своята свободна инициатива, ще реализират един от върховните принципи на социално-икономическата и социално-политическата доктрина на социализма - принципа на социалната справедливост. И още, политикономическата основа на социализма, който трябва да възроди съвременните изпаднали в дълбока криза общества, не би била пълна и не би довела до действителното освобождение на работещите в различните форми на наемния труд, ако изхабената либерална демокрация, отдавна използвана като фасада за управление на олигархичния капитал, не бъде заменена от действително социализирани форми на управление, от формите на участващата демокрация.

А след като говорим за организиран съзнателно колективни форми на управление на всички нива на обществената система - от производството до науката не е ли логично управляването от социалистите общество

да започне да планира стратегически своите дейности

Не става въпрос да се възстановява старата безплодна централизирана система на планиране от горе до долу, а върху основата на комплексни прогнози за развитието на обществото да се приемат стратегически индикативни планове, които да очертават главните национални цели и законодателните пътища за тяхното реализиране. Именно тук националната държава трябва да разкрие пълния потенциал на своята стратегическа роля в глобалното и националното пространство, като стимулира онези стопански и други субекти, които реализирайки своите интереси, работят за реализиране на националните цели. Всъщност така работят много от развитите държави в света (САЩ, Франция, Швеция, Норвегия и т.н.) за разлика от България, където и "десни" и "леви" още в началото на 90-те години на XX в. захвърлиха всяко планиране и се впуснаха в хаоса на свободния пазар.

ДУМА

ПЕΤΥК 10 НОЕМВРИ 2017

Датата

10

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

Авторът на проекта за изграждането на уж временната "Бронзова къща" на мястото на Мавзолея на Георги Димитров Пламен Деянофф казва: "...не може да има терен, който е резервиран завинаги за някаква идеология".

Анатолий СТАНКУЛОВ

Камък върху камък

Не сме се и съмнявали. Идеята да се построи нещо върху останките на Мавзолея не може да не бъде натоварена с политика. Още повече, когато казваш, че целта ти е да дадеш на София символ на нова и модерна България. Този символ няма как да не бъде контрапункт на предишния символ, който се свързва с друг период от историята на страната ни.

Целта на мероприятието е чисто идеологиче-

ска - новото (демократичното) израства върху руините на старото (тоталитарното). Никаква деидеологизация не може да се постигне с построяването на 14-метрова бронзова конструкция. Точно обратното ще стане. По-ставянето на "скулптурата-сграда" ще възобнови стари спорове и предвид нивото на политическата култура само ще усилва напрежението.

Това се е осъзнавало от организаторите на ме-

роприятието. Нямаше никакъв конкурс. Буквално в 12 без 5 на софиянци се сервира, че има такова нещо, обществените обсъждания се провеждаха за отрицателно време, а мястото, забележете, го е посочил не главният архитект, а авторът Деянофф. Столичният съвет прегърна и одобри идеята по-малко от месец, след като стана широко известна. Бързат. Бързат да го пробутат, защото знаят, че нещо не е на-

ред, че правят поредната глупост и ще ги "ядат".

Сама по себе си "Бронзовата къща" е интересна, но тя не е за това място. По-добре е то да остане празно или поне да върнат саксиите с цветенцата. Иначе продължава войната с паметниците и паметта, а това няма да доведе до нищо хубаво.

Между другото учителят на Деянофф във Виена имал фамилия Пистолето...

Симеонов, не раждайте

АСЯ ГАРДЕЛИ

Господин Симеонов, Вие като не искате - не раждайте! Трудно може да се възприеме как вице-премиер по демографската политика обяснява, че най-ефективната инвестиция на една държава не е в насърчаването на раждаемостта. Особено за страна като нашата, която е на едно от по-

следните места по прираст на населението. Може би осъзнал, че е изръсил пореден "бисер", вицето се поправи, ухилен до уши, и обеща, че българските мъже щели да изпълняват мъжките си задължения. Та затова, дами, не му мислете - ще разчитаме на мъжката дума на вице-премиера.

Това обаче не се случи на раздумка в кръчмата, а бе част от словесното вмъкване на Симеонов пред представители на малкия и среден бизнес. Хората се бяха събрали на конференция да обсъждат проблемите си, които никак не са малко.

Но да не си помисли някой, че липсваха щри-

хи на Симеонов по същество. Той очерта идиличната картина как правителството работи по проблемите на малките и средни фирми, за повишаването на заетостта и тем подобни. Не пропусна да агитира хората да наемат чужда работна ръка. Ами кого да наемат? Че то у нас не останаха работници и специалисти. Е, и на това има решение. Вместо да търсим начини да си върнем гурбетчиите, според вицето трябвало да наемаме чужденци, при това висококвалифицирани. И всичко това, щото у нас има проблем с намирането на работна ръка във всички сектори. Пък щом да раждаме деца? Тия, последните, за

да работят, ще трябва да минат 20 години, отсеке Симеонов. Смешно и тъжно е, че такива слова излизат от устата на такъв високопоставен чиновник. Същият вещо се изказа и по проблемите на малкия и среден бизнес, питайки с назидателен тон къде са представителите им по време на разните обсъждания. Г-н Симеонов, те са на работа и надали могат ей така да я зарежат и да ходят по министерства да си чешат езиците, от което в повечето случаи няма никаква полза. А и нали за това си има експерти по ведомствата. Или като гледаме началството им, да не забравяме, че крушата не пада по-далеч от дървото.

Цунки мунки...

ОТ СТР. 1

Ходиш там да те потупат по рамото и си вече самодоволен. Навремето и Живков се прегръщаше с Брежнев, но поне "оная" целувка докара на България 2 млрд. преводни рубли. Днешното си е срам и позор, погледна-то отвсякъде. Няма и месец, откакто у нас бе на посещение еврокомисарката по правосъдието Вера Юрова, която заяви на Цацаров, че иска да види реална борба и резултати по отношение на корупцията. А извън дипломатичното и дежурно "на прав път сте", не пропусна да каже, че мо-

ниторингът над страната ни остава, неясно докога. Впрочем не е нужно да ни го казват отвън - примерите за вихрещата се корупция у нас под управлението на ГЕРБ са повсеместни в последно време, та битката с нея изглежда обречена.

А в това време един друг нереализиран се в политиката "колос" - Плевнелиев, вече бил в управата на автомобилен клъстер, от което пък се правят внушения, че едва ли не България започва да произвежда БМВ-та и "Фолксвагени", а не само платки за коли... Създал съм 75

000 работни места, отворил съм 135 предприятия у нас за 5 години в цели три сектора, хвали се сам той пред един обслужващ властта вестник! Моля? Някъде да сте чували или чели подобна статистика? А да забелязвате навалица от инвеститори на опашка да дойдат у нас? Може би работниците в тях ще бачкат за африкански заплати при европейски цени на живот. Ами къде са специалистите - няма ги вече, отдавна напуснаха... Впрочем ето още една причина човек да не си купува "европейски" авто-

мобил, както се шегуват някои в мрежата - 80% е рискът в него да има българска част.

След всичко това, което ни се стоварва ежедневно, кажете, че не живеем в истинска Дебеляда. Както рече и Цветанов вчера, при тези "много високи оценки за България, за правителството и премиера Борисов (от Жан-Клод Юнкер - б.р.), означава, че няма как да има политическа сила, която да поиска вот на недоверие." Ето я и най-голямата подигравка с българския народ. А после Иво Христов ни бил виновен!

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА МЛАДЕЖТА. На тази дата през 1945 г. в Лондон е създадена Световната федерация на демократичната младеж (СФДМ). Отбелязва се като празник от 1949 г. СФДМ обединява над 100 млн. младежи от повече от 110 страни, независимо от политически и религиозни убеждения, расова и национална принадлежност. Бори се за международно сътрудничество на младежта, за защита на нейните права и интереси, за независимост на народите и траен мир.

1868 - В ЯПОНИЯ СЕ РАЖДА ГИЧИН ФУНАКОШИ, КАРАТЕ МАЙСТОР (УМИРА 1957 Г.).

Смятан за баща на модерното карате-до. Представя своя стил през май 1922 г. в Токио и така става първият голям популяризатор на това бойно изкуство. Фунакоши е треньор и в двата най-популярни стила в Окинава по това време - Шорей-рю и Шорин-рю. Неговият син Йошитака модернизирал стила, като главно добавя удари с крак над пояса.

1888 - РАЖДА СЕ АНДРЕЙ ТУПОЛЕВ, РУСКИ АВИОКОНСТРУКТОР (УМИРА 1972 Г.). Под негово ръководство са създадени над 100 типа военни и граждански самолети,

между които АНТ-25, Ту-104 (първият пътнически реактивен самолет), Ту-154 (на снимката) и др. Докато е затворник заради обвинение за създаване на руска фашистка партия, Туполев се запознава с български лекар, който го лекува. Това прави конструктора радетел за дружба с България. Години по-късно той е избран за председател на Всесъюзното дружество за съветско-българска дружба, каквото остава до кончината си.

1919 - РАЖДА СЕ МИХАИЛ КАЛАШНИКОВ, РУСКИ ОРЪЖЕЕН КОНСТРУКТОР (УМИРА 2013 Г.). Създател на най-масовото стрелково оръжие в света - АК-47. Автоматът е пуснат в производство през 1949 г. в оръжейния завод в гр. Ижевск. Тук руският инженер работи в тясно сътрудничество с немския оръжейник Хуго Шмайсер (създател на штурмовата пушка MP-43). Двете оръжия си приличат на външен вид, но имат коренно различна конструкция.

1989 - НОЕМВРИЙСКИЯТ ПЛЕНУМ НА ЦК НА БКП ПРИЕМА ОСТАВКАТА НА ТОДОР ЖИВКОВ. Предлагане се на НС да удовлетвори неговата молба за освобождаването му като председател на Държавния съвет, което става на 17 ноември с.г. За генерален секретар на ЦК на БКП е избран Петър Младенов. Той е избран на сесията на парламента и за председател на Държавния съвет.

2001 - УМИРА КЕН КИСИ, АМЕРИКАНСКИ ПИСАТЕЛ (Р. 1935 Г.). Най-известната му творба "Полет над кукувиче гнездо" (публикувана през 1962 г.) е написана като дипломна работа за университета. В нея се разказва историята на непокорния хулиган Рандъл Патрик Макмърфи (Никълсън), вкаран в психиатрична клиника с цел пречупването му пред правилата на системата. Със силното си протестно звучене тази първа книга на писателя го превръща в култова фигура за американската младеж от 60-те години.

Преселение на Марс - фантазията става реалност?

В грандиозния проект изненадващо се включва нов участник - непрегвиген от никого, но чудовищно богат: Обединените арабски емирства

Богдан
ИВАНОВ

Специалисти по демография дават прогноза, че през 2050 г. населението на света ще бъде 9,7 млрд. души, а през 2100 г. - 11 милиарда!

Къде ще се дене толкова народ, още повече, че поради огромното замърсяване е възможно рязко да се повиши равнището на океаните, а температурите да стигнат 75-77 градуса на сянка?! И как ще се изхранва този народ?

Едно от възможните решения е преселение на Марс след време, обаче преди това науката трябва да реши множество сложни проблеми, защото:

- Човек без скафандър умира на Марс за няколко секунди - от измръзване и от задушаване;

- Там въздухът е отровен, той съдържа над 95 процента въглероден диоксид и само 0,13 на сто кислород;

- Налягането е много ниско - като в земната атмосфера на височина 38 км;

- Температурата е от минус 63 градуса до минус 140;

- Радиацията е убийствена за незащитен човек...

Всички тези предизвикателства трябва да бъдат преодоляни, има много интересни предложения как да стане това, включително чрез ядрен взрив, който да създаде атмосфера, подобна на земната. Така би могло да се произведе кислород и щом условията се подобрят, да започне отглеждането на растителна храна в марсианска среда. Стане ли това, разселването на човечеството може да започне. А като се вземе предвид, че времето лети като стрела и 2050-2100 г. ще дойдат много скоро, няма нито минута за помайване...

Вече е започнало съревнование между най-могъщите държави на света коя първа ще изпрати хора на Марс: руснаците посочват 2020 г. като възможна за усвояване на Луната, а 2035 г. - на Марс; Европейската космическа агенция споделя такава програма; американците скъсяват срока - те предвиждат полетът да бъде осъществен около

Пейзаж от Червената планета

Град Марс

2030 г.; голямата изненада в надпреварата засега са китайците - те се стремят през 2025 г. да бъдат на Марс! Не следва да забравяме Индия и Япония.

Само че най-неочаквано в грандиозния проект, смятан от мнозина все още за фантастика, се намесва нов участник - непредвиден в никакви планове, но... чудовищно богат: Обединените арабски емирства! Преди броени дни те смаяха света, като обявиха, че започват строителството на марсиански град... в пустинята - сензационна новина, която не получи сякаш нужното внимание!

Начело стоят Дубай и Абу Даби. Двете малки държави нямат своя мощна научна база, но са в състояние да привлекат с парите си най-прочутите изследователи в света и да ги поканят "на гости" в град Марс.

Всъщност учените ще живеят тук сякаш са на Марс, ще правят експерименти в лабораториите, ще произвеждат храна, вода, енергия и всичко необходимо за нормален живот, както и нови технологии

за колонизирането на Марс.

Макар и построен на Земята, градът ще трябва да издържи на суровите климатични условия на Червената планета. Но какво представлява той?

Проектирането е поверено на знаменития датски архитект Бjarке Ингелс и специалистите, които първи са го видели в завършен вид, казват, че е смаяващо добър. Представлява няколко свързани помежду си купола и вътре - по-големи и по-малки сгради, лаборатории, жилищни помещения, зони за деца, които да засият интереса им към Космоса, музей за постиженията на световната космонавтика.

Градът Марс ще заема площ от 177 000 кв. м и ще струва 136 мил. долара. Куполите и стените на сградите ще бъдат изработени на 3Д принтер с пясък от пустинята.

Дубай (територия 4144 кв. км, население 2,85 мил. души) е световна изненада с бързия си напредък във високите технологии и в идеите си за развитие на човечеството през следващите десетилетия и

столетия. Неслучайно казват, че милионите туристи, които идват в страната, ще наемат летящи таксита, за да отидат в пустинята и да разгледат града Марс.

Той ще бъде едно от новите чудеса на Дубай - нека вземем предвид и знаменитата кула Бурж Халифа с нейните 828 м - най-високата сграда в света, трите най-големи в света изкуствени острова, фонтанът с височина на струите 150 м до Бурж Халифа, един от най-големите аквариуми в света, покритият курорт "Ски Дубай", голям колкото

изобретател, бизнесмен, инвеститор и главното - милиардер, Илон Мъск, още през 2022 г. да изпрати своя ракета към Марс, а от 2024 г. да започне заселването му. Възможно ли е това?

Руснаците не крият програмата "Земя-Марс". Тя трябва да бъде реализирана на три етапа: създаване на ракетно-космически комплекс, чиято функционалност да се провери чрез полет до окололунна орбита и връщане на околоземна; пилотиран полет до околомарсианска орбита; пилотиран полет до Марс с кацане на планетата.

Програма, която изглежда много разумна и постижима.

Накрая нещо малко известно: знаменитият немски конструктор в ракетостроенето Вернер фон Браун, на работа в САЩ след края на Втората световна война, е направил много подробен план за покоряване на Марс, който постоянно подобрявал. Вернер фон Браун предвиждал на ракетата "Сатурн-5", с която американците стигнаха Луната, да се монтира трета степен с атомно гориво. После с нея да се направят 6-7 полета до околоземна орбита, където да се пренесе всичко необходимо за сглобяване на космическия кораб, насочен към Марс.

Ричард Никсън не сложил параф "Да!" на проекта, заради огромните разходи по това време за Виетнамската война. Ако обаче той бе утвърдил проекта, смята се, че би било възможно човек да стъпи на Марс още през 1982 г.!

Станалото - станало, както се казва. Нека се надяваме великата идея най-после да бъде осъществена в близко бъдеще.

Може би така ще изглеждат първите стъпки на една бъдеща експедиция до Марс

Паметната на народите

Михо
ЧЕРВЕНКОВ

През втората четвъртина на XV век за европейския Югоизток настъпват тежки времена. Надмогнала вътрешната политическа и династическа криза при царуването на султан Мурад II (1421-1451 г.), турската държава отново изяснява своята експанзия към вътрешността на Европа. Управлението на султана се отличава с войните с християните на Балканския полуостров.

Още в края на XIV в. Унгарското кралство поема отговорната задача да възпира турското настъпление. В трудните години на това противоборство постепенно се утвърждава внушителната фигура на трансилванския войвода Янош Хуняди.

Роден през 1407 г. в унгарско благородническо семейство, пред него се открива светкавична, смела и бърза кариера: служи на сръбския деспот Лазар, след това е в свитата на Сигизмунд в Италия, а по време на хуситските войни се бие в Чехия. Хуняди разбива турците в редица славни битки през лятото на 1441 г. край Белград, жъне победи над войската на Исхак бей, вилнееща в Сърбия, а на другата година след тежки сражения печели победа срещу главните сили на османската армия.

Бойците му говорят за него, че е недосегаем за вражеско оръжие. Отличен специалист по военните науки. Голям земевладелец и един от главните администратори на страната, той си остава преди всичко войник и насочва значителна част от доходите си за укрепване на армията.

В Полша през 1434 г., след смъртта на крал Владислав II, на престола се възкачва десетгодишният му син (от четвъртата му жена княгиня София Холшанска). В деня на раждането на престолонаследника неговият баща - полският крал Владислав II Ягело е на 72 години, а майка му - на 17. Младият крал носи името на баща си - Владислав.

Физически добре развит, с черна коса и мургаво, с приятно изражение лице. Отличава се с добросъвестност и справедливост. Въпреки младостта си умее да балансира при множеството противоречиви интереси.

През 1440 г. между Полша и Унгария се сключва уния, по силата на която Владислав, едва шестнадесетгодишен, получава и унгарската корона. Пред младия крал стои тежка задача - да обедини силите на двете кралства срещу османските завоеватели. За свой главнокомандващ приема Янош Хуняди.

Защо завършва с неуспех вече спечелената битка при Варна през 1444 г. - най-големият организиран опит на европейските политически сили за спиране на османската експанзия и укрепване на Европа

Главен вдъхновител на антитурското движение е папа Евгений IV. Целта му е разпространение на католицизма на Изток. Кръстоносната идея възкръсва отново. Под егидата на папата християнският свят се събужда за съпротива. На 1 януари 1443 г. с тържествена була папата обявява опрощение на греховете на онези, които биха участвали в кръстоносния поход срещу "враговете на християнския кръст".

Водят се дълги преговори с Генуа и Венеция, а и с други сили. Папата дава благословието си за похода и дарява една пета от собствените си приходи като съоръжава сухопътен отряд от рицари-кръстоносци и флот, състоящ се от 22 венециански, дубровнишки и бургундски кораба, които да охраняват проливите от азиатската османска империя. Включват се и редица европейски кралства и градове.

Колоните на "Дългия поход", наречен така поради продължителното време за организирането му, потеглят през октомври 1443 г. на път към балканските владения на османците. В християнската армия участват "кръстоносци" от различни народности: маджари, поляци, чехи, немци, австрийци, власи и други. С тях са и хуситските подвижни укрепления - 600 въоръжени коли с чешки наемници.

Съвременниците подчертават масовото участие на селяните, на народните низини.

"Всички събрали се - пише един от тях - произхождаха от народа - селяни, бедняци, селски свещеници, студенти, скитачи монаси."

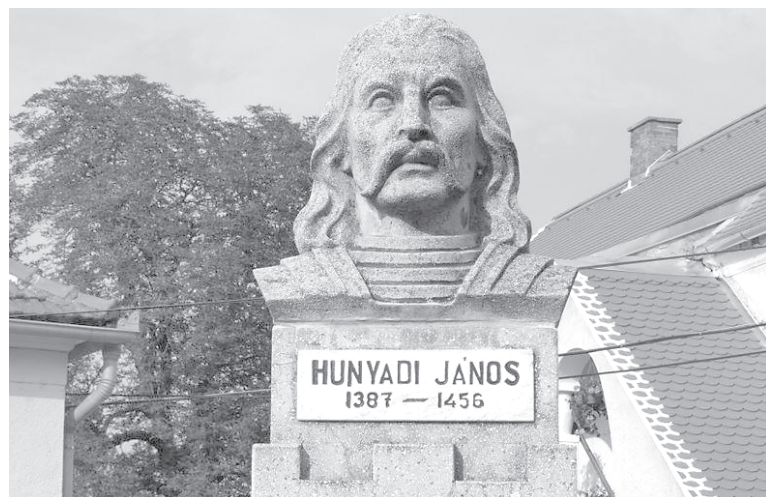
В първия поход на младия

Владислав III Ягело Варненчик

крал Владислав колоните прехвърлят Дунав близо до Белград, който тогава е още в маджарски ръце. Присъединяват се и други християни. Формират се два основни корпуса. Първият се състои от два отряда - единият от 12 000 войници, командван от Янош Хуняди, а другият - от 8000 сръбско-босненски войници, възглавяван от Георги Бранкович. По-назад се движи вторият корпус, който наброява 20 000 и се предвожда от самия крал Владислав III Ягело. Пред тази хилядна армия се движи отпред кардинал Юлиан Чезарини с кръст в ръка, за въодушевление на бойците.

Янош Хуняди влиза в Ниш, като разбива в един ден три турски отряда. В друга битка, пак там, турците губят хиляди свои бойци. Още един път е развенчана пред изтръпналите европейски страни и измъчените балкански народи представата за непобедимата османска армия.

Янош Хуняди

Много българи застават под знамената на християнски войски. И Албания се вдига срещу чуждата власт. Византия предварително е изразила своята готовност за подкрепа. Превзет е и Пирот.

Походът от долината на река Морава насам понякога се обозначава като "Българската война". Кръстоносците завземат и София. И се насочват все на изток към Румелия. От българските доброволци прозорливият трансилвански войвода Хуняди сформира отряд, на който възлага отговорната задача да бъде авангард при настъплението в тези земи. Сред българите се носи слух, че синът на цар Иван Шишман - Фружин, е в кралския отряд.

В писмо до Николай Уйлаки от 8 ноември 1443 г. Янош Хуняди пише:

"Наистина нашата войска досега е непокътната и въду-

шевена. От ден на ден тя се увеличава, защото в кралския двор идват много хора - българи, босненци, албанци и сърби, носят подаръци, възхищават се и се радват на нашето идване. Затуй и прясна храна имаме в изобилие, тъй че омази, която караме в обозните коли, не сме я докоснали. Имам хубаво и благоприятно настроение за по-нататъшно настъпление."

Издадена в трудно положение, османската власт призовава под бойните знамена всички боеспособни мюсюлмани.

Освободителните войски се насочват към прохода при Траянови врата. И двете противникови сили се стремят към завземане на труднопроходимата местност. При река Мъти вир е изграден главният лагер. В дълбок сняг отрядът на Янош Хуняди печели първото сражение, но походът остава в ръцете на противника. Пристига и личен султан Мурад II. Оказва се, че османлиите са успели да се укрепят в историческия проход.

Пред крал Владислав възниква въпросът накъде и как да продължи? Сред историческите извори има две становища: едното, че походът продължава вляво по река Мъти вир, през Златишкото поле, а другото, че кръстоносците се насочват вдясно, през Момин проход, Костенското поле и Момина клисура и достигат до с. Сестримо.

Отново двете армии се срещат. И тук теснините са укрепени, водят се сражения, но и тук пробивът не успява. Християнската армия е организирана, боеспособна, обаче суровата зима и липсата на храни и фураж си казват думата.

Предприема се връщане и прекратяване на акцията. Турските сили преследват християнската армия и в Костенското поле се завързва нова битка, станала на 2 януари 1444 г., спомените за която и до днес се предават от поколение на поколение в този район. Битката е равностойна.

Битката при Варна, худ. Ян Матейко

На другия ден походът по стъпките на тракийските бежанци от 1913 г. продължава. Но на сутринта час-два се разхождаме из Александруполис без програма - кой както намери за добре. Обикаляли сме и друг път. Прочутият фар, митницата на Атанас Буров, живописните улички. Следите от българското присъствие тук са почти заличени. Правим снимки за спомен. И... отново на път. Очаква ни изкачване на връх Шапка. През този връх минала колоната от оцелели бежанци, които войводите Димитър Маджаров и Руси Славов събрали в местността Курбалък в дните от 25 до 28 септември, след кланетата край Фере, Армаганската долина и въобще по целия им страдалчески път.

Димитър Шалапатов има своя програма - ще пътува до с. Сачанли, и поверява водачеството на Яни Янев, който уверено поема щафетата, защото по тези места той, както се казва, е в свои води. Предците му са от Сачанли. Не

ИСТОРИЯ, ПРЕВЪПЛЪТЕНА В ЛЕГЕНДИ

По стъпките на тракийските мъченици от 1913 г.

Елена
АЛЕКОВА

предполагам, че знае историята на селото и околните села едва ли не ден по ден. Един от пращавците му, оказва се, бил приятел на Капитан Петко Войвода и често приютявал четата му. Яни Янев сподели това, дето дядо му е разказвал. Веднъж войводата отишъл с четата си в Сачанли. Закопили, както винаги, едно агне и по плешката му започнали да гадаят дали ги грози опасност или не. Този път плешката показала опасност и четниците бързо, бързо напуснали селото. Засада наистина им

била готвена, само че те успели да я избегнат. "По-късно - разказва Яни, - чух една сачанлийска песен, в която се пее за нещо подобно, и все си мисля, че става дума за случая с моя пращаво".

Яни Янев ни разказа няколко лични интересни срещи с тукашни хора. Един от разказите му остана и досега в главата ми. Отбиват се в едно от тукашните села. Срещат хора. "Добър ден". В отговор - кимване с глава. Постепенно сърцата се отварят. Започват непринудени разговори. "По едно време - казва Яни - виждам възрастен човек, седнал на пейка под едно дърво. Приближавам се към него и питам: "Ти какъв си?". А той: "Знам какво искаш да разбереш... Затова ще ти кажа едно и дано ме разбереш. Турците искат да сме турци. Гърците - да сме гърци. Българите - да сме българи. А ние... - старецът вдигна ръце и ръцете му потъ-

наха в клоните на дървото - за ей сия листе ли да се държим?"...

ЕИ ЗА СИЕ ЛИСТЕ ЛИ ДА СЕ ДЪРЖИМ... По-голяма присъда от тази за поведението на българските правителства през годините от Освобождението насам едва ли има...

Яни Янев знае и всички легенди, свързани с местностите около селото на предците си, защото настолна книга за него е историческото и етнографско проучване на Илия Славков и Боряна Димитрова. "Сачанли" (1989). Впрочем, препоръча ми да прочета в книгата легендата за възникването на Сачанли, която увлекателно ни разказа. Прочетох я по-късно:

"За произхода и образуването на Сачанли има много легенди и предания. Една от тях е записал Антон Страшимиров. Чул я от един стар помохамеданчен българин от с. Мерикиоз в местността Ат ме-

зар (Конски гроб). Старецът разправял, че на това място бил умрял и погребан конят на Айноруз Ал, затова местността се наричала Конски гроб. За да завладее този край, Айноруз Али трябвало да победи Русата девица (Саръкъз) от крепостта Саръкъз, западно от височината Кокошката. В боя победител излязъл Айноруз Али, който убил Русата девица. Косите ѝ хвърлил далеч на юг, където възникнало храброто село Сачанли (тур. сач - коса), краката ѝ паднали на запад от него, където се основало с. Балдъран (тур. балдър - крак). Тялото на девоицата захвърлили на изток от крепостта. На това място изградили манастир, който прераснал по-късно в село, наречено Манастир.

Яни Янев разказва за мирния живот на сачанлийци. Селото им наброявало 600 къщи, а жителите му варирали между пет и шест хиляди души, които се занимавали със скотовъдство (имали около 120 хиляди глави добитък), пчеларство, произвеждали риганово масло, а от паламудовия дъб варели течност за щавене (дъбене) на кожи. Димитър Шалапатов ни запознава накратко със съдбата на селото и жителите му по време на Балканската война, за тримесечната отбрана, която сачанлийци организирали заедно с доганхисарци и манастирци, след като българската войска се оттегляла от Гърция... Някой попита защо просто не са избягали, когато е можело това да стане своевременно и безболезнено. Отговорът е много прост. Та нима е възможно за човека да остави току-така родно място, дом, поминък и да тръгне към неизвестността? А и кой би могъл да предвиди чак толкова жестоко развитие на ситуацията - нали все очаквали българската войска да се върне отново... Затова и организирали отбрана на селото под ръководството на Димитър Маджаров и уговорили съвместни действия с жителите на Доганхисар и Манастир. Три месеца (до септември) районът бил известен като "Малката България" или "Доганхисарската република". После идва погромът. А след него и "кървавият път" на сачанлийци към България, който днес потомците на оцелелите сред същите тия бежанци наричат и "път на спасението".

Изкачване се на връх Шапка, защото оттам планината се вижда като на длан и ще можем някак от птичи поглед да проследим и видим маршрутите на клетниците.

Яни Янев знае този път метър по метър и не спира да разказва. Бежанците вървели по билото, защото опитът им подсказвал, че това е най-добрият път, иначе трябвало да се лутат нагоре и надолу по дъретата, вършини и непроходими на места гори. Ето там връх Райовица, по-нататък е връх Китка, вдясно долу - Тахтаджик. Малко по-нататък е Невестин гроб или Булкин гроб. Легендата за това място, която знам от Димитър Шалапатов, повествува за девица, омъжена за момче от съседно село. На път за новия дом тя и сватбарите внезапно били застигнати от страховита снежна буря. Тъй и замръзнали. Оттогава местността се нарича Невестин гроб. Но днес времето е чудесно - почти лято, макар да е вече октомври. Чак не ни се вярва.

На обратния път при мен дойде един от мъжете, както се казва, по на възраст. "Димо Махов съм, казва, и искам да ви разкажа легенда, която се страта на моята баба ми е раз-

казвала. Легендата е за това откъде идва името на Казъл дере (Кървавата река), която минава ето тук през Малък Дервент, южно от Мандрица и се влива в Марица. По времето, когато е станало масовото насилствено помохамеданчване, идват турци в селото, за да ги потурчат. Българите не са искали да си сменят вярата. Тогава турците изкарват селяните на една скала над реката и един по един започнали да ги питат: "Приемаш ли турска вяра?". Всеки казвал: "Не!". И главата му политала към реката. И така, един по един - всички по реда си... Реката потекла кървава. Това продължило, докато дошъл пратеник от Одрин и спрял избиването. Така останали и хора, които да разкажат какво точно се е случило". После се замислих: а на колко места и хора не са останали, за да разкажат...

Надвечер пресичаме границата и стигаме Ивайловград. Тук нощуваме.

На сутринта валише проливен дъжд. Но ние се отправяме към Маджарово и към началната точка на последния ни преход - от Черничино до завоя на Арда. Впрочем с. Ятаджик по-късно (през 1959 г.) е преименувано в Маджарово - на името на войводата Димитър Маджаров, избавителя на бежанците от Тракия.

Вали и вали. И е мрачно. Но ние не се отказваме. На разклона излизаме от автобусите, решени да вървим докрай. Д-р Атанас Щерев ни окуражава: "Да си спомним как предците ни са вървели ден и нощ. Без храна. Без вода. Яли са трева. Дядо ми се разболял от коремна тиф. Нека не ни плаши този дъжд. Поне малко ще видим какво са преживели".

Тази година походът не съвпадна с паметното отбелязване в Маджарово на 104-годишнината от разорението на тракийските българи. Когато стигнахме там, престана да вали.

Направихме шпалир от знамена и поднесохме венците от зеленика, пърнар и паламудов дъб, расли в рождениите места и местата на мъченичество на тези, чиято памет в този ден почитаме. Без дежурни официалности. Без шум. В мълчание. Всеки поотделно - по един, по двама, и някак всички заедно сведохме глави пред пантеона на тракийските мъченици.

Да е вечна паметта им!

Александруполис
(Дедеагач). Фарът

В подстъпите към връх Шапка

Правилният хранителен и двигателен режим са в основата на превенцията на захарен диабет тип 2, наричан доприди 10-15 години "старчески". Днес вече и деца с наднормено тегло и високо кръвно налягане страдат от него. Според последни данни всяко трето дете в Европа е с наднормено тегло. В България

220 хил. деца са с наднормено тегло

и 66% са със затлъстяване.

До 70% от случаите на диабет тип 2 могат да бъдат предотвратени чрез здравословен начин на живот, сочат данните на Международната диабетна федерация.

През последните години сериозно се заговори за диабета като световна епидемия. Съществено обаче е, че около 90% от хората с това заболяване имат тип 2, който се проявява в резултат най-вече на заседналият начин на живот, липсата на двигателна активност, стрес и т.н. и е предотвратим.

Прогнозите на СЗО за страната ни за 2016 г. бяха, че 10.3% от българското население (около 700 хил. души), са засегнати от болестта. Според българските специалисти у нас около 500 хил. души са с диабет, но те смятат, че поне още 200 хил. не знаят за състоянието си. Причината е, че мнозина просто не са проверявали нивата на кръвната си захар. У нас

новодиагностицираните са между 12 и 15 хил. души!

Немалка част дори от хората с диабет тип 2 negliжират състоянието си, става ясно от проучване, проведено в он-

СВЕТЪТ БИЕ ТРЕВОГА:

Диабет

Около 15% от българите със захарна болест не знаят какви са опасните нива на глюкоза в кръвта

лайн маркетингов формат от JTN Research през т.г. в партньорство с Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители в България. Проучването цели да се установи на какво ниво са познанията на хора без диабет за рисковите фактори,

превенцията и ранното разпознаване на симптомите му, както и знанията на диабетно болните за контрола на заболяването и превенцията на усложненията, обясни проф. Цветалина Танкова, началник на Клиниката по диабетология към Университетската специа-

диабета. За нормални се приемат стойностите от 4.0 до 6.0%, а от 6.0 до 6.5% се смята, че има повишен риск за диабет. За хората с диабет нива над 6.5% (7.0%) сочат, че са изложени на повишен риск от развитие на дългосрочни усложнения на очите, бъбреци-

те, нервите - б.р.).

Метаболитният синдром увеличава 5 пъти

вероятността човек, дори и да няма повишено ниво на кръвната захар, да се разболее от диабет. За хората със затлъстяване, дори без никакви други рискови фактори, вероятността да заболее от диабет е 4 пъти по-висока. Пет са елементите на метаболитния синдром:

- обиколка на талията (за жените критичната точка е 80 см, а за мъжете - 94 см).
 - нива на добрия холестерол (HDL трябва да е над 1,0 mmol/l).
 - нива на триглицеридите (до 2 mmol/l.)
 - кръвна захар (на гладно - 3.9-5.5 mmol/L (70-99 mg/dL), 2 часа след хранене - 3.9-8.1 mmol/L (70-145 mg/dL), случайно измерване 3.9-6.9 mmol/L (70-125 mg/dL)
 - артериалното налягане.
- Това е и причината екипът на Университетската специализирана болница за активно лечение по ендокринология "Акад. Ив. Пенчев" да създаде първия информационен сайт на български език, посветен на метаболитния синдром - www.metaboliten-sindrom.bg.

1 от 7 жени...

1 от 7 жени имат гестационен диабет по време на бременността.

Тази година Световният ден за борба с диабета - 14 ноември, преминава под мотото "Майки срещу диабета" и е с фокус върху жената и гестационния диабет. Медиците са категорични, че всички бременни с наднормено тегло и над 45 г. трябва да бъдат изследвани за гестационен диабет. Ако не бъде своевременно диагностициран гестационният диабет, има опасност да се роди дете с екстремно високо тегло, което може да създаде сериозен родов травматизъм. Самото то е с изключително висок риск след време да развие диабет тип 2, а при майка му има 50% риск от развитие на диабет, както и рак на гърдата, и на панкреаса. В момента над 199 млн. жени в света живеят с диабет. Очаква се до 2040 г. да са 313 млн. 2 от всеки 5 жени с диабет са в репродуктивна възраст, което е над 60 млн. жени. Диабетът е девета водеща причина за смърт при жените в световен мащаб, причинявайки 2,1 млн. смъртни случая годишно, сочат данните на Международната диабетна федерация.

Кампания за ранно откриване

Центърът за превенция на захарен диабет в УМБАЛ "Александровска" организира скринингова кампания за откриване на диабет с безплатно измерване на гликиран хемоглобин и изследване на телесен състав по биоимпедансен метод.

Необходимо е предварително записване на тел.: 0879 878 051 между 8 и 12 ч.

Препоръчително е за захарен диабет да се консултират хора, които не са правилно измервали на гликиран хемоглобин досега и имат някой от следните рискови фактори: наднормено тегло или затлъстяване, близък роднина с диабет (родител, брат, сестра), повишено кръвно налягане или друго сърдечносъдово заболяване, възраст над 45 г.

Изследванията и консултациите ще се проведат в периода 13 ноември - 1 декември 2017 г. в Центъра за превенция на захарния диабет и неговите усложнения към Клиниката по ендокринология и болести на обмяната на Александровска болница, на 1 етаж, в дясното крило на сградата срещу арката.

лизирана болница за активно лечение по ендокринология (УСБАЛЕ) "Акад. Иван Пенчев" в София, която представи резултатите от изследването. В него са използвани и данни от проучване, проведено през 2013 г.

Около 15% от диабетеците у нас не знаят какви са нивата на кръвната захар, при които здравето им е застрашено, а 35% не са измервали нивото на гликирания си хемоглобин през последните 12 месеца. Близко 20% от тях не знаят дефиницията за гликиран хемоглобин (HbA1c - кръвен тест, който показва средната кръвна захар за изминалите 2-3 три месеца, медиците го наричат златен стандарт за контрол на

7 болници с безплатни прегледи за рак на простатата

Безплатни прегледи за мъжете над 40 г. ще се провеждат София до края на ноември по следния график:

ВМА
Безплатните прегледи ще се осъществяват след записване на тел.: 02/9225334 от 12 до 15 ч. Консултациите ще се проведат в 242 урологичен кабинет, на 2 ет. в поликлиниката на ВМА. Прегледът ще включва попълване на IPSS въпросник, физикален преглед, ултразвуково изследване на простатата. При необходимост от лабораторни изследвания пациентите ще бъдат насочвани към личния лекар. Прегледите ще се извършват по следния график:

- на 17 ноември от 15 до 17 ч. - 10 пациента, д-р Тодор Терзиев
- на 23 ноември от 15 до 17 ч. - 10 пациента, д-р Милена Арсова

АЛЕКСАНДРОВСКА БОЛНИЦА
В рамките на инициативата на разположение ще бъдат д-р Александър Заимов и д-р Светлин Димитров от Клиниката по урология. Телефон за контакт и записване на часове: 02/9230 352 или 02/9230 356 от 8 до 16 ч. Прегледите ще се извършват в Приемния кабинет на Клиниката по урология в кабинет 2 (сутерен) от

8.30 ч. до 13.30 ч.

ПЕТА МБАЛ В СОФИЯ
Ноември - от понеделник до петък:

от 10 до 12 ч. - д-р Петър Павлов
от 12 до 14 ч. - д-р Атанас Доков
За записване на тел.: 02/9268136

ПЪРВА САГБАЛ "СВ. СОФИЯ"
Ноември от понеделник до петък:
от 11 до 12 ч. - д-р Георги Лазаров
За записване на тел.: 02/4470 211

УМБАЛ "СВ. АННА"
Предстоящите безплатни прегледи са на 10, 17 и 25 ноември от 9 до 14 ч. Прегледът ще включва ехография и физикален преглед от уролог. Записването се осъществява на регистратурата на болницата на телефон 02/9759319.

УСБАЛО

До 30 ноември от 10 до 12 ч. след предварително записване всеки работен ден на телефон 02/8076299.

Прегледите включват PSA изследване за мъжете, които не разполагат с такова през последните 12 месеца. То ще се извършва в Клиниката по нуклеарна медицина, кабинет 148 от 8.30 до 10 ч.

Прегледите при уролог ще се извършват от 10 до 12 ч. в Поликлиниката в кабинет 107.

ЧЕТВЪРТА МБАЛ В СОФИЯ
Всеки делничен ден през ноември от 12 до 13 ч. Записването ще става на регистратурата на болницата на тел. 02/953-24-85.

НА ЕКС

Сава КРЪСТАНОВ

В държавния завод за „Паниран талашит“ възникна напрежение. Директорът видимо притеснен дава указания на секретарката:

-Слушай, балдъзо, от столицата утре идва комисия да разследва, има ли в завода конфликт на интереси.

-Боже, ами сега - ококорва очи балдъзата.

-Спокойно! Довечера ще говоря с брат ми, зам.-министъра Долапчиев, и ще знам повече. Сега да съберем ръководния състав, за да обмислим нещата.

Директорът отваря служебния телефонен указател и започва да чете на глас:

-Началникът на административния отдел, братовчедът Коста е тук. Брат му, началникът на отдел „Човешки ресурси“, също е тук. Не виждам Наско шурей, началника на отдел „Техническа безопасност“.

-Той е в болнични! - обажда се балдъзата. - По точно на гроздобер! Директорът кима разбиращо:

-Нека да продължи болничните. Заместникът му ще разговаря с проверяващите, после с въздишка констатира: - Завеждащата „Международни връзки“, жена ми, е в чужбина. Ще ѝ се обадя да остане там още няколко дни.

След малко наличният ръководен състав е в кабинета на директора. Инструктажът е кратък:

-Ще докажем на зложелателите, че при нас няма конфликт на интереси! Основният ни аргумент ще бъде високият професионализъм, поради който заемате съответната длъжност. Ако някой има диплома за завършено образование по специалността, да я носи!

Директорът отваря желязната каса и вади бутилка. Балдъзата носи чаши и лед.

-Важно е да не се поддаваме на провокациите на опозицията. Така ще запазим достойнството на рода.

Думите на началника на шефа са посрещнати с одобрение и пълните чаши са изпити на екс.

Людмил АСЕНОВ

Л. Асенов
2017

Нищо не е това за което го мислиш

Иван МАРИНОВ

Един приятел вече цяла година сам прави ремонт на апартамента си. Най-сетне свърши и един следобед ме заведе у тях - хем една водка да удара по случай края на начинанието, хем да видя резултата от работата му. Отидох и зяпнах - така добре се беше справил. Викам му:

- Пешо, с какъв латекс си боядисвал? Толкова гладко покритие в наситено червено досега никъде не съм виждал!

- Кой е луд с латекс да боядисва, след като във всеки супермаркет може да намери доматено пюре! - обяснява ми Пешо. - Доматените пюрета вече ги правят от стрити на прах тухли с добавка, извлек от двойно

филтриран пресован оборски тор. Правиш си сметката, като знаеш, че един буркан покрива три квадратни метра, купуваш колкото ти трябва и се хващаш за четката. Става идеално.

- А плочките? Гледам как равно и здраво са залепени. С „Теракол“ ли си работил - питам го, щото и аз разбирам кое-що от домашни ремонти.

- Ама ти от Марс ли падаш? - изумява се Пешо. - От години никой и не помисля да лепи плочки с тия чорби! Днес плочки се лепят само със сирене. Отивах на „Женски пазар“ и взимаш от което и да е. Сега сиренето го произвеждат от гасена вар и мраморно брашно. Тази смес правят страховтна спойка. Плочката не можеш да я

изкъртиш, ако ще и с танк да я чегърташ!

Влезнахме в хола и аз направо ахнах - направил го е наистина идеално. Особено паркета - един равен, плътен, лъснат. Викам му:

- Страхотен паркет! Не съм виждал досега такъв!

А той се смее:

- Къв паркет, бе? Да не съм луд паркет да слагам! Бисквити „Наслада“! Продукция на „Кючуков пудингс енд бисквитинг“. Мене слушай, за под по-добро от бисквитите на „Кючуков пудингс енд бисквитинг“ няма! Те се произвеждат от букови трици, костен туткал, кафяви камени! Казвам ти, в тоя хол и с кон да се разходиш, една драскотина по пода няма да се появи! Щото здрава работа, европейска! Някои си правят подовите с тунквани-

те вафли на „Наслада трейдинг“, същите, дето ги продават по училищните лавки! Кво да ти кажа, не са лоши, добре се полагат и хубав паркет от тях става, ама аз не ги предпочитам! Вярно, издържат добре и на влага, и на натиск, ама, все пак прекалили са със захарта, като го лизнеш пода, бе, сладни...

Прибрах се вечерта, сложи ми жената да хапна. Викам ѝ:

- Шницел си сготвила!

А тя ми вика:

- Какъв шницел, бе? Това са дунапренови уплътнители за прозорци! Купих ги от железарския магазин отсреща! Най-вкусен шницел от тях става!

Ей, модерни времена! Нищо не е това, за което го мислиш...

ОТ НЕТА С ИНТЕРНЕТ

Мъдър семеен мениджмънт

Проблемът не е в това, че жената командва мъжа в семейството, а във факта, че крайно неправилно командва. Скъпи жени, ето няколко доказано работещи команди за мъдър семеен мениджмънт:

- Стига си мил чинии!!! Я марш на риба!!!

- Не искаш да ядеш яхния?

Тогава ще ядеш вратни пържоли...

- Какво ѝ се назлъндисваш на хубавата комшийка, целият вход я оправя, ще си помислят, че съм се омъжила за левак...

- Не искам кожено палто и боти!

Вземи най-после тунинговай колата и си купи по-свестни въдици, да не ме срамиш пред хората...

- Искам да напълнеем!!! Паласките ти ме възбуждат, а шкембето ти е по-удобно от водно легло...

- Другите мъже вече шеста ракия пият, а ти се лигавиш на първата!!!

- Вместо да играеш белот с приятели, ти ми висиш в къщи!? За тебе кръчми няма ли, бе?

- Ела веднага да ти завърта една пълна програма, че съм много уморена и главата ще ме скъса...

АВТОР НА „ПАРДОН“ РАЗТЪРСИ ЧИКАГО

Редовният автор на „Пардон“ и колега на свищовлията Алеко Константинов, пазарджиклията Денчо Владимиров, получи първа награда в раздела „Сатира“ в тазгодишния литературен конкурс на Салона за българска култура и духовност „Изящо перо“ в Чикаго.

Честито и „Да живеј“!

Американски прелести:
В новините потвърдиха, че единственият неизнашен в Холивуд е Чък Норис.

Що толкова късно ми се прибиращ, бе?!
- Не викай! Бях на партиен дебат за изборите.

- Хмм... проститутки имаше ли, а?
- Само политически.

На вратата се звъни. Мъжът отива, отваря, говори с някого, после се връща с объркан вид.

- Кой беше? - пита жена му.
- Социологическо проучване.
- Какво те питаха?
- Дали някога съм бил онанист.
- И ти какво им каза?
- Че не съм бил...
- Идиот! Идват избори! Представи си, ако дойдат на власт?!

Метро, час пик. В тълпата крещи един мъж:
- Помогнете! Синът ми се задави с банкнота! Умира!

От тълпата се изнизва дебела лелка, хваща младежа за топките и страшно ги стисва! От гърлото на бедния младеж изскачат пет лева и вопъл "А-а-а-а!" Бащата, с уважение:
- Егати! Вие сигурно работите в Бърза помощ?
- Не. В данъчното...

Модерни времена:
- Иване, ако още веднъж те заваря с жена ми, моля те, задръж я!

Малки хитрини:
- Как се справяш със сутрешните проблеми?
- Спя до обяд.

Макетата се смеят:
Македонският състезател по фигурно пързалане донесе сребърен медал на отбора си. Откъде го е взел, никой не знае.

Връща се Иванчо от училище и казва:

- Тате, имаме домашно да опишем нелепа шега.
- Сине, нелепа шега е, когато майка ти казва, че пие противозачатъчни, а се раждаш ти.
- Не го слушай, сине! - обажда се майката. - Нелепа шега е, когато баща ти казва, че ръководи голяма компания, а се окаже, че компанията е пьянска.

Две приятелки се срещат, едната плаче.

- Какво ти се е случило, миличка?
- Шефът ме уволни!
- Как? Та ти беше най-добрата му секретарка!
- Онзи ден хълкаше цял ден, нищо не помагаше и той ме помоли да го изплаша някак. Обадох се на жена му и й казах, че съм бременна. Она спря да хълца и от благодарност ме уволни гадината!

Малки хитрини:
Генко и Искра лежат на дивана. Нейният телефон е в кухнята. Чува, че е получила съобщение. Става, отива и вижда съобщение от Генко: "Така и така си станала, донеси, моля, една биричка!"

В чудния свят на семейните:
Като се прибера вкъщи, всичко е наопаки! Кучето ме целува, жената лае!

Един отишъл в публичен дом. Избрал си момиче и прекарал фантастична нощ. На сутринта попитал мадам:
- Колко дължа?

- Нищо... Бяхте страхотен!
- Какво? Цяла нощ секс със супер-момиче и не плащам нищо?

- Нищо. Даже това е за вас! - и му подала петстотин долара.

Човекът се шашнал. Още същия ден разказал на всички свои приятели. И един от тях решил и той да отиде. Също изкарал страхотна нощ и на сутринта попитал:

- Колко дължа?
- Нищо, бяхте страхотен! - и му дала сто долара.

- Благодаря - казал. - Но имам един въпрос: Защо получавам сто, а моят приятел е получил петстотин?

- Вчера всичко вървеше по телевизията, а днес - само в интернет.

Катаджия спира автомобил за проверка. С голяма изненада вижда, че шофьорът е дракон. Смутен и объркан нарежда:

- Я ми дъхни!!!
Дракона:
- Ти да не си пил, бе?!

Клиент към сервитьора:
- Едно кафе без ром...

Сервитьорът кимва учтиво, отдалечава се и след малко се връща с дуп

- Е, за Шарпо!

Дочуто в метрото:

- Не, бе, как ще си дебела... Т'ва, че и аспирин си мажеш с майонеза, изобщо не ти влияе.

Шеф към подчинения си:
- Вземи метлата и измети тук!
- Извинете, но аз съм завършил все пак УНСС!

- Дай да ти покажа тогава как се прави...

Келнер, на стената има хлебарка!
- Това не е хлебарка, а пирон.

- Добре де, по стената пълзи един пирон...

Руснак звъни на приятеля си в Новосибирск:

- Как сте?
- Ами добре сме.
- Студено ли е при вас?
- Е, нали знаеш, студено е!
- Колко е в момента минус 50, минус 60 градуса?

- Ааа, няма такова нещо. Минус 15, минус 20 най-много!

- По телевизията казаха, че било минус 60!

ЕВРОКЛАСИЦИ

Михайл ПОРУМБИТА-РУМЪНИЯ

мите:
- Извинете, господине, ромът е свършил, без какво друго искате кафето?

Въпрос:
- Пътуваш с автомобил и поддържаеш постоянна скорост. От лявата ти страна има пропад. От дясната ти страна кара огромна пожарна кола и поддържа същата скорост като теб. Пред теб га-лопира прасе, което е голямо, колкото колата ти и не можеш да го изпревариш. Зад теб лети ниско хеликоптер. Прасето и хеликоптерът карат със същата скорост като теб! Какво ще предприемеш, за да излезеш от ситуацията невредим?

Отговор:
- Слизаш веднага от детската въртележка и спиращ греяното вино!!!

Село. Нощ. Всички спят. Насред двора - маса с четири празни бутилки от домашнярка и една полупразна. Около масата седят четирима с напрегнати лица. Стоят замислени, при това напрегнато. Смръщили физиономии. Пуфтят. Изведнъж отнякъде се разнася кучешки лай.

Единият скача и радостно крясва, вдигнал чаша:

- Ааа, ти за навън ли питаш?

Сутрин. Вали проливно. Студено е. Някакъв прецапва и притичва през локвите, стига до закуските:

- Значи, дайте ми една милинка за мен, а за Ваня, за Ваня, я дайте един бюрек!

- Ваня сигурно е жена ви? - пита продавачката.

- Естествено, че е жена ми! Мама в такова гадно време никога не би ме накарала да изляза...

Малки хитрини:
Един приятел се оплаква на друг:
- Вече ми писна! Като се прибирам късно и почерпен, влизам по чорапи, тихо се събличам във банята и много внимателно се вмъквам в леглото, а моята веднага започва да крещи, да вдига скандали. Ужас!

- Ами защо не пробваш като мен. Аз като се прибера пьян, трясвам вратата с всичка сила, тръшвам се на леглото до нея, ошипвам я по задника и и казвам "Скъпа, хайде!" И никога досега не се е събуждала.

Тъмна нощ. До тротоара е паркирана лека кола. В нея двама се целуват. Минава някакъв мъж и започва да

чука по стъклото.

- Какво искате? Колата е моя! - сърди се мъжът от колата.

- Колата може и да е ваша, но жената е моя!

Човек пътува през пустинята на камила. Изведнъж камилата си изкълчила крака.

- Е, това беше, тука си и загинах в тая пустиня - помислил си човекът.

Изведнъж гледа табела "Ремонт на камили". Издърпал той камилата някак си до работилницата. Гледа, отвън стои механик.

Човекът:
- Камилата ми си изкълчи крака!

Механикът:
- На канала!

Замъква човекът камилата и я качва на канала. Механикът се приближава, взема две тухли и трясва с тях камилата по яйцата. Камилата надава вик и изчезва със светлинна скорост.

Човекът:
- Кво направи бе? Как ще я стигна сега тая камила...

Механикът:
- На канала...

Тате, кой е Батман?
- Батман, сине, е човек, който денем работи, а нощем се маскира.

- Като чичо Гошо?
- Не, сине, чичо ти Гошо е травестит.

Прибрах се вчера вкъщи тъжен, уморен... Отворих бутилка водка и се загърнах в топло одеяло... После с това одеяло са ме видели в три нощни клуба.

Моше и Исак си говорели. Моше споделил:

- Ааах... Сина ще се жени.
- Е, че какво лошо?
- Ми кво, снахата се казва Иван.
- Тц, тц, тц! - тухкал се Исак. - Наистина тъжно. Даже името не е еврейско...

Модерни времена:
- Хей, искаш ли да излезеш с мен да си гледаме телефоните в някое кафе?

Знаете ли, че:
Когато на средновековните учени им станело студено, един от тях заявявал, че Земята е кръгла, а всички останали се греели около кладата...

Полицай е на изпит. Изпитващият задава дълго въпрос, но не получава верни отговори. Накрая задава спасителен въпрос:

- Как се казва столицата на Великобритания?

- Букурещ.
- Грешка. Казва се Лондон. Съжалявам, но не мога да ви пусна. Нека влезе следващият.

Полицаят решил да помогне на колегата.

- Пич, накрая ще те попита коя е столицата на Великобритания, верният отговор е Лондон. И за да не го забрави, го написал на едно листче и му го залепил на подметката. Влиза полицаят на изпита, но бележката се отлепила и паднала. Изпитващият след дълго задаване на въпроси пита:
- Коя е столицата на Великобритания?

Полицаят погледнал бързо подметката и казал:
- Адидас...

Майчинско сравнение:

- Лош...
- По-лош...
- Най-лош...
- Същия като баща му...

От редактора

Празникът на революцията

Боян БОЙЧЕВ

100 години от Великата октомврийска социалистическа революция. Днес тази дата предизвиква доста различни мнения - както по света, така и в Русия.

Едно обаче е безспорно - тя промени историята. Обърна наопаки обществения ред. За първи път хората гръзнаха да отхвърлят наложеното, откак свят светува, правило: да имаш господар. Противопоставиха се на несправедливото разделение на света - една малка прослойка много богати, която експлуатира труда на едно голямо множество от бедни, унижени и обезправени хора. За първи път народът взе властта в свои ръце.

А това е революция. Революция в общественото устройство, революция в мисленето. Няма събитие в човешката история, което да е имало по-голям отзвук по света. Защото даде надежда на милиони хора, че животът може да бъде по-справедлив.

Твърде елементарно е да гледаме и оценяваме събития, случили се преди 100 години, с очилата и мерилото на настоящето. Затова всички нападки срещу Октомврийската революция са безпочвени. Важна е справедливата идея, в име-

то на която тя избухна.

Допуснатите след това грешки отблъснаха хората от идеята. Но не само те са причината. Класата на богатите изпусна духа от бутилката и се наложи доста дълго и упорито да я затваря отново, като не пестеше средства за това. Как тези, които държат в ръцете си огромната част от световните богатства, биха допуснали те да им се изплъзнат от ръцете? За съжаление най-разрушителна се оказа човешката алчност. Човешкото съзнание все още не е достигнало онова ниво, при което да преодолее ненаситното и егоистично желание да трупа повече и повече богатства.

Факт е обаче, че капитализмът бе принуден да се промени, защото си научи октомврийския урок. А той е, че ако не проявиш елементарно социално мислене, ако не се лишиш от малко богатства и не ги дадеш на народа, така че той поне да свързва двата края, в един момент може и да ти ги вземе насилно. Така бе обгрижвана и средната класа, която да бъде буферът между бедни и богати, който да предотврати подобни събития в бъдеще.

Днес временно капитализмът победи. И е готов да очерня, да смазва всичко, което пречи на хищническата му природа. И най-вече революцията.

Защото се страхува от нея.

Обаче тя винаги ще си остане не просто дата, а празник. Празник на обикновените хора, гръзнали да поискат един по-справедлив свят. Празник на вярата, че това може да се случи. Празник на надеждата...

КОНЦЕРТ

„София квартет“ изненадва с нов проект

„София квартет“, носител на Националната награда „Златен квартет“ на името на акад. Марин Големинов за т.г. и единственият български квартет със собствен сезон, започна концертната си дейност за 2017/2018 г. На 21 ноември в камерна зала „България“ музикантите са подготвили квартет номер 10 - Пруски от Моцарт и квартет оп. 132 от Бетовен. „София квартет“ обещава много изненади за новия сезон. За Коледния си концерт квартетът е поканил Васил Петров, с когото ще реализира първото издание на новия си проект „Концерти с греског“. На 22 декември публиката ще е предизвикана да облече официално облекло, за да се потопи изцяло в празничната атмосфера. Гостите няма да бъдат просто зрители и слушатели на евергрийни, тан-

га и класика, а участници в спектакъла. Танци и вино ще очакват публиката на „Кон-

церти с греског“ на „София квартет“, информира Надежда Герова.

ГАЛЕРИЯ

Рисунки на Илия Бешков в Пловдив през ноември

Градската художествена галерия в Пловдив предлага голяма изложба с творби на всепризнатия майстор на рисунката Илия Бешков (1901-1958), представена с голям успех в залите на Софийската градска художествена галерия. Куратор на изложбата „Илия Бешков - свят и страсти“ е Красимир Илиев, уредник в СГХГ. За експозицията в Пловдив са събрани над 150 рисунки, собственост на ХГ „Илия Бешков“ в Плевен, Националната галерия и Софийската градска художествена галерия. Особен интерес представляват произведенията от архива на семейство Бешкови, както и от частните колекции на Димитър Инджов и Иво Димитров, които публиката може да види за първи път.

След военния преврат от 19 май 1934 г., когато цензурата спира левите вестници, в които публикува безпощадните си политически карикатури, Илия Бешков е обзет от творчески бяс да нарисува всичко, което е уверен, че хората ще вярват, въобразявайки си, че не могат да бъдат разкрити. Той

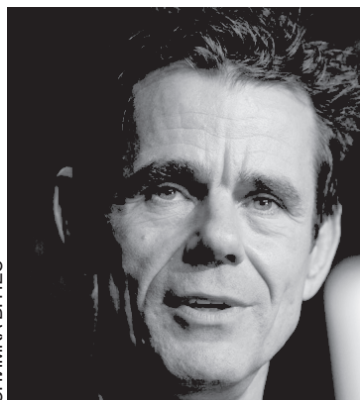

надзърта в домашните и обществени бани, в бардаците, шантаните, кабаретата и спалните. Това е пътуване на прозрения същността на царя и политическата клика художник към породилата ги благодатна среда - битието на градския човек.

ФЕСТИВАЛ

Том Тиквер оглавява журито на „Берлинале“

Том Тиквер, германският режисьор зад „Облакът Атлас“, „Парфюм“ и култовия „Бягай, Лола“, ще ръководи журито на предстоящия филмов фестивал в Берлин догодина. Той и журито ще определят кои таланти ще грабнат „Златната мечка“ - една от водещите европейски награди за кино, заедно с призовите от Кан и Венеция. „Том Тиквер е един от най-известните немски кинорежисьори и се утвърди на международната сцена като велик режисьор“, каза директорът на фестивала Дитер Кослик. Наскоро германецът съвместно режиси-

СНИМКА БГНЕС

ра 16 епизода на „Берлински Вавилон“. „Берлинале“ започва на 15 февруари.

ПЕРИОДИКА

В. „Жарава“ отбелязва Октомврийската революция

Водеща тема в новия брой на антифашисткия вестник „Жарава“ е 100-годишнината от победата на Великата октомврийска социалистическа революция. Загълбочен анализ на тези събития ни предлага проф. Минчо Минчев. Вестникът публикува интересен материал на Младен Исаев, посветен на барда на пролетарската поезия Христо Смирненски, в чиито стихове отекват копитата на червените ескадрони. За руския поет на революцията Владимир Маяковски е материалът на Лъчезар Еленков. Никола Гаговски пък предлага един крайно любо-

питен спомен - за срещата си с Артур Спрогис, който е охранявал Ленин. За лицата и маските на властта според Иван Хаджийски става дума в материала на Панко Анчев, посветен на 110-годишнината от рождението на българския мислител. Д-р. Тодор Керин разказва за

Люба Ивошевич, в статията, посветена на 135-годишнината от рождението ѝ. Вестникът отбелязва по подобаващ начин XVIII фестивал на патриотичната и антифашистката песен „Сребърни чучулиги“ и XV фестивал на фронтовата песен „Альоша“. Във връзка с 50-годишнината от зверското убийство на големия революционер Че Гевара е материалът на Петрана Сомлева. Страница от вестника е посветена и на Анжел Вагенцайн, който неотдавна навърши 95 години и продължава да бъде пример за това как се воюва за голямата истина.

Б е л е т р и с т и к а

Русалка

Разказ от
Петър ДОНЕВСКИ

Още щом слезе на автобусната спирка и прекосяваше площада пред селския ресторант, хората разбраха, че тая жена, облечена с градски грехи и лъскави дамски обувки, не беше тукашна, но им се виждаше позната. Тя не се смущаваше от чуждите погледи и макар видимо с малко свлечени рамене, вървеше изправена, с лека и плавна походка. На ръст средна жена, с боядисана в светло коса и живо лице. Тя се оглеждаше в посоките на две къси улички, после се обърна назад и хвана за ръце две хлапета, които дребчеха с късите си крачета след нея, дърпаха се настрана и се мъчеха да се отскубнат.

- Хайде баба, хайде, ще го открием бързо. Казаха, че къщата му е до реката.

- Но до реката можем да минем и по тая улица - посочи със свободната си ръка едно от децата - миналата неделя ходихме до реката за риба.

- Добре де, добре - съгласи се жената и зави в лява посока, където по улицата с наведени клони от стари черници се точеше стаго овце.

- Сега, сега ще го открием - каза жената и поздрави овчаря, който още един път ги увери, че човекът си е въщи, никъде не излизал през деня и от няколко дни основна грижа са му кошерите, които ровичкал по цял ден.

- Къде, къде ще отиде? Нали е сам... - каза овчарят, като с гега в ръка подвикна на овцете. - Синовете му са по градищата, жена му... И тя е там, гледа внуците. Те си нямаа, нямаа деца па после им се навъдиха... Там е, там е. Рядко си идва на село. - Жената кимна с глава и продължи по тротоара.

Беше икиндия. Лек вятър прошумоли в клоните на липите, след това излезе на улицата, вдигна се като вихрушка и понесе шумки, хартии и найлони, но бързо се утаи и след малко отпаднаха бавно се стелеха по изсъхналите треви до селските огради.

Жената и децата пресякоха още една малка полянка и в края на пътя, зад добре подрязани чешмири се белна висока къща. Селска къща, но по-различна от другите къщи. На два етаж, с просторна тераса отпред, измазана цялата в охра боя. Впечатляваше и двора, разполовен от циментова пътека, успоредно на която имаше добре оформени лехи зеленчук. А към гъното на двора, зад лека ограда се жълтееха сандъците на десетина пчелни семейства.

Човекът видя неочакваните гости, стана, изпрати се в цял ръст и се запъти по пътеката бързо, но жената беше отворила пътната порта и влезе с децата до близката асма. Мъжът я посрещна, недоволен от неочакваното посещение, загледа я с тъмен поглед изпод дебелиите си вежди.

- Какво, какво има? Търсите ли някого? - попита той малко неучтиво, но тръсна глава, щото жената му се усмихна, пооправи косата си и побърза да му се представи:

- Господин Димитров... аз, аз съм... Не ме ли познахте? - каза порумения. - Аз съм Лена, Лена на Панчо... Не сме се виждали толкова време, но аз, аз Ви познах. Не сте се много променили.

- Охо-о-о-о... охо-стълписа се човекът и намести по-добре очилата си. - На Панчо? Лена?... Ти ли си, бе, мойто момиче? Влез де... Влез - покани гостенката си Никола Димитров, някогашният агроном на кооперативното стопанство. И макар малко смутен от неудобството, в което изпадна, той изсуши влажните си ръце в работна кърпа и ѝ подаде ръка за поздрав. - Дай, дай и децата... И той продължаваше да намества очилата си и гледаше ту децата, ту жената, чието лице се смаляваше до онова красиво, младо, светло лице, което той познаваше от някога. Лице с женски чар, който я отличаваше от другите жени. И ония очи, светли, изриви, винаги засмени.

- Влезте, влезте... Да не стоим на пътеката. - И мислено агрономът си представяше Лена, оная Лена, от неговото време. Изрива, весела, неповторима. И за да прецени по-добре времето, той отпрати поглед към следобедното слънце, което се мъчеше да пробие тънките облаци, от които по склоновете на околните баири лъчите му

пъзяха като сенки, същински пушещи мъгли.

- Откога не сме се виждали, Лена?! - питаше я Димитров, като въртеше глава в почуда. И той надничаше в нейното лице, с тъмни мигли, което той познаваше от някога.

- Ами-и-и... Доста - въздъхна жената, оправяйки пак къдравите си коси. - Доста... Повече от петнадесет години... От времето, когато работех в стопанския отдел и често ме пращаше да нося отчетите в бюрото по труда.

- Доста, доста - повтори няколко пъти агрономът и погледна децата. - Това са внуците, нали? - кимна към момчетата, които гледаха кротко и се усмихваха, докато той ги галеше по главите.

- Ами-и-и... Да, да, те са... Родиха се в чужбина - каза малко тъжно жената, каза го така, че агрономът се замисли. - Там, там се родиха - допълни тя, като заглади веждите си. - И знам ли-и-и? Много ми тежи... Баща и майка българи... пък тях записаха испанчета... Защото там са се родили, в Испания. Димитров пак погали децата по главичките и ги покани:

- Я, я идете отсреща - сочеше им той ябълките и крушата - идете и си наберете плодове. Ябълки, круши, наберете си, много са сладки... - и изгледа децата, които, без да чакат втора покана, се затичаха към овишните дървета, чиито клони бяха натежали от плод.

- Два месеца, откакто съм се прибрала в България... - започна отново жената и отпреди дълбока въздишка, като го гледаше със същия смирен и топъл поглед, с който той добре я помнеше от някога. - Тия дни принесохме на Панчо година и реших да Ви се обадя.

- Да-а-а... Зная. Помня ония времена. Панчо... Много го обичах. Най-добрият стругар в общината - каза със съчувствие Димитров и замълча.

- Панчо... - изтри влажните си очи Лена - той не можеше да преживее моя гурбет в чужбина. Но животът стана друг... Всичко се промени... Животът ни тръгна като залутан кораб, останал без мачта и платна... Какво да направя? Не ми достигаха точки за пенсия... А и синът... Уж дойде на гости... Падна му работа... И той, и той остана в чужбина. - Докато говореше тя хапеше устни. Бледото ѝ лице заруменя от лека възбуда, която предаваше на уморените ѝ очи още, макар и малко, животворен блясък.

- Ами какво пък... Чужбина, чужбина... Имате работа, вземате пари... Нали вече сме европейци? - каза агрономът и като завъртя поглед, се помъчи да скрие силния си басов глас, който малко пресишна, после се обърна към двора, откъдето лъхаха багрите на есенни цветя, по които още бръмчаха пчели от неговите кошери.

- Да, така... Там има работа, но каква работа... И аз имам работа. Прислужница на стари хора - завъртя глава с мътен поглед жената. - Готвех, чистех, поливах градината, сменях памперси... Черна работа вършат всички нашенци там... А и труда им не се плаща като на техните, които си знаят и почиците, и отпуските, и социалните осигуровки. За разлика от българите, които хамалубат навсякъде и всяка нощ сънуват България... С равнищата, с Балкана, с домовете, които оставиха да пустеят. Така е... И развълнувана жената разтвори гушата си, за да разкаже цялата си тревожна участ, близка до съдбата на много българи, отишли да търсят късмета си в свободния свят... Скитахме по Гърция, Испания... Но навсякъде е еднакво. И там вече работата намалява, и там вече има инфлация, безпаричие... Кризата и там дойде. И много българи трият ръце и стягат куфарите за обратно. Мислят вече да се приберат, там са хора без вяра, а хора без вяра са обречени... - каза Лена и погледна хоризонта, който се разширяваше и бягаше далече. Старият агроном мълчеше. Кимаше с глава, запали нова цигара, местеше я с език от единия до другия край на устата си и гледаше замислено, докато тънката паяжина на пушека се носеше високо над главата. Нещо трепна в гърдите му, сви вежди и впери поглед в околните баири, където брястовите, потънали в розови багри, хвърляха дългите си сенки от мораво червеният диск на есенното слънце, снишило се към дуплите на Врачанския балкан.

- Ще се върнат, ще се върнат... И аз така мисля... Ще се наскачат лудите у нас - възбуден продължи агрономът. - Тия, дето разрушиха построеното с толкова човешки труд... Ще мина през огъня, ще изгори лудостта им... Потомството ще даде всеки му заслуженото. И ще отсее житото от плявата... Пък и дано Бог... И Бог да помогне. Стара власт няма... Колкото и да властва, все някога си отива. И пак, пак ще се възроди България... Народът ни е работлив, земята ни е плодородна, а и българинът обича Родината си. - Старият агроном сви юмрук като да накаже виновния, но замълча, пригладил рядката си коса. После вдигна глава към небето, изпъна шия и заоблизва сухите си устни. Опипа и ябълката си под гушата. Тя скачаше отгоре надолу, усети, че топла вълна обля лицето му и нещо утихна в

обидената му душа. "Сега съм в запаса - мислеше си той. - Там пращат уморените коне. Но хората трябва да имат вяра, без вяра в бъдещето те са обречени. Днес живеем в свят управляван от парите."

- Аз - погледна го с влажни очи жената, която неволно беше хванала ръката му, - щях да Ви се обадя от Испания, щях да Ви пиша... Но може ли в едно писмо да се опише всичко? За едно събитие в моя живот... За него исках, но... - тя замълча, в тая минута на тишина и очакване се събуждат спомените. Човек може да избяга от много неща, но не и от спомените.

...Ех Лена, Лена... - спомни си Димитров ония години. Не може и не е лесно в едно писмо да се опише младото ни време... - И той присви очи... - Помня, помня, когато дойдох в стопанството като млад агроном. Още помня бялата ти блузка, под която прозираха младите ти гърди. И плитките, спускаха се около нежната ти гушка. Страшно ти отиваха. И ония дни в ливадите... Цялата администрация беше на бригада, събирахте сено... Ти беше с къса пола, голи крака, които се белееха в тревата. Като русалка, излязла от тихите води на реката... Но ти тогава живееше вече с Панчо... И моите чувства са свързани с... с Вас, Лена... - сякаш разчиташе всичките мисли на жената Димитров. - Аз винаги съм считал, че именно Вие сте символ на чистота и добродушие. Още пазя спомена на някогашните ни срещи в града. - И той продължаваше да гледа все още красивото, изпънато с достойнство лице, което някога пращаше в околния град да носи отчети, за да го срещне и от близо да вижда топлиите му очи.

- Знаете ли - прекъсна мислите му Лена. - Имам молба към Вас - и отпрати смирен поглед в неговите очи. - След Панчо - наведе глава жената - само Вие можете да бъдете баща на моя син. Напишете му писмо... Нали помните, когато падна с колелото на асфалта и Вие го измъкнахте изпод гумите на самосвала? А после разкопчавте шубата и го притиснахте до сърцето си. Нали си спомняте за тогава? Пишете, пишете му писмо... Искам да се върне в България... Тя е неговата Родина... И децата... Няма да се върнат в Испания... - Лена стоеше с наведена глава. Двете къдрици, завити край малкото ѝ изваяно ухо бяха влажни от топлата ѝ пот, обливаща умореното ѝ, но все още без бръчки чело.

- Да-а-а... Така беше, всичко си спомням - въздъхна Димитров и запали нова цигара. Но-о-о-о... После времето полетя, момчето порасна и продължи да живее с мечтите на целият свят. А се оказа, че за човешкото добро трябва да пазиш съвсем малка, но твоя мечта, нали в човешкото сърце трябва да има и място за майчината обич... Гласът му трепна, умисли се, после вдигна ръка по лицето и с два пръста заципа бръчките, брадата, пригладил и веждите си. Нещо го погнпраще в гърдите.

За ония времена те не говориха повече. Всичко остана само шепот, който сега потъваше в техните тихи погледи. Най-хубавото от живота са сънищата - да вярваш, че началото едва ли някога ще има край, да вярваш, че не всичко си отива завинаги, че понякога в паметта се връща това, което си е отишло с времето. Да вярваш, че бъдещето принадлежи на тези, които го сепните си дни пазят своите мечти. - И те се умълчаха, приближиха се съвсем плътно, но трепнаха. Децата идеха към тях с пълни пазви плодове.

- Толкова се радвам... Макар и късно... Отново се видяхме - оправи косите си жената. - Но съжалявам, автобусът ми е само след десетина минути. - И пак се замисли, загледа се в близката алея, в която цветята бяха прецъфтели, но пак излъчваха тих, есенен аромат и трябва да го доловиш с особен усет, така, както усещаш по нов начин онова, което е било някога, било, макар и отдавна, но все пак е било.

Димитров допуши цигарата си, вдигна поглед към липите отсреща, ръката му слезе към гушата, за да разкопчае потната си яка на ризата и си мислеше: "Ще, ще напише писмо до момчето, макар и да беше мъж"... По закона на живота и на човешката всички е допустимо. И той пак погледна Лена, която оправяше копчетата по ризките на децата.

- Толкова се радвам, че се видяхме Лена... Толкова... Много ти благодарям... А за какво... Някога ще разбереш - каза тихо той и тръгна към пътната порта, за да изпрати гостите си чак до завоя на близката улица. После постоя, като гледаше внучетата, които припкаха с късите си крачета към автобусната спирка, а жената не бързаше, продължаваше в движение да отправя поглед назад, където за поздрави ѝ махаше с ръка човекът, който не беше я забравил толкова години. Тя вярваше, че той щеше да напише писмо до нейния син в Испания.

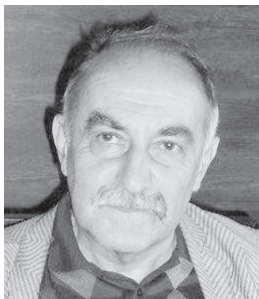
А на запад слънцето беше слязло зад хоризонта. С пурпурните си лъчи обагряше високите малки облачета, които хвърляха бледи сенки над тихата равнина, забулена от прохладата, късен вечерен згряч и гъх на прегорели есенни угари.

Малко известно

„На своето отечество вий чувате гласът“

Студенти - доброволци в Сръбско-българската война

Живодар
ДУШКОВ

На 9 ноември 1885 г. варненският областен управител изпраща във Военното министерство следната телеграма: „Днес тръгнаха за Русе 50 души, между които 30 студенти, пристигнали с вчерашния параход от Одеса“. Документът премълчава много подробности относно патриотичния подем, обхванал българите - където и да се намират, те решили да защитят делото на Съединението, тъй като на 2 ноември (стар стил - 14 ноември - нов стил) Сърбия обявява война на България. В случая се споменава, че сред слезналите на варненската земя българи има и от университети в Русия. Естествено, че в един кратък текст, какъвто неминуемо е всяка телеграма, не е било възможно да се посочи, че за да се осъществи пътуването на доброволците, била организирана подписка, в резултат на която събрали 3000 рубли, че във Варна студентите били посрещнати най-тържествено, че влакът цял да ги отведе в Русе, а оттам - с кораб - в Лом щели да се присъединят към колегите си от Швейцария, Франция, Австро-Унгария, Чехия и Германия...

Излизащият в Русе вестник „Славянин“ конкретизира, че параходът се наричал „Веста“ и отплавал от одеското пристанище на 7 ноември. Посочените в телеграмата „30 студенти“ вече имат своя физиономия - „32 студенти от Новоросийския университет“. Вестникът посочва, че в групата на доброволците са били двама юнкери кавалеристи, един юнкер пехотинец и трима семинаристи.

Освен това на 16 и 23 ноември са отпечатани

ЗАБЕЛЕЖКА: първопосът в първото стихотворение е по публикацията във вестник „Славянин“ (Русе), № 42, 16 ноември 1885 г.

и две стихотворения. Като автор на първото (без заглавие) е посочен „студент от Одеса“, а второто - „К болгарам!“, е анонимно.

Студент от Одеса

* * *

*Счастливи път, товарищи-герои,
несчастной родини вы славные сыны!...
Отечество зовёт вас дорогое
и для него вы всем пожертвовать должны.
Вас впереди безсмертье ожидает,
да здравствует студенческая чета!
Такие подвиги, как ваш - не умирают,
такая слава вечна и чиста.
Желаем вам скорей к нам возвратиться
свободной родини свободными детьми,
с врагами - братьями скорей примиритесь
и в землю глубоко зарыт топор войны.
Так досвиданья, братья, и до скорой встречи,
пусть невредимыми Господ вас сохранит,
пусть здравыми вас выведет из сечи
и дело правое пускай благословит!...*

(Приятелю герою, щастлив би път - / деца най-светли на майчица несрета. / На своето отечество вий чувате гласът, / за него сте готови да умрете. / Безсмертие ви чака след битки и сражения, / приветствам ви, студенти, тръгнали на смърт! / Знаем, че ще пребъде вашето решение / кръв да пролее за роден кът. / По-скоро завърнете се при нас - / дарили свобода, със свобода огрени, / заровили секирата на Марс / и със съседа брат навеки помирени. / До среща, братя, и напред със Бог, а / Той нека ви закриля със любов, / да ви привежда през люта сеч и огън, / да просветли делата ваши с благослов! // Превод: Живодар Душков).

Студентите, тези „деца най-светли на майчица несрета“, не се включват в сражения по време на Сръбско-българската война и не успяват да пролят „кръв... за роден кът“. Събраните в Лом студенти отпътуват в София, където

преминават военна подготовка. Част от тях се включват в т.нар. Ученически легион, други са зачислени към Червения кръст, трети стават част на чета, но на 9 декември (стар стил, 21 декември нов стил) приключват преговорите за примирие между Сърбия и България и към Коледа четата е разформирована. И най-вероятно младите - доброволци се завръщат в аудиториите на чуждите университети, където продължават своето обучение, за да могат след време да служат по друг начин на своето отечество...

А ето и второто стихотворение с анонимен автор:

К болгарам!

*Мужайте, братья! С вами Бог!
Борьбой добытая свобода,
сред бранных криков и тревог,
святыней будет для народа.
Пусть не страшат вас тьмы врагов,
продажность ваших кровных братьев!
Над сонном вражеских полков
висит уж Божие проклятье.
Да поразит же их та кровь,
что льет славянский край, страдая!
Могучи ненависть святая
и дело правое борцов.
Мужайтесь, братья! С вами Бог!*

Към българите!

*Бъдете смели, братья! Бог е с вас!
Не даром идва свободата.
След викове „Ура!“, след бранен час
като икона тя е свята.
И нека ви не плашат врагове -
двочера близки, родни братья.
И в сн над вражеските редове
е като меч всевишното проклятие.
Кръвта славянска нека ги срази -
за край-страдаец е пролята.
Презрение към братята-врази,
посегнали над дело свято!
Бъдете смели, братья! Бог е с вас!*

Превод: Живодар Душков

Будители Огънят на българщината

Стоянка МИТЕВА-БАЛЕВА

Получих книгата на Продрум Димов „Нестихващ огън“ на 1 ноември - Деня на народните будители. Видях в този факт някакъв символ. Кой е бил и какъв е бил Константин Величков? За него нищо не се казва в учебниците по литература за децата ни, нито в лекциите пред студентите филолози. Така беше, така е и сега. Може би в новата си книга Продрум Димов търси отговор на този въпрос? Тя продължава вече немалката поредица от художествено-документални книги, с които ни припомня, че сме глътници на големите творци на българската духовност, на националната ни идентичност и гържливост.

Продрум Димов е включил множество документи, които ни убеждават колко значителна е държавата, оставена от този твърде образован за времето си българин. И още - че изявите му далеч надхвърлят творчеството в областта на литературата, което също е внушително.

Той е ренесансово изградена личност, борец по природа, обречен на активно и съзидателно участие в цялостния духовен и общественно-политически живот при изграждането на нова България. Неговата всеотдайност към народните дела стига до саможертва.

За непорасналия Константин щастливо време е само

детството и юношеството. В семейството на будните си родители отрано проявява интерес към знанията и рисуването, рецитира и разказва с дълбоко чувство. Прият е във френския султански лицей в Цариград „Галатасарай“, където учи френски език и литература. Още като ученик там написва писмата „Невянка и Светослав“. При представянето ѝ в училището събира овациите на цариградската публика с изпълнението си на главната роля на Невянка - според тогавашните виждания за театър. Но още тогава Величков е убеден, че сцената е място, което облагородява и извисява човека. След завършването на лицей става учител в класното училище в Пазарджик. Избира го за председател на читалище „Виделина“. С възторг се втурва в активна просветна дейност.

Междувременно започва подготовката за Априлското въстание, към която неговият буден дух не може да остане зрител, но заедно с баща си е арестуван и четири месеца прекарва в турския затвор. По-късно описва преживяванията си в мемоарната книга „В тъмница“. В нея раз-

казва за жестоките изтезания и бесилките след погрома на въстанието.

Работи като писар в българската екзархия в Цариград, но в края на Руско-турската война се озовава в освободения Свищов и е преводач в руската армия.

След Освобождението приема предизвикателствата на борбите за нова България, избран е за народен представител на Източна Румелия, а по-късно е назначен за просветен министър.

Разочарованията и покрусата от несправедливостите в обществото са причина да напусне поста си и да започне да следва право в Париж. Не завършва обаче, защото идеите за предстоящото Съединение го връщат отново в България. Отново е покрусен и омерзен от острите политически борби и пак поема за цели 8 години своите странствания. Посещава Цариград, Солун и Рим. След време тези пътувания намират израз в книгите „Писма от Рим“ и „Римски сонети“.

Постоянно страда заради участието на своето отечество, но, както казва Люба Войводова, за идеалистите няма място в този свят. Постоян-

ни спътници на К. Величков са бедността и униженията, натоварва се прекомерно, вече има семейство и дете, а крехкото здраве трудно понася несгодите. За краткия живот, който му остава, успява да свърши твърде много народополезни дела.

В книгата вниманието се насочва и към приятелството и съвместната дейност на Константин Величков с Иван Вазов. Още от първите срещи те стават съмишленици и съидейници по въпросите на литературата и общественно-политическите борби. След назначаването му за министър на просвещението, К. Величков сътрудничи на Вазовите издания, редактира учебници и сборници. Тахно общо народополезно дело е съставянето на първата „Българска христоматия“. А от приятелството му с чешкия художник Иван Мърквичка, който обогатява познанията и уменията му като живописец, се ражда и се осъществява идеята за откриването на Рисувалното училище (Художествената академия). Величков полага грижи за театъра и помага талантлив млади актьори да бъдат изпратени за специализация в Русия. Разработва правила за библиотеките в София и Пловдив. За кратко време е дипломатически представител на България в Белград, но е отзован и пенсиониран, защото не е удобен на управниците.

Константин Величков е изследван и характеризиран повече като възрожденец,

гържавник и педагог. Но ясно се вижда, че всичките му творчески изяви като поет, писател, драматург, публицист и издател следват житейския му път. Той ни е оставил немалко политически и литературно-критични статии, рецензии, разкази, повести, драми и други. Специално внимание заслужават нарисованите от него повече от 20 живописни платна.

Владеенето на френски, италиански и руски език му дава възможност да бъде талантлив преводач със значими постижения. Благодарение на него за първи път българите имат възможност да се докоснат до творби на В. Юзо, Молиер, Расин, Петрарка, Пушкин, Лермонтов и др. Преводът на Дантевия „Аг“, направен през последните години, когато е с влошено здраве, се смята и досега за най-сполучливият.

Бездушно и нетърпимо омерзително е отношението на властта към големия родолюбец Константин Величков. Съсипан и покрусен от терзания, унижения и болки, той заминава за Франция с очакването, че ще се лекува. Умира в Гренобъл на 3 ноември 1907 г. По този повод твърде горчиви са думите на Симеон Радев: „Величков умря немил-недраг, далече от родната земя, и аз мисля безспирно за тази ранна съдба, в която смъртта - уви, не бе най-голямото нещастие. Страшен край на един живот, в който пропаднаха толкова дарби, толкова пориви, толкова надежди.“

Завръщане с будьоновка

Разказ от
Борислав
БОЙЧЕВ

ПО ДЕЙСТВИТЕЛЕН
СПОМЕН

(Продължение
от бр.221)

а Бергянск, на Азовско море потеглих след няколко дни, изпратен на комсомолска и партийна работа сред българската колония, заселена още от времето на императрица Екатерина Велика. Същата още по онова време оземлила колонистите с по стотина декара орна земя и им отпуснала кредит за къщи

и едно друго и с тая мая българинът, алчен за земеделска работа, се нахвърля, не му стига неговата земя, наема и на изполища от някоя, на които не им се работи, или западнали, и тъй вземал преднина, всичките заможни, все от средняк нагоре, къщите им тухлени и на два ката, покривите с марсилски керемиди, улиците планирани и прави с тротоар, сред село - площад и на най-видно място - черквата. Издавах български вестник, замествах преподавателя по литература в учителската семинария за подготовка на учители за българските училища в Преслав, обикалях селата Троян, Инзовка, Поповка и десетки други, навсякъде посрещан като апостол, защото, другарю Бальо Тодоров, революцията даде свобода и равенство не само на големите националности, но и на малцинствата, а българският елемент, петимен свободно да чуе чиста родна реч и нещо за България.

Врангеловите пълчища били изгонени от моя край само преди една година и по тази причина, макар да не бях навършил двадесет, рядко имаше човек с по-дълъг партиен стаж и затова уездкомът ме назначи за член на комисия за чистка в партията. На тачанка с тройка коне нашата тричленна комисия тръгна от село на село. Самата чистка ставаше на публични събрания, където и безпартийната маса имаше право да се изкаже за отделния партиен член, комисията от своя страна отсъждаше и така с помощта на народа партията се чистеше още тогава от елементи, влезли в нея не от идеализъм, не от преданост към великото дело на другарите Маркс и Енгелс, а от корист, поради което я компрометираха със своите дела.

В голямото село Степановка, почти изцяло българско, бях назначен за политрук на Отряда за самоотбрана, създаден за борба срещу върлуващите банди на Махно, бащицата Махно, както те си го

наричаха, които връхлитаха неочаквано и с най-жестоки средства убиша безпартийни и комсомолски активисти и съветски работници, опожаряваха учреждения и складове за храни. Въоръжени със саби, карабини и тачанки, на коне, отрядниците охраняваха селото, причакваха махновските бандити, влизаха в сражения с тях и ги прогонваха или унищожаваха. С кожена куртка и фуражка, с широк пояс на кръста и с наган, на кон, като същински джигит, командирът Иван Илич, местен българин-болшевик, храбро водеше отряда. Най-голямото сражение стана край град Ногайск, където отряди и червеноармейска част оградихме бащицата Махно и той едва се откопчи и през Одеска губерния избяга в Румъния, а бандитите му почти всички бидоха унищожени.

В отговор на световната реакция да задуши революцията с глад и в изпълнение на продоволствени задачи една вечер отрядът арестува най-видните кулаци в Степановка и околните села и ги изпрати пред революционен трибунал. Измъквахме ги от мазата поединично и командирът Илич, председател на трибунала, четеше пред съответния кулак обвинителен акт, като го наричаше всякак - и човешко изчадие, и враг на съветската власт, защото укрива храна и иска да спекулира с нея, ето за какво мисли той, когато хиляди хора умрат от глад, за което престъпление трибунала

Будьоновка

го осъжда на смърт чрез разстрел. Уплашен за своя презрян от народа кулашки живот, осъденият бързаше да се поправи и изказваше къде са скрити неговите храни, което беше и нашата същинска цел. След известно колебание трибуналят проявяваше великодушие и отменяше присъдата, но изпращаше арестувания в друга маз, като през това време отрядник пускаше празен изстрел. Въвеждаше се следващият и му се четеше същия обвинителен акт и същата присъда и той още повече бързаше да си разкаже, защото е чул изстрела и по този начин до сутринта се изнизаваша всички, узнахме каквото ни трябва, за два дни взехме десетки тонове храни, спасихме хиляди хора от гладна смърт, а кулаците, радостни, но най-строго предупредени, пуснахме по живо, по здраво.

През есента, нощем, от някое високо място, отрядът наблюдаваше на кои къщи комините пушат най-буйно, разпределени на групи,

"Червеноармеец", художник Владимир Гремйтских

едновременно, по даден знак с изстрел нахлувахме в къщите и сварвахме, че се вари нелегално от плодове и ръжено тесто в примитивни казани ракия и водка-самогон, най-строго забранени за консумация от новия съветски закон. Отрядниците унищожаваха всичко и казаните също, както беше заповядано. Стопаните, мнозина от тях лозари, укриваха бъчвите с вино в купите от сено, но отрядниците стреляха в сеното и под купите протичаше червената като кръв течност. Така победихме алкохолизма и пианството, този тежък порок, наследен от буржоазното минало.

И когато окончателно и веднъж завинаги решихме тая задача, една вечер бях извикан в дома на командира и още в приемната видях необикновена гледка: масата отрупана с варени пулета, бахур, нагеници, топли пити и всякакви апетитни закуски, а до масата пременени седях Иван Илич и заместник-командирът Петър Афанасиевич. Те ме посрещнаха много радушно, стиснаха ми ръцете и казаха, че тази вечер ще отпразнуваме победата над самогончиците и алкохолизма. Тогава Иван Илич излезе навън и се върна прегънат под тежестта на двадесетлитрово буренце, постави го на масата, завъртя канелката и от нея потече тъмночервена течност - натурално и най-висококачествено вино. Извънредно изненадан, попитах как е възможно да нарушавате съветския закон ние, които трябва най-строго да го спазваме. Но другарят Илич ме успокои, че законът предварва от систематично пианство, а ние, като комунисти, сме най-съзнателните граждани, на нас алкохолът нищо не може да ни направи, нито да ни отклони от правия път и като така, ние не нарушаваме смисъла на закона, ако веднъж в годината се повеселим. И в тази паметна за мене нощ, при спуснати пердета, заключени врати и осветени от лоени свеци изконсумирахме цялото съдържание на буренцето, както и закуските, и за

първ и единствен път изпаднах под въздействието на алкохолната напитка, но разбрах, че Иван Илич е прав, никой от нас не се поддаде, само станахме приказливи и весели, пяхме до сутринта най-революционните руски и български песни, а другарят Илич плака за България, родната на своите прадеди. Така отпразнувахме нашата велика победа над алкохолизма и пианството.

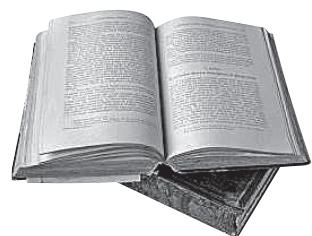
В дивизията на прославения през революцията пълковник Дибенко постъпих през пролетта на настоящата 1922 г. поради мобилизация на партийни членове и комсомолци, родени през 1901 г. Пеши строй, конски обозни коли до главините в кал, телефонни катушки на гърба, в глад и недоспиване минаха месеците, докато революционният гълз отново ме заведе в Одеса, красивия черноморски град, красив, но печален сега поради тежкия глад. По улиците видях хора-скелети, обвити в тъмна набръчкана кожа и на улица "Маркс" такъв един се опитах да го нахраня, но той нямаше сили да яде.

Преди седмица, заведен тайно на одеското пристанище, ми се предаде непромокаемо чувалче, пълно и добре завързано, каза ми се парола и адрес и с моторна лодка, управлявана от трима руски другари, тихомълком напуснахме пристанището. При спокойно и тихо време прекосихме морето и щом се провидя Варненският бряг, спряхме да дочакаме нощта, ала по залязла слънце към нас се отправих откъм брега катер. Разхвърляхме се да си дадем вид, че нещо работим. На кърмата на катера стоеше висок и строен мъж в бял кител и като дойде още по-наблизо, аз го познах: същият оня Антон Прудкин. Попита откъде идваме и кои сме и аз му отговорих, че сме от Василико, рибари, моторът ни се повреди и морето ни избута чак на тоя край, както ме бяха научили руските опитни другари. Зная го аз вашето Василико, ама хайде, каза Прудкин и изви катера към пристанището.

По тъмно, на весла, стигнахме брега, спобувахме се с руските другари, пожелахме си успех, шмугнах се в тъмното и поех към града. Намерих адреса, казах паролата, предадох чувалчето, преспях у този известен наш другар от Варненската комуна и сутринта, докато дойде време за шумения влак, тръгнах да се разхожда. Стигнах пазара, стоях и гледах сергиите и току-изведнъж една тежка ръка се стовари на рамото ми. Уплашено се обърнах и кого да видя - насреща ми тати. И той не вярва на очите си, защото нямаше досега от мене никаква вест, търсел ме навсякъде, зарадвахме се и се прегърнахме, а той, като баща и революционно незакален, не издържа и се просълзи.

Червеноармейската униформа, будьоновката с червената звезда донесох за спомен и за пропаганда, с нея прекосих аз сега града, тъй както ме виждаш, и всички се обръщаха зачудени погире ми кой съм и какъв съм, с нея на вечеринки и събрания занаят ще разказвам за Съветска Русия и за Червената армия и много пътища ще препатя аз заради нея, но туй ще стане по-късно и то ще бъде друга история, а сега се явявам при тебе, другарю секретар Бальо Тодоров, на рапорт, да предам болшевишкия си билет и да ме зачислиш отново в твоя списък.

Лавица

“ПОРУЧИК БЕНЦ” от Димитър Димов издава “Сиела”. Първият роман на писателя разказва историята на една драматична любов на фона на трагизма на войната. С тънък психологизъм и майсторство Димов изследва мрачната, непозната страна на човешките страсти, любовта, която възвисява и облагородява, но която понякога може да доведе до самоунищожение. Поручик Бенц е германски военен лекар, който се влюбва в интелигентната и богата красавица от българския хайлайф Елена Петрашева. Неговата чиста любов обаче е изправена пред непреодолими предизвикателства, които преобръщат живота му.

“СЕДЕМ ДНИ ОТ НАШИЯ ЖИВОТ” от Франческа Хорнак издава “Кръгзор” в превод на Антоанета Дончева-Стаматова. Какво се случва, когато едно семейство е принудено да прекара цяла седмица заедно по Коледа - без да може да излиза от къщата си и без да има контакт с външния свят? Авторката Франческа Хорнак предлага емоционална, трогателна и забавна история, в която членовете на едно семейство ще споделят проблемите си, ще разкрият всичките си тайни и ще осъзнаят колко малко знаят един за друг. Роман, който е перфектният избор за почитателите на коледни филми като “Наистина любов” и “Камъкът на раздора”.

“ТИРЕОИДИТ НА ХАШИМОТО. ПЪРВО ПРИЧИНАТА” от Изабела Уенц издава “Вдъхновения”. Повечето пациенти с хашимото страдат от киселинен рефлукс, недостиг на хранителни вещества, анемия, чревна пропускливост, чувствителност към храни, проблеми с венците и хипогликемия в допълнение към “типичните” симптоми на хипофункция на щитовидната жлеза като напълняване, непоносимост към студ, косяпад, умора и запек. Промените в начина на живот, описани в книгата, целят да намалят тези страдания. Първо се отстраняват причинителите и се продължава с поправяне на другите нарушени системи, за да се върне равновесието и да се пристъпи към възстановяване.

“ЛЮБОВ ПОД ПРИКРИТИЕ” от Джули Джеймс издава “Ибис”. Джесика Харлоу и Джон Шепърд, агенти от ФБР, имат общо минало, изпълнено със съперничество и взаимна неприязнь. Дватамата се обсъхват по време на обучението си в академията в Куантико и след като завършват, всеки от тях поема по собствен път. Шест години по-късно се оказват партньори във важно разследване под прикритие. За да заловят корумпиран политик от Флорида, те ще трябва да намерят начин да работят в екип. Задача, която се усложнява още повече, когато като част от разследването са принудени да отседнат в романтичен морски курорт.

Роалд Дал - човекът зад легендата

Официалната биография на Разказвач номер 1 за първи път достига до българските читатели

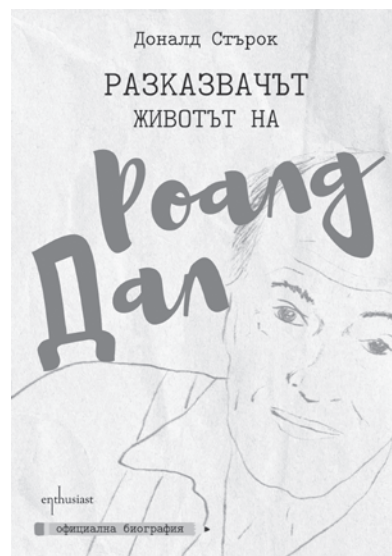
Необуздан фантазьор, гениален артист, хладен наблюдател, суетен фукльо, нахакан ученик, отшелник, джентълмен с изискан вкус и същевременно пламенен антиинтелектуалец - малка част от всички несъвместими парченца, които съставляват противоречивата личност на един от най-забележителните световни писатели - Роалд Дал. След като най-емблематичните му детски книги вече достигнаха до малките читатели, издателство “Ентусиаст” публикува за първи път на български език “Разказвачът. Животът на Роалд Дал” - официалната биография с автор Доналд Стърк, посветена на британския хуморист, чиито истории продължават да пленяват милиони деца и възрастни по целия свят (преводът е на Мариана Христова).

Дал определя биографиите като скучни събирачи на факти, хора без въображение, а книгите им - също толкова вяли, колкото живота на човека, за когото се отнасят. Въпреки негативното отношение малко преди смъртта си писателят избира за тази отговорна задача средната си дъщеря Офелия, като ѝ оставя правото да посочи друг биограф при невъзможност да се справи. Тя, както и останалите наследници на Разказвача, са категорични, че с това предизвика-

телство трябва да се заеме именно Доналд Стърк - сценарист, режисьор и продуцент от Би Би Си, който не само прави първия документален филм за Дал, но и се превръща в дългогодишен приятел на семейството.

За да подготви точно и балансирано обширната биография, Стърк получава безпрецедентен достъп до огромния архив на Дал от ръкописи, писма, тетрадки, изрезки от вестници и фотографии, оставени в прашната му писателска колибка в задния двор на дома му в английското село Грейт Мисендън. След години работа документалистът успява да сглоби всички парчета, така че правдиво да изгради сложната душевност на Разказвача. Стърк разкрива неизвестни досега детайли от интимния свят на Дал: ужасяващите му преживявания като военен пилот; годините, прекарани във Вашингтон през Втората световна война; болката, предизвикана от трите трагедии, които поразяват семейството му; новата любов, която идва почти в края на живота му.

“Рядко се случва някой биограф да работи върху толкова забавен и увлекателен обект, чийто приключенски живот се люшка от криза към триумф и от трагедия към хумор с такава неуморна напереност и неугасима жизнерадост”, споделя Стърк. В дей-

ствителност житейският път на писателя е парадокс, низ от нещастия, падения, препятствия, но и радости, полети и мечти. За първи път в “Разказвачът. Животът на Роалд Дал” истината за един от най-значимите творци на XX век излиза наяве. Разбира се, що се отнася до истина и лъжа, с Дал винаги трябва да имаме едно наум.

Доналд Стърк израства в Англия и Южна Америка. След като завършва Оксфордския университет през 1983 г., започва работа като сценарист, продуцент и режисьор в отдела за музика и изкуство на Би Би Си. Автор е на повече от 30 документални филма, между които и биографичните за Уилям Тревър, Робърт Грейвс, Дженифър Джонстън и Роалд Дал.

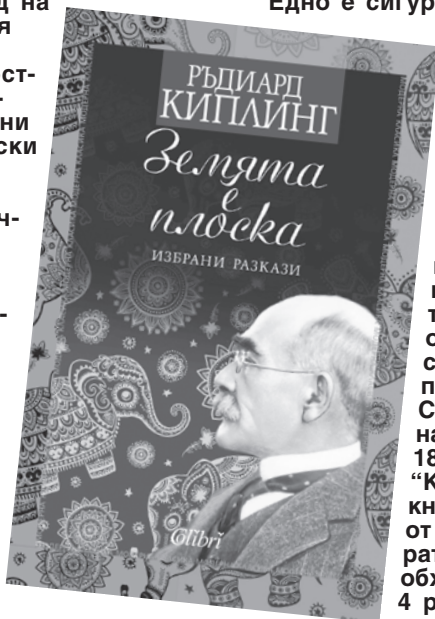
Разкази

Ръдиард Киплинг отвежда много галеч от скуката

Сборникът с 14 разказа на Нобеловия лауреат Ръдиард Киплинг “Земята е плоска” (издава “Колибри”) в превод на Надежда Розова) представя феноменалното тематично многообразие, продуктивността и литературната виртуозност на писателя от различни етапи на дългия му творчески път. Шеметният му размах обхваща дързък реализъм, затрогваща носталгия, мрачна комичност, смразяващ ужас и загадъчна свръхестественост. Палитрата е впечатляваща: от невъобразимо увлекателното приключение на “Човекът, който искаше да стане цар” до смразяващата призрачност на “Необикновената разходка на Моруби Джукс”, трогателната детска травма в “Блей, блей, Черна овца”, блестящите военни истории “Градинарят” и “Мери Постгейт”, затрогващата човечност на “Лиспет” и “Историята на Беделия Херодсфут”, комизма на “Селото, което гласува, че Земята е плоска” и потапянето в религиозната история и

мистика в “Окоето на Аллах” и “Църквата в Антиохия”.

Едно е сигурно: този сборник за ценители на изящната словесност отвежда много далеч от скуката. Джоузеф Ръдиард Киплинг (1865-1936) е британски писател и поет, Нобелов лауреат за литература през 1907 г. Роден е в Бомбай, Индия. През 1871 г. заминава със сестра си за Англия, където е настанен в частен пансион. През 1878 г. постъпва във военноподготвителния колеж в Девъншир - именно там прави първите си литературни опити. До 1889 г. издава 6 книги с разкази, които му носят голяма популярност в Индия и Англия. Спрягат го като литературен наследник на Чарлс Дикенс. През 1894-1895 г. излизат прочутата “Книга за джунглата” и “Втора книга за джунглата”, илюстрирани от баща му - Джон Киплинг. Литературното творчество на Киплинг обхваща 13 тома с разкази, 4 романа, 3 книги с разкази за деца, няколко сборника с пътеписи, статии и стотици стихотворения.

Животът в скулптура

Младият художник Георги Георгиев открива самостоятелна изложба в „Сезони“

открита на 14 ноември от 18.30 ч. Той е сред студентите на проф. Емил Попов, във водената от утвърдения скулптор школа в Националната художествена академия, преди това завършва „Скулптура“ във ВТУ „Св. Кирил и Методий“ и съчетава най-доброто от двете школи. Неподправеният стил на младия скулптор е вече познат на ценителите от множеството участия и представяния на конкурси, арт фестивали и симпозиуми в чужбина.

Последната му реализирана мащабна творба е в престижния международен скулптурен симпозиум в Чанчун, Китай.

Със създадените за галерия „Сезони“ творби Георги Георгиев иска да покаже своята класическа визия, нови интерпретации и разнообразни теми, вдъхновени от живота. В интериора на галерията скулпторът ще събере ценители, приятели и преподаватели, за да представи творбите си,

обединени под заглавието „Животът в скулптура“. Художникът, който експериментира непрекъснато в търсене на различни сюжети в скулптурните си творби, със сигурност впечатлява не само ценителите, но и младата аудитория, която във всекидневнието си и забързания начин на живот е далеч от художествените галерии, но все пак е запазила в себе си известна доза любопитство към новото, неиз-

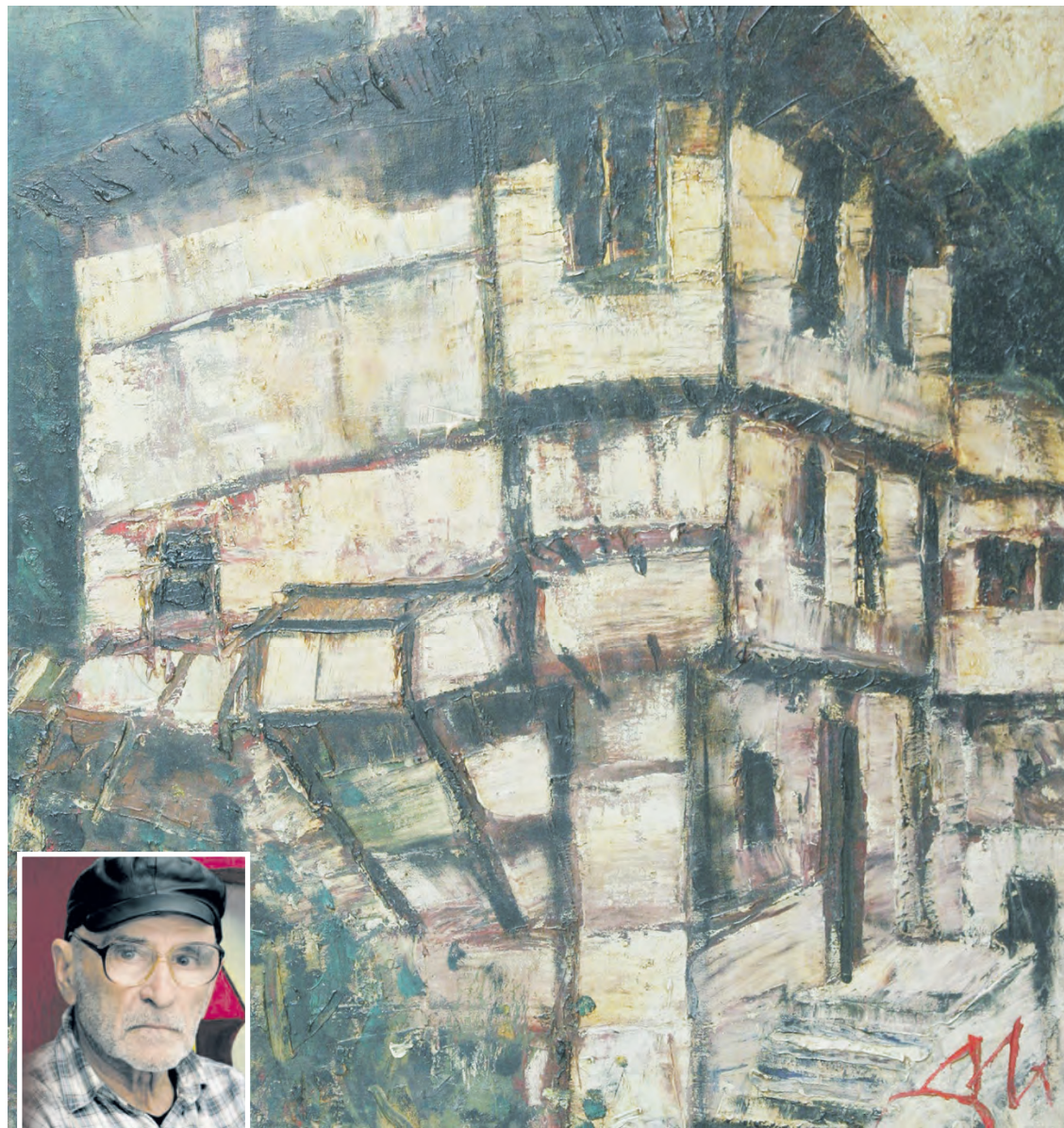
вестното, необремененото.

Георги Георгиев е автор, който остава оригинален, свеж, позитивен, отворен към новото и неочакваното, нетърпелив да се срещне очи в очи с бъдещето. Всичко това неизменно рефлектира и

върху неговото изкуство, което вярваме, че носи потенциал да се превърне в притегателна сила за още повече почитатели, отбелязват от галерия „Сезони“, ул. „Кракра“ 2а.

Страницата подготви
Надежда УШЕВА

„Спомен“ за варненския живописец Димитър Манолов

Пловдивската галерия „Възраждане“ показва изложба живопис „Спомен“ на Димитър Манолов (1932-2013). Тя ще продължи до 20 ноември. Експозицията се осъществява специално, за да се представи луксозният албум на автора, съставен и издаден от галерията съвместно с дъщеря му. Изложени са и част от оригиналните картини, влезли в съдържанието на албума. Тази изложба е посветена на спомена за удивителния

варненски художник живописец Димитър Манолов, който напусна този свят неочаквано и бързо през 2013 г. Обичахме и обичаме този творец, защото освен големия си талант, той беше много чист и като човек, и като художник. Създаде веднъж творческите си оригиналности, собствените си метафори и митове, той не отстъпи от пътя си, дори когато не го разбираха. Особен характер, като за особен художник. Непоклатим в истини-

те си, дори когато профаните го игнорираха. Творчеството си Манолов запълваше по неповторим начин с пейзажи - земни и морски, с трогателна любов към цветята, а женския свят, до който се докосна оригинално и дръзко, ще остане завинаги между най-доброто от подобните в българската живописна колекция. Майсторската живопис на твореца е актуална вчера, днес и утре, посочва галеристката Краси Алексиева.

Живопис на Динко Стоев в „Райко Алексиев“

Динко Стоев представя заедно с големоформатните си платна, типични за него, и живопис малък формат в галерия „Райко Алексиев“, ул. „Раковски“ 125. Изложбата продължава до 24 ноември.

Авторът е роден през 1958 г. в София. Завършва живопис в Художествената академия в класа на проф. Иван Кирков. После специализира по програма на Британския съвет в Колежа по изкуствата в Бат, Великобритания. Участва в над 20 колективни изложби в България, Великобритания и Франция, а последната му самостоятелна изява е у нас в галерия „Стубел“ през април. По повод на предишната самостоятелна изложба на художника в същата зала Станислав Памукчиев пише:

„Малцина са авторите със свое творческо лице. Динко Стоев наложи своето артистично присъствие с радикално отстояване на лична позиция. Художникът преминава етапи на съзряване - от метафизична и поетична реалност, през абстрактна експресия до остро-

тата и директността на неоекспресивна фигуралност. Страстното вживяване в човешкото, смело изразено и без самоцелни естетизации, е творческият актив на тази живопис. Емоционално-психичната активност и съвременната социално-нравствена чувствителност, решително изведената и отстоявана артистична позиция утвърждават Динко Стоев като един от най-значимите художници на неговото поколение, със свой път и проекции в новата българска живопис.“

„НЕ/ПОЗНАТИ“ ОБИКОЛИ СТРАНАТА ЗА ГОДИНА

14 града, 37 познати художници, 47 уникални непознати творби и редица ценни антикварни предмети - това е равносметката от едногодишното турне на изложбата „Не/познати“ на Обединена българска банка в цялата страна.

Иваничка Панева,
„Велико Търново, зима“

От септември миналата година публиката видя непознати творби на известни български художници и интересни банкови предмети от 25-годишната история на финансовата институция. Ключови са произведенията на Злато Бояджиев, Иваничка Панева, Денчо Чоканов, Александър Поппилов, Григор Първев и др.

Турнето започна миналата година, когато изложбата бе представена за първи път на културната инициатива „Нощ/Пловдив“. Оттогава експозицията премина през още 12 български града - Перник, Монтана, София, Русе, Хасково, Габрово, Велико Търново, Варна, Плевен, Бургас, Стара Загора и Видин - родни места на познатите автори, където банката показва непознати техни творби. Последната спирка от вълнуващото пътуване на „Не/познати“ беше Благоевград. Колекцията включва 225 творби на обща стойност над 400 000 лв.

„Ла ла ленд“ като музикално преживяване

Филмовата сензация на годината идва в София на 7 декември, озвучена на живо от Симфоничния оркестър на БНР и джаз бенд

Снимки "БГ САУНД СТЕЙДЖ"

Почитателите на емблематичния мюзикъл, събрал световните филмови награди, ще имат своя празник. На 7 декември в зала 1 на НДК отново ще видим на голям екран романтичната история на Ема Стоун и Райън

Гослинг, но този път под звуците на жива музика в изпълнение на симфоничен оркестър и джаз бенд.

Концертът е част от световното турне "Concert: A Live to Film Celebration", преминал вече през САЩ и Европа. Премиера му през

май в Холивуд боул в Лос Анджелис събира 17 000 зрители. А самият Райън Гослинг тогава изпълнява на живо песните от мюзикъла. Джон Леджънд, музикант и партньор на Гослинг във филма, изказва възхищението си от това как Гослинг се научава да свири на пиано и изпълнява парчетата без дубльор.

Събитието "La La Land in concert" е колоритно, експанзивно и изключително очарователно. Съчетава визуалното изкуство и музиката. "Със запазването на уникалните записани вокални изпълнения на Ема Стоун, Райън Гослинг и Джон Леджънд от саундтрака на филма и смесването им с живи музиканти, можем да изградим единствен по рода си концерт, който се превръща в хибрид на филм, записи и невероятна музика на живо", казва директорът на концерта Ричард Крафт.

"Ла ла ленд" е сензация за годината, като взе 6 награди "Оскар" и поставя рекорд със 7 Златни глобуса от 7 номинации. Интересно е, че режисьорът Деймиън Шазел е първият, отличен с "Оскар" за мюзикъл след Боб Фос за филма "Кабаре" през 1972 г. А композиторът Джъстин Хървиц е носител на "Златен глобус" за оригинална музика и оригинална песен ("City of Stars"), на два "Оскар"-а за саундтрак и

песен, както и на британската награда "БАФТА" за музиката на филма.

"Ла ла ленд" ви изпраща от киното със сълзи в очите и с песен в сърцето", пише след премиерата му "Телеграф". Събитието в София на 7 декември ще напомни на почитателите му, че в киното все още може да има романтика. А музиката ще бъде изпълнена от Симфоничния оркестър на БНР със солисти известни наши джаз музиканти, информира Дима Моллова от Продуцентската компания "БГ саунд стейдж", организатор на спектакъла.

Билети се продават мрежата на "Ивентим" и на касите на НДК.

Звезда на австрийската оперна сцена пристига заедно с Щраус оркестра Виена

Щраус оркестра Виена

Маестро Петер Гут на диригентския пулт

Елизабет Ярман

Снимки "Арт БГ"

Щраус оркестра Виена е подготвил специална изненада за верните си български фенове на 8 декември, когато в зала 1 на НДК ще представи своя най-нов грандиозен спектакъл. Към оригиналния австрийски оркестър ще се присъедини блестящата и позната в цяла Европа солистка, колоратурният сопран Елизабет Ярман, информира Елиза Стоева.

Родената в Южна Австрия и живееща във Виена певица печели международна слава заради уникалния си певчески талант, експресивния си и си-

лен глас, комбиниран с деликатен източен диалект. Освен с невероятните си гласови данни, Елизабет печели публиката и с изключително силното си артистично присъствие, особено що се отнася до по-леките, комедийни роли - неин специалитет. Успешно се превъплъщава в най-обичаните образи от безсмъртни класически произведения като Папагена във "Вълшебната флейта" от Моцарт, Гретел в "Хензел и Гретел" на Хумпердинк, Франци в Щраусовата "Виенска кръв", Щаци в "Царицата на чардаша" от Калман, и др.

Завършила класическа опера и оперета при едни от най-добрите майстори във Виена и Линц, днес Елизабет се изявява в най-бляскавите концертни зали из цяла Европа, като вдига публиката на крака, аплодираща изпълненията ѝ възторжено и продължително.

Репертоарът на Щраус оркестра Виена на 8 декември, който пристига по покана на Продуцентската агенция "Арт БГ", е подготвен специално за софийската публика и ще включи освен любимите Щраусови композиции, и разно-

образие от форми на класически танци. И не на последно място - умело подобрени оперетни фрагменти. На сцената, както винаги, ще дирижира брилянтният Петер Гут - международно признат специалист по творчеството на Йохан Щраус. Извел Виенската оркестра на турнета в почти всички държави в Европа, Азия, Америка, Петер Гут е и един от малкото диригенти в света, които ръководят оркестъра с цигулка в ръка.

Наричани още "Крале на валса", по традиция от десетилетия насам Щраус оркест-

ра Виена ще се включи и в обичайния Новогодишен концерт във Винер концертхаус на 31 декември т. г. Радващ се на безброй блестящи изяви в значими музикални фестивали, оркестърът изпълва залите с посетители от цял свят, дошли да се насладят на незабравимо изживяване с безсмъртната музика на Йохан Щраус.

Билети може да се купят от оторизираните каси на "Ивентим", както и онлайн.

Страницата подготви
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

Международен фестивал на етнографския филм

Прожекциите и дискусиите ще се състоят в конферентната зала на Софийския университет и кино „Влайкова“ от 14 до 18 ноември

Религия, шаманизъм, спиритуализъм, хора, учещи се да летят, и птици, които предпочитат да останат в клетките си - това са част от темите, които тазгодишният Международен фестивал на етнографския филм ще засегне. Зрителите ще имат възможност да се насладят на уникални кинопродукции, както и вълнуващи дискусии с преподаватели и автори на филми от страната и чужбина, информира Мартина Панайотова, пиар експерт. В конферентната зала на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и кино „Влайкова“ от 14 до 18 ноември ще се проведе шестото издание на форума.

В програмата са включени 18 филмови заглавия от етнографския киножанр и поредица лекции, които ще въведат зрителите в интригуващи теми като религия, съвременен шаманизъм, спиритуалност, древни ритуали, живот след смъртта. Опознаването на този свят, далеч от рационалното и изцяло посветен на духовните практики, изисква задълбочени проучвания, с които ще

ни запознаят гостите, сред тях са Владимир Боцев - доктор по етнология и куратор в Националния музей на Македония, Слободан Наумович - доцент по етнология и антропология от Белградския университет, Горан Благов - доктор по етнология, преподавател и водещ в БНТ, Давор Борич - режисьор на множество документални филми за Хърватската телевизия, и др.

Фестивалът на етнографския филм за пореден път ще ни докаже, че има много неща, които все още не сме научили за заобикалящия ни свят. Започвайки от нашата страна, ще се запознаем с православните традиции, с класическата и фолклорната религиозност на територията на Асеновград. Недалеч оттам, в Родопите, се празнува Курбан-байрам, или „Празникът на жертвата“, за който ще ни разкажат повече жителите на едно българо-мохамеданско село.

Освен кукерите от с. Веселиново (Шуменско) и джоломарите от района на Тиквеш (Македония), ще имаме възможността да опознаем и маскираните в Швейцария или как в село

Хундвил празнуват Нова година.

Ако някога сте се питали: „Дали съществуват духове?“, Фестивалът на етнографския филм ще ви даде истински интересна алтернатива, отговаряща на този въпрос. Ще разберем повече за афро-бразилската религия кандобле, за церемониите по обладаване от духове в Южен Тайланд и за начина, по който в някои региони на Камерун „празнуват“ погребенията. Филмите ще ни отведат и до бреговете на Амазонка, където ще опознаем духовната вселена на народа шипибо; до Куба, където ще разберем повече за боговете, прекосили океана, за да създадат една нова религия с богинята Йемая. Също така ще ни разкрие вярванията на каталунските граждани, а техните разкази ще ни представят подробна картина на религията, традицията и култа им към богинята на природата Мария Лионса. Началото на всичко това ще бъде поставено с българския документален филм за Алекс Орбито, смятан за най-големия лечител на XXI век - „Човек на вярата“.

Събитието може да шокира, провокира, но и ще разшири съзнанието на всеки посетител. Верен на своята традиция, фестивалът си поставя не-комерсиална, популяризаторска и образователна цел. Осигурява достъп до стойностни образци на културата, затова и всички събития от програмата се провеждат със свободен вход.

Международният фестивал на етнографския филм - София 2017, се организира от Сдружение за културни инициативи с помощта на катедра „Етнология“ към СУ „Св. Кл. Охридски“ и с финансовата подкрепа на Столичната програма „Култура“ на Столичната община за 2017 г., Регионалният център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО и Културния център на СУ „Св. Кл. Охридски“. Медият партньор е сп. „Осем“. Събитието се реализира в партньорство с Асоциацията за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“, издателство „Ерове“, Студио за анимация и визуална комуникация „Phazza“, Контур креатив, Академичното етноложко сдружение.

Снимат първия български полицейски комедиен сериал

Първата полицейска комедия у нас „Полицаяте от края на града“ ще бъде излъчвана от януари догодина по Нова тв. Тя ще събере за първи път на едно място популярни и обичани български комедийни актьори - Герасим Георгиев-Геро, Стефания Колева, Румен Угрински, Милица Гладнишка. Заедно с утвърдените лица, ще видим и нови обещаващи таланти като Кристиан Милатинов. Поредицата е със специалното участие на Васил Василев-Зуека и Димитър Рачков. Продуцент на сериала е „Global Films“.

„Това е една много близка

до нас забавна полицейска история, която ще събере пред екрана различни поколения. Всички се шегуваме с темата, има стотици вицове за полицията, обичаме полицейските комедии. В „Полицаяте от края на града“ има всичко от живота - служебни неволи, абсурдни ситуации, приятелство, любов, разказани по забавен начин. Удоволствие е да работя с тези актьори и с този екип, на които имам пълно доверие, и вярвам, че ще се получи страхотен сериал“, споделя впечатленията си от старта на снимките продуцентът Магърдич Халваджиян в предаването

„Събуди се“.

Сериалът е творческа адаптация на хитовата испанска поредица „Los hombres de Páso“, която оживява в българската реалност. Сюжетът ще пренесе зрителите в живота и работата на група злополучни полицаи, които създават много повече проблеми, вместо да предлагат решения, и посвещават цялото си време на замаскиране на гаfoвете, а не на установяване на мирното съжителство в квартала, каквато е основната им задача.

Страницата подготви
Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

НОВИТЕ ТВОРБИ НА МАКДОНА И КЛУНИ ГЛЕДАМЕ НА „КИНОМАНИЯ“

Само ден след откриването на „Киномания 2017“ на 16 ноември, зрителите ще видят режисирания от Джордж Клуни филм „Субурбикон“. Първата прожекция е на 17 ноември в зала 1 на НДК от 19 ч., филмът е по оригинален сценарий на братята Коен, към който се присъединяват Джордж Клуни и Грант Хеслов. Мрачна-

та сатира е с участието на Мат Деймън, Джулиан Мур, Оскар Айзък, Глен Флешлер и Алекс Хасел. В началото в главната роля е трябвало да бъде самият Джордж Клуни, но впоследствие в образа влиза Деймън.

„Субурбикон“ ни превежда през задния вход на предградията от 50-те години, за да покаже какво

се случва, когато американската мечта се срине. Идиличното съществуване на общността с бели къщи и добре поддържани дворове изведнъж е пропукана, повличайки вълна от шантаж, отмъщение и предателства. Деймън и Мур са идеален тандем, перфектно пресъздаващ специфичния тон на филма, съчетал нарастващ съспенс, много черен хумор и ироничен социален коментар.

Световната премиера на „Субурбикон“ беше на кинофестивала във Венеция, където наградата за най-добър сценарий отиде при филма „Три билборда извън града“, който също ще видим на „Киномания 2017“. Режисьорът Мартин Макдона създава интелигентна трагикомедия, изпълнена с черен хумор, непредсказуеми обрати и великолепно актьорски изпълнения. Филмът е за страдаща майка, която тормози местната полиция, за да привлече вниманието на съгражданите си върху липсата на напредък в издираването на убиеца на дъщеря ѝ.

Продукцията блести с внушителен актьорски състав - Франсиз Макдорман, Уди Харълсън, Сам Рокуел, Питър Динклейдж, Аби Корниш и др. „Три билборда извън града“ ще има прожекция в кино „Люмиер Лидл“ на 25 ноември от 20.45 ч., информира Вера Банчева.

„Субурбикон“

„Три билборда извън града“

Битка

За сражението има редица доказателства. Ето само някои от тях:

- Една алебарда е намерена в м. Юручово поле, т.е. на мястото на сражението, произведена в Швейцария, а друга, от по-прост тип, масово разпространена - в наносния пясък на р. Марица в Белово. Върх на голямо копие, намерен при гара Септември, се съхранява в Историческия музей в Пазарджик.

- Преди 30-40 годни случайно са открити златни и сребърни монети в района на гр. Белово с изображението на Владислав и надпис "Ладислаус рекс Унгариас", а на реверса е изобразен гербът на краля.

- В старите селища Габровца, Сестримо, Костенец, Очуша и Белово от онези събития са запазени еднотипни предания и легенди - през една зима срещу Коледа в Костенското поле станала голяма битка между турската войска и някакви, облечени в желязо войници. Полето било осяено с трупове на хора и коне. След стопяване на снеговете то побеляло от кости.

- И нещо много важно: в поемата на Михел Бехаим (1416-1474 г.) предоставена любезно от проф. В. Гюзелев на Историческия музей в гр. Белово, се говори за форсиране на първата отбранителна линия на турците при м. Камилата, за достигане на главната защитна позиция при реките Ошляк и Крива река и на няколко места се споменава река Марица. В землището на с. Сестримо има м. Еничерски ров и м. Сръбски гробища.

- На север от Юручово поле в р. Марица се вливат две дърета с особени имена: Смърдливец и Чалми (Чални) дере, които вероятно са отглас от състоялата се битка между тежката унгарска конница и спахиите на Мурад II.

С триумфалното посрещане от насърчалото се множество в Буда на 2 февруари 1444 г. на крал Владислав III и неговата армия завършва "Дългият поход". С армията са и доказателствата за победите: пленените вражески знамена, шатри и оръжия и дългата колона от 4000 военнопленници!

Въпреки постигнатите успехи възжеланията на обединените европейски сили за пълно прогонване на османците от Европа не са постигнати. Освободителните идеи на Балканиите се разгарят все повече. Изпратената срещу въстаналите

албанци, ръководени от смелия Скендербег, 25-хилядна армия на Али паша, е тежко поразена. Византия е в тревожно напрежение, а през пролетта на 1444 г. и босненският господар Стефан Томашевич се вдига на борба със завоевателите. Готови са корабите на папата, Венеция и Бургундия, които трябва да пренесат християнските войски на изток. Сам крал Владислав съобщава на флорентинците, че скоро ще тръгне отново срещу османците. В Буда дори се разработва бойният план за новия поход.

Тази тревожна обстановка, пълна с изненади, подтиква султана да търси сключването на спогодба, но преговорите вървят трудно. Договорът е подписан в Одрин за 10 години и потвърден в Сегед. Утвърдени са редица придобивки за страните от християнската коалиция, като най-

Дунав при Оршава. Кръстоносците навлизат в България, превземат Кладово, атакуват старата Видинска крепост, но не слизат на стария римски друм, а се отправят през Мизия за Варна.

При дружелюбното отношение на българите кръстоносците продължават успешно. Около Никопол към сборната европейска армия влашкият господар Влад Дракул дава своята помощ - 4000 най-бързи леко въоръжени конници начело със сина му и подарява на краля два бързи коня, с пожелание да се спаси с тях, ако изпадне в крайна беда!

Армията, към която непрекъснато се присъединяват и българи, завладява Свищов и други крепости, отправя се от Новопазарското кале към Провадийската твърдина, която хвърля в огнени пламъци и засипва с дъжд от стрели.

Пристигналата вест, че войските на султан Мурад са успели да се прехвърлят от Мала Азия през морето не спира сборната армия, но внася смут и загриженост сред ръководството. Докато християнските войски напредват към Варна, султан Мурад събира огромна армия в Одрин. След победата

Кадр от филма "Последните кръстоносни походи на Балканите - 1443-1444 г."

съществени са за сръбския деспот. Султанът и кралят полагат клетва. И въпреки това в Одрин са обзети от страх и започват укрепване на отбранителните кули и други крепостни съоръжения.

Вестите за благоприятното раздвижване на Балканите насърчават младия крал да продължи справедливата борба с османците. В този дух му оказва влияние и заплахата от анатема на папата, който не приема Сегедския мир. Убеждението, че балканските народи ще подкрепят християнския свят е всеобщо. В тази, обещаваща успех обстановка, Владислав обявява, че ще оглави нов поход срещу османците.

В края на септември 1444 г. вторият поход начело с Владислав III Ягело и Янош Хуняди, без сръбско участие, прехвърля

при Петрич силите на Владислав и Хуняди навлизат във Варненското поле и на 9 ноември се разполагат на лагер.

През това време фанатизираното мюсюлманско множество предвождано лично от султан Мурад, прекосява Балкана и също на 9 ноември вечерта пристига във Варненското поле с няколко пъти по-многочислената войска.

Обединените войски на Европа са се настанили между Варненското езеро, Франгенското плато и морето, а врагът пристига и се настанява на другата, свободната страна.

Християнските ръководители спешно обсъждат създалата се обстановка. Кралят изцяло разчита на 56-годишния воин Хуняди, победил турците в много сражения. Кардинал Чезарини предлага отстъпление, след

Паркът-музей на бойната дружба "Владислав Варненчик" е изграден в центъра на бойното поле

това дава нова идея - отбрана. Янош Хуняди заявява:

"Да избягаме е невъзможно, да се предадем е немислимо. Нека се бием храбро и да почетем оръжията си."

Той предлага и военният съвет решава: смело открито нападение с шеметно бързи действия и изненадващ удар, т.е. - "Да се победи или да се умре!"

Ръководството на битката е възложено на Хуняди.

На 10 ноември 1444 г., когато християнският календар отбелязва празника на свети Мартин, пламва "Паметната битка на народите", както я нарича в книгата си със същото заглавие проф. Бистра Цветкова. В морския град, от първите часове на ранното утро, се разразява кървав, тежък и драматичен двубой между османската империя и християнските народи, борещи се за свободата си.

Двете войски се хвърлят една срещу друга "подобно на две морета". Отдалеч се чува звънтежът на копия, саби, ятагани и свистенето на смъртоносни стрели.

Първи атакуват османците. Дясното крило на християнската армия е в опасност. Хуняди и кралят повеждат двата кралски отряда и влашката конница срещу анадоолските спахии, ударът е зашеметяващ, врагът е спрял и обрнат в бягство, загива полководецът им Караджа бей. Пада мъртъв и папският легат Чезарини.

Следва нова заплаха, нависнала над лявото крило на сборната армия. И този път първата атака е отблъсната, спахиите отстъпват. Битката затрещава отново, лявото крило се огъва. За да се притече на помощ, Хуняди тръгва от центъра, като дава съвет на краля да не напуска мястото и да брани позициите си, докато той, Хуняди, се завърне.

Стремглаво атакува турските спахии и ги хвърля в пълен смут и бяг. Двете османски крила са извадени от строя!

Сражението, направлявано от военния стратег Хуняди и от крал Владислав, изпълнен с младежки плам и дързост, се развива много успешно за съюзната армия. Везните на победата определено наклоняват към европейците.

Останал сам с дворцовата си свита, Мурад започва да мисли за бягство. Дори османските летописци от онова време отбелязват този критичен момент, който би довел до гибел за османлиите, ако Хуняди и кралят бяха действали единно до края на битката.

В тези решителни мигове, обаче, въпреки съветите на Хуняди, 20-годишният крал Владислав се хвърля устремно срещу еничарите само с 500 конника от личната си охрана. Причините за тази акция на краля са неясни и досега - обвеяни само с догадки и предпо-

ложения...

Кралят полетява към добре защитеното вражеско каре, прикрито с клинообразен вал, еничарите се стъписват, карето се разтваря, кралят навлиза в дълбочина в посока към султана, но постепенно се озовава в тъмен обръч от неприятел. Воюва храбро, покосява десетки, обаче конят му пада в яма, а с него и той, заобиколен е от стотици. Еничарин с един замах отрязва главата му и по турски обичай, набучена на копие, тя е занесена на султана.

Заедно със залязващото слънце угасва и животът на младия рицар Владислав III Ягело, наречен посмъртно Владислав Варненчик. Убийството на краля води до обрат в битката. Все пак опитният военачалник Хуняди успява да организира и поведе войската обратно, но целият обоз и хазната остават плячка на турците.

В това сражение участват българи, унгарци, поляци, чехи, словаци, власи (румънци), рутени (староруси), хървати, саксонци, литовци, кръстоносен рицарски отряд на римския папа Евгений IV. От тях над 10 000 загиват.

Неприятелят дава два пъти повече жертви.

Войната през 1444 г. е последният кръстоносен поход през Средновековието и кървав венец на освободителните стремежи на много народи.

Не случайно битката при Варна е наречена Паметна битка на народите. Споменът за нейния трагичен край и за гибелта на младия полско-унгарски крал е жив в народната памет на Балканите и Югоизточна Европа.

Напълно възможно е било тази битка да има съвсем друг изход и тогава съвсем друга е щяла да бъде и съдбата на България. Обаче след така развилите се събития и при неуспешния завършек на фаталното сражение Балканите и Югоизточна Европа остават векове напред под османо-турска власт.

В памет на загиналите и като израз на почит към героизма и саможертвата им в името на свободата на Европа, във Варна е създаден Парк-музей на бойната дружба "Владислав Варненчик". Има и квартал с име Владиславово. Друг булевард в морската столица е наречен "Янош Хуняди".

Загубата на битката е тежък психологически удар за християнския свят. Вторият поход през септември-октомври 1444 г. е най-големият организиран опит от европейските политически сили за спиране на османската експанзия и укрепване на Европа. Битката е светла страница в историята на дружеските връзки между западните и южните славяни, изправени единни срещу общата опасност.

Историческа възстановка на битката

Гъби! Ами, ако са отровни?!

Кръстьо
БЕРБЕРОВ

Цял ден се мотахме, кле-
чахме, дебнахме. И нищо. Къ-
рав заек не се появи. Нямахме
даже и гълби.

Единствената живинка,
дето се мотаеше наоколо,
беше кучето на Цоцата, което
се залепи за нас, като минах-
ме покрай кръчмата му. Види
се, надявало се е на някаква
аванта.

Връщаме се оклюмали. И
изведнъж пред нас просто из-
скочи една росна полянка,
осеяна с изключително кра-
сиви гъби. Нарисувани сякаш
от знаменития детски рисувач
Вадим Лазаркевич. Ярочер-
вени, с бели точки на шапчи-
ците, и симпатично тантурес-
то стъбълце. Просто ни маме-
ха да ги оберем. Отрязахме и

няколко тънки ляскови пръчки
и стъкнахме едно огънче. За
нула време постните шишче-
та бяха готови: гъбички-дели-
катеси!

Ами, ако са отровни? Този
жизненоважен въпрос се мо-
таеше в черепните ни кутии.
И веднага се роди спасител-
ната идея: ще използваме ку-
чето на Цоцата като опитно
зайче. Такъв жесток експери-
мент явно ни смущаваше, но
някой спомена, че "науката
имала нужда от жертви" и това
донякъде успокои нечистите
ни съвести. Нещастното кучен-
це нищо не подозираше и ла-
комо ядеше подхвърлените
му червени шапчици, привет-
ливо въртейки опашка. След
малко стана ясно, че то е го-
тово да погълне цялото ни
мезе и затова привършихме
първата част на зловещия
експеримент.

Измина бая време, а куче-
то продължаваше да живее и
джафкайки искаше още от
"деликатеса".

Междувременно ние отво-
рихме "джепането" и градусът
ни бързо се повиши. По-сме-
лите започнаха по малко да
хапват от мезето, давайки му
оценка: "Мозък, мозък!"

Има-няма двайсетина ми-
нути и ракията, и гъбите
свършиха.

Тогава, съвсем естествено,
решихме да се отбием при
Цоцата. Хем да върнем куче-
то, хем да си продължим мо-
абета.

Кръчмарят радостно ни
посрещна и както обикнове-
но ни попита какво да налива.
Точно, когато пълнеше чаши-
те ни, дотърча малкият му син
и изкрещя: "Татко, кучето е
умряло!"

Направо умряхме и ние!!!
А пък Койчо се хвана за коре-
ма и се свлече под масата...

Цоцата направо се слиса
и започна да се оправдава:
"Чакайте бе, хора! Какво тол-
кова е станало? От колко вре-
ме не можех да разбера кой
краде яйцата на кокошките и
днеска го хванах. Къпекът му
с къпек! Не мислех да го

убивам, ама май съм прека-
лил..."

Един американец беше
казал: "Животът не е прост.
Той е още по-прост!" Прост,
лош, ужасно гаден, но все пак
- животец! И ни е много сви-
ден...

С един купон - ягене на корем

Събрали сме се в стола на
учреждението за рождения
ден на Колю готвача. На ма-
сата са негови колеги от тех-
ническия персонал и няколко
"официални" лица. Поздравле-
ния, тостове, добри пожела-
ния и една непринудена сле-
даперитивна атмосфера, коя-
то развързва езиките до
опасна откровеност.

До мен седи Иван - той
обикновено е в центъра на
вниманието със своята внуши-
телна фигура и най-вече с
доста развързаното си чувст-
во за хумор и трудно контро-
лираното си остроумие. А как-
во тихо, скромно и стеснител-
но момченце беше...

И започнах да разказвам
на компанията една студент-
ска история:

Един ден първокурсникът
Иванчо ме срещна на Орлов
мост, спря ме и ме помоли:
"Бати Кръстьо, можеш ли да
ми дадеш един лев?" От два
дена нищо не съм ял..."

Учудих се: "Баща ти не ти
ли праща пари? Той е голям
шеф!"

Правя се на стар студент и
строго му казвам: "Пари няма
да ти дам, но тръгвай с мен!
Ще се опитам да направя
нещо."

След десетина минути сме
вече в стола на Университе-
та, т.е. - в Мензата. Наредям
се на опашката пред едно от
гишетата за храна. Вземам
таблата с пълните чинии и
"забравям" да дам купона на
контролата. Иванчо ме чака
на една отдалечена маса,
хапвайки здраво от панерче-
то с хляба. Да поясня, че нис-
ката цена на хляба даваше
възможност всеки да яде без
ограничение. Така че нямаше
студенти, умрели от глад...

Подавам на Иванчо иконо-

мисания купон и го пращам
на опашката пред гишетото.
След малко той с явно подо-
брено настроение носи под-
носа с храна и с подчертано
удоволствие ми връща купо-
на.

Казвам му: "Браво! От тебе
ще стане човек!" И стана! Ста-
на даже кмет!

Не взех купона обратно, а
го посветвах да излезе пред
стола на борсата "Търси се",
да продаде купона, а вечерта
да се върне пак на "Търси се"
и да си купи купон за вечеря.
(Мисля, че обедът и вечерята
струваха общо 1,20 лв.)

След известно време
Иванчо ме среща с думи на
благодарност: "Ей, бати
Кръстьо, голяма работа си!
Цяла седмица изкарах с едно
купонче, докато ме хванат."

Седящият до мен Иван се
учуди: "Брей! Как ги помниш
тези компромати? Ха-ха-ха!"

Смехът му обаче бе нетак-
тично прекъснат от Колю гот-
вача: "Абе, в последно време
порциите на гишетото не ми
излизат..."

И всички погледи на
присъстващите се обърнаха
към нас с Иван - ние също се
хранехме тук...

Другарке, палтото ти гори!

Радина разказва:

Вървим с Митко по "Раков-
ски" и минаваме покрай По-
жарната команда. И като ме
блъсна една миризма на из-
горяло, викам си: "Тези тука
вместо да гасят, живи ще из-
горят!"

Вървим поляка, защото
сме излезли на разходка, но
миризмата на изгоряло се
усилва.

Направи ми впечатление,
че покрай нас минават с коли
все някакви познати, които ми
махат с ръка. Мина и един
градски автобус - и той пълен
с народ и тоя народ също ми
маха с ръка. Стана ми хубаво!
Боже, колко съм популярна в
града! Не съм и предполагала.

И аз също ги приветствам
с ръка. Чудно!

По едно време ни настиг-

на една каруца и циганинът
силно изкрещя: "Оу-у! Другар-
ке, палтото ти гори!..."

Беше ми станало горещо
и си носех шлифера отзад на
кръста. Като чух каруцаря,
рязко метнах шлифера отпред
и от рязкото движение той...
пламна. Хвърлих го на земята
и стъпках пламъците.

А причината за всичко това
била, че когато съм съблича-
ла шлифера, съм закачила
цигарата на Митко и огънчето
паднало в джоба и се разго-
ряло.

Не ме е яд толкова за
шлифера, колкото съм разо-
чарована, че не съм толкова
популярна, знаменита и даже
велика, колкото се чувствах
минута-две по време на "по-
жара"...

Когато играе „Макаренко“...

През голямото междучасие
Васко ме издебна и ме улечи
в лицето с мръсния парцал,
с който бършехме черната
дъска. Не ме заболя, но по-
беснях и хукнах след подле-
ца. Той обаче беше добре
преценил обстановката и се
насочи точно там, където
трябваше да се държа при-
лично - към дежурния учител,
който в момента беше самият
директор на прогимназията.
Едва не го блъснах.

Какво става? Гониш по-
слабите деца, за да ги биеш?

И без повече въпроси по-
лучих два светкавични шама-
ра. Нужно е да поясня, че
нашият директор беше стра-
шотен майстор на шамарите.
Той винаги ходеше с ръце в
джобовете на панталоните,
но с такава бързина шамаро-
сваше, че просто беше загад-

ка кога успява да си измъкне
ръцете и да замахне. Може би
неговите малки очички ни
хипнотизираха, въпреки че
ние избягвахме да го гледаме
в очите, защото повече ни
привличаше вдлъбнатата точ-
ка на брадичката му.

- Марш къщи да доведеш
баща си!

Прибирам се по никое вре-
ме и неочаквано сварвам
баща си на двора, а аз си
мислех, че е на работа.

- Какво? Да не са те изго-
нили пак от училище? - пита
строгo татко.

- Ами, не, ама директорът
ме удари и каза да се върна
с тебе в училище.

И се опитвам да разкажа,
че аз не съм виновен, защото
Васко първи ме удари с пар-
цала.

Като чу за шамарите и за
нареждането на директора,
баща ми ме хвана за ухото и
тръгна да ме налага, повта-
райки: "Два шамара са ти мал-
ко!..."

Аз започнах да викам, но
не толкова от болка, а за по-
мощ. Малко закъсняла и по-
мощта дойде: мама и баба.

- Ха стига толкова! - започ-
на да успокоява положението
мама. - Аз ще ида в училище-
то и ще кажа, че ти си на
работа.

Отивам да си измия раз-
плаканото лице и през отво-
рения прозорец на банята
чувам мама тихо да казва: "Е,
тоз път много го би."

Татко отговаря високо, си-
гурен, че ще го чуя: "Много
ли? Всеки път като е заслу-
жил, ще играе "Макаренко".

Макаренко беше голям
съветски педагог, написал
знаменитата "Педагогическа
поема". В тази книга той опи-
сва своя педагогически опит
с малолетни престъпници, от
които успява да направи до-
стойни граждани. Но от всич-
ки негови педагогически по-
хвати най-голямо впечатле-
ние на нашите родители и
учители беше направило уме-
нието му да прилага и физи-
чески наказания, в повечето
случаи допълнителен труд и в
редки случаи - телесно нака-
зание. За това за тях "Мака-
ренко" означаваше "пръчка".
Този древен педагогически
инструмент причиняваше
само болка, но не и сериозни
вреди на детското тяло, защо-
то пръчките, като правило,
бяха леки и тънки.

Междувременно татко се
поуспокои, но продължи със
словесните дитирамби,
завършващи обикновено със
заклучението: "Нищо няма да
излезе от тебе!"

Сега, като си спомням и
доколкото съм чел, това вина-
ги е била генералната оцен-
ка на по-старото поколение за
будещето на по-младото...

Илюстрации АНАТОЛИЙ СТАНКУЛОВ

ДУМА

ПЕТЪК 10 НОЕМВРИ 2017

Човекът, който се надпреварваше с времето

Велко Вълканов: Докато има болка в душата ми, имам какво да кажа...

Чавдар
СТОИМЕНОВ*

На 13.11.2017 г. се навършват 90 години от рождението на изтъкнатия юрист, общественик и антифашист проф. д.ю.н. Велко Вълканов Иванов - ярка личност със собствена гражданска позиция, първият кандидат-президент на БСП и на българската левица след демократичните промени. Боец на лявата идея, той живее в съзнанието ни като една от големите фигури на социалистическия идеал след 1989 г.

Като кандидат-президент през 1992 г., бай Велко мобилизира 2 443 434 гласа, които до ден днешен остават най-крупният електорален ресурс, подкрепял БСП - както и левицата - на избори. Друг значим негов успех е внушителната библиография, която той остави в наследство - стотици статии, монографии, студии, една дузина книги, безброй речи, доклади, интервюта и т.н.

Правозащитникът Вълканов никога не е бил член нито на БКП, нито на БСП, но е трън в очите на партийните величия - както заради откритата си критика срещу Възродителния процес, така и заради симпатиите си към каузата на Русенския комитет. Твърдеше, че никога не е бил против комунистическата идея като такава, а "против някои от хората, които я осъществяваха на дело". Въпреки непрестанния административен и психологически тормоз и въпреки грозните атаки срещу доброто му име, и преди, и след 1989 г., Бай Велко остана предан на социалистическия идеал и негов пламенен трибун.

Той бе впечатляваща личност - високо еруди-

ран, не правеше компромиси с принципите си. Главната опора в живота му е четенето и писането. Стреми се да бъде над материалното. Не се оплакваше нито от всекидневието си, нито от здравето си.

Проф. д.ю.н Вълканов е роден в гр. Елхово. Завършва право в Софийския университет, доктор е на юридическите науки като защитава дисертацията си в Германия. Посвещава години на академична работа - в Института за държавата и правото при БАН. Избран е за депутат в 7-ото ВНС, 36-ото, 37-ото и 38-ото обикновено Народно събрание. Издигнат е за председател на Комитета по правата на човека, на Българския комитет за защита на мира, както и дългогодишен председател на Българския антифашистки съюз. Учредител на Международната фондация "Георги Димитров" и почетен председател на Международната федерация на антифашистката съпротива (ФИР). Носител е на редица отличия, но подчертано удовлетворение му носят призьт за публицистика "Георги Кирков" и високото признание "Заслужил деец на антифашисткото движение в България".

Неговата самоотверженост в защитата на "непопулярни" каузи му носи широко международно признание. Така например съвместно с Рамзи Кларк (бивш министър на правосъдието, главен прокурор на САЩ при Джон Кенеди) и Александър Зиновиев - съветски дисидент, е съпредседател на Международния комитет за защита на Слободан Милошевич. Отново в сътрудничество с Рамзи Кларк, проф. Вълканов е главно действащо лице в Международния комитет "Защита на Ирак срещу агресията на САЩ". Негово твърдо убеждение бе, че участието на България във водената от САЩ т.нар. Коалиция на желаещите е "равнозначно на угово престъпление". Категоричен бе, че всяка българска смърт в Ирак ни задължава да търсим отговорност от онези, които с раболепнието си вкарваха стра-

ната ни във войната.

Поканен е в Инициативния комитет по издигането на кандидатурата на Румен Радев за президент на Р България, като победата на генерала прави бай Велко истински щастлив. На ген. Радев е посветена и последната му статия - от 19 октомври м.г. във в. ДУМА. В нея той споделя впечатленията си от дебата между ген. Радев и Ц. Цачева преди балотажа. "Поведението му бе поведение на истински джентълмен. Бях горд с него! Човек не бива да издевателства над противника си, особено когато той е очевидно безпомощен", споделяше Вълканов.

Определя Желю Желев като некоректен. Разказа ми и за първата му среща с него през 1988 г. Поканили го на вечеря след статията му във в. "Народна култура", в която защитава правото на всеки българин на свободно сдружаване. "Още тогава ми направи недобро впечатление с изказването, че Тодор Живков трябва да бъде обесен с главата надолу. Така не се говори, един политик трябва да

си мери приказките. Останах с усещането, че срещу мен стои един дълбоко комплексиран човек."

Споделяше, че любопитството към света е "велика движеща сила". "Докато има болка в душата ми, имам какво да кажа..."

Бай Велко живееше изключително скромно. Денят му започва с разходка на неговото кученце Санчо Панса. "Аз съм Дон Кихот" шегуваше се бай Велко. "Смея да твърдя, че нямам нищо друго - само тоя хол, стая и кухня. Имам малко спестени пари в банка, но те са от пенсионния ми фонд, не от политика. Тях ги пазя за по-тежки здравословни ситуации. Искам да си остава и някой лев за погребение".

Проф. Вълканов почина на 25.11.2016 г. Току-що бе навършил 89 г.

Проследявайки живота и делото на проф. д.ю.н Велко Вълканов, най-ярко се откроява постоянната надпревара, която той води с времето. Така се е запечатал в паметта ми един наистина достоен син на България.

Епидемия от конференции

Христо СМирненски

Конференции, конференции и пак конференции!... Още преди войната тази епидемия беше се вмъкнала в главите на богупомазаните избраници, но след нея тя взе такива страшни размери, че съвсем разслаби мозъците и челюстите на старите и почтени дипломати.

Затракат телеграфите, зашушнат телефоните, заредят се пламенни статии из вестниците и „великите държавници“ намъкват официалните си облекла с отегчението на артист, който хиляди пъти е играл една и съща скучна роля.

И ето политическите бабички се събират на клюки, лъжи и мъдрувания - на конференция. В ослепително светлите зали гладко обръснатите физиономии си придават мъдро и достолепно изражение, позата е строго изискана, жестовите тежки - по-тежки от престъплението, които се комбинират край зелените маси.

„Нашият народ...“ - започва всеки, „нашите народи“ - завършват всички. За сметка и от името на този „наш народ“, който при различни случаи се състои от англичани, ирландци, индуси, египтяни, австралийци и пр., и пр., се кроят, подписват и развалят хиляди договори и решения. Тези, които никога не отиват на война, защитени от златната броня на своето привилегировано положение, заплашват със силата на своя меч; тези, които не са поселили нито едно житно зърно, плачат за разорените поля; тези, които слизат в черните подземия на рудниците и минните само когато кинематографическият апарат има да снеме „великия държавник сред народа“ - те чертаят картата и не позволяват да се отнемат техните мини. Но покрай чисто търговските сделки на конференциите те разглеждат и морални, благородни договори. В Хага се събират, за да определят кои средства за убиване са хуманни и съгласно кой параграф може да бъде отрязана една човешка ръка, без да се наруши моралът. На зелените маси във Версайл се слага великодушно въпросът: колко кубически метра въздух може да се даде на победените, за да не се задушат изведнаж. А във Вашингтон - във Вашингтон дипломатическите свежърви решиха, че нищо не могат да решат...

„Думите за дипломатите не са средство за изказване, а за прикриване на мислите“ - беше казал един държавник. А друг прибави: „Ние, дипломатите, когато се съберем, така явно и нагло се лъжем, че всички бихме прихнали от смях, ако не бяхме възпитани хора!...“

Наистина, възпитани хора. Добре облечени, добре нахранени, парфюмирани, пригладени - седят край зелените маси, размотават безкрайните кълба на празните си речи и поклащат тежко леките си глави в това време, когато в Англия и Америка милиони маси безработни скитат с ръце в джобовете, в Русия умират цели области от глад, в Австрия се огъват от нищета...

Ето ги, събрани днес в Кан, а утре, тръгнали за Генуа. Горещи пориви на ледени сърца, благородни обещания от фарисейски уста, велики намерения на малки душици. Водопади от мастило, планини от книжа, океан от празни думи и над всичко това отгоре една обикновена кръгла нула.

Конференции, конференции и пак конференции! През океани и планини идат дипломатическите влъхви, през планини и океани се завръщат, без да са извършили каквато и да е полезна работа. Връщайки се, те се запитват: „Защо дойдохме, когато знаехме безплодието си?“ И всички тия конференции напомнят един анекдот. Някой дава обявление, че му трябва слуга, който да знае френски и да може да гледа коне. Запътва се един, пътува няколко дни и стига в чифлика.

- Знаете ли френски?
- Не, не знам.
- Ами можете ли поне да гледате коне?
- Не, и това не мога!
- Че защо сте дошли тогава?
- Дойдох да ви кажа, че не мога да върша вашата работа!

Така отговарят на крещящите нужди на днешния живот обърканите дипломати на капиталистическото общество...

Народна армия, г. II, бр. 7, 21 януари 1922 г.

*Авторът е председател на Международната фондация "Георги Димитров"

ДУМА

ПЕΤΥК 10 НОЕМВРИ 2017

Нужна е гържавна политика за библиотеките

Доц. Константинка КАЛАЙДЖИЕВА,
директор на Народната
библиотека (1965-1983)

В годините на прехода общокултурното и общообразователното ниво на нашето общество перманентно се понижава, обезценяват се моралните ценности, агресията, наркоманията и други негативни явления се ширят сред младежта. Не се използва организирано мощното въздействие на книгата и четенето като превенция срещу негативните явления. Поради обедняването на населението, десетократно поскъпване на издаваните книги, подценяването от страна на държавата на библиотеките, чийто полезен капацитет е равностоен на училищата, понастоящем ценностната литература не е широкодостъпна. Тя вече не е част от бита на българина. Това се чувства от обществото, което проявява инициативи от рода на "Подари книга", "Прочети и предай нататък", "Голямото четене", "Голямото малко четене" и др. Тези инициативи обаче не могат да заменят държавната политика за библиотеките.

Силното

подценяване на библиотечно- информационната система

у нас е видно от проектобюджета за 2018 г. За нея са предвидени само 4 млн. лв. Разпределението на финансовите средства между отделните сфери на културата също е показателно. През 2017 г. бюджетните субсидии за основните направления в МК бяха, както следва: за "Сценични изкуства" - 70 млн. лв.; за "Филмово изкуство" - 14 млн. лв.; за "Обучение на кадри в областта на изкуството и културата" - 28 млн. лв. За българския книжен сектор - библиотеки и читалища - 4,5 млн. лв.

Националната библиотека е с най-малък бюджет сред всички останали национални културни институти. Така например за БНТ се отпускат от бюджета всяка година около 150 млн. лв. държавна субсидия, въпреки че телевизията разчита и на собствени приходи от рекламна дейност. А Националната библиотека получава годишно от 2 до 2,5 млн. лв. от бюджета. Държавата, респективно МК, не осигуряват основните задължителни предпоставки, от които зависи нормалното функциониране на Националната библиотека. Тези предпоставки са сграден фонд, бюджетно финансиране, персонал, статут и адекватно ръководство, т.е. директор. Такива са изводите и в доклада на наскоро извършения одит на Сметната палата. Не е извършван основен ремонт на настоящата сграда повече от половин

Заради перманентно недофинансиране, заложеното в проектобюджета за 2018 г., огнищата на просветление и българщина загиват

век, вследствие на което в буквалния смисъл на думата сградата е опасна за персонала и читателите. Библиотеката страда от перманентен дефицит на помещения и голяма част от фондовете са пръснати в непригодни помещения в областта. Съществува реална опасност тези фондове да бъдат похабени, особено голяма е опасността, свързана с неприкосновения архив на българската книжнина. Основното задължение на Националната библиотека е

да съхрани този фонд за поколенията

Какво става с хората в библиотеката? 1990 г. заварява Националната библиотека с 499 души персонал, сега той е 206 души. Бюджетът на институцията също бе свит наполовина - от 4,5 млн. лв. преди 10 ноември 1989 г. до близо 2 млн. лв. годишно след това. Националната библиотека в годините бе доведена до колапс. Тя не е в състояние да изпълнява основните си функции, очаквани от всяка национална библиотека през информационния ХХ в. Днес нашата Национална библиотека е на последно място сред европейските национални библиотеки. През 70-те години на миналия век в областта на библиотечното дело България беше сред първите 20 страни в света. Мерехме ръст с Дания, със скандинавските страни, където библиотечното дело е много добре развито. Бяхме на

четвърто място в света по книгоснабдяване (на глава от населението). Бяхме една от четящите нации!

Понастоящем Националната библиотека "Кирил и Методий" не е в състояние да бъде фактор за националния и културния просперитет на държавата и обществото. Силно е занижен полезният капацитет на общообразователните библиотеки - окръжни и читалищни, поради перманентното им недофинансиране. През социалистическия период книжните фондове на тези библиотеки всяка година са се обогатявали с над 1 млн. нови библиотечни единици. Сега общият книжен фонд намалява всяка година и понастоящем статистиката отчита не увеличение, а общо намаление на този фонд със 7 млн. тома. Това естествено доведе до отлив на читатели и намаляване на четенето. Този факт е една от причините за

отрицателните явления в обществото

В цялата страна имаше единодействие и готовност да се създаде информационна система, информационно общество. Интелигенцията в София, от 28 до 30 хил. университетски преподаватели, научни сътрудници и пр. работеха в Националната библиотека. Имахме богат фонд от справочна литература. Получаваха се 8 до 10 хил. чуждестранни списания - най-

ценната научна периодика в света. По този показател се равнявахме с най-добрите.

Националната библиотека извърши огромна полезна работа през годините, а сега е съсипана. Стигнала е до такова положение, че не може да поддържа периодичните издания - ще се похабят, ще се разхвърлят. През най-голямата световна икономическа криза в миналото, през 30-те години на миналия век, библиотеката е поддържала материалите си, а сега е докарана до такова състояние.

Възможно ли е библиотечно-информационната ни система отново да заеме своето място в обществото? Като се имат предвид общите финансови възможности, с които страната ще разполага през 2018 г., според представения официално проектобюджет, е напълно реално, без да се търси допълнително финансиране, да се намерят средства за нормална и наредополезна дейност.

Какво бюджетно финансиране е необходимо за неотложните нужди на библиотечно-информационния сектор? За Националната библиотека трябва да се възстанови бюджетът, с който институцията е разполагала през 80-те години, възлизащ на 4,5 млн. лв. Още през т.г. трябва да се осигурят минимум още 2 млн. лв. към досега предвидените. Допълнителните финансови средства са крайно необходими за основен ремонт на сградата, довършване на сградата в кв. "Изток", купуване на компактни стоманени стелажки и осигуряване на необходимата климатизация за неприкосновения архив на българската книжнина, за комплектуване на чуждестранна справочна литература и на готови информационни бази данни с текстови статии за най-новите постижения в света. Средствата са необходими за повишаване на заплатите на персонала и за възстановяване на онези щатни бройки, орязани неправилно през последните години, което доведе до свиване на блокове от дейността на библиотеката. Пари са нужни за закупуване на информационни технологии за извър-

шваната информационна дейност от самата библиотека и за модернизация на читателското обслужване. Ако всичко се пресметне, ще се окаже, че тези 2 млн. лв. са недостатъчни, но все пак трябва да се започне отнякъде.

Що се отнася до обществените библиотеки - 17 регионални и 2500 читалищни, необходимо е да се увеличат средствата, предвидени за тях в проектобюджета за 2018 г. (4 млн. лв., които МК предвижда за закупуване на новоиздадена литература). Съгласно утвърдени нормативи тези средства трябва да бъдат двойно повече и да възлизат ежегодно на 8 до 10 млн. лв. Нужно е да се предвидят средства за програмно и кадрово осигуряване, за поддържане и осъвременяване на информационната мрежа, създадена от дарителската фондация на Бил Гейтс за 900 читалищни библиотеки. Фондацията завърши своята неколкогодишна програма и очаква българската държава да поеме по-нататъшното финансиране и разширение на информационната мрежа. От това зависи до голяма степен дали ще създадем

информационно общество в България

МОН и МК след съответно договаряне следва да разширят информационната мрежа във всяко населено място, където има училище, местната читалищна библиотека да поеме функциите на училищна библиотека, за да се осигури двусменен работно време чрез допълнителна щатна бройка, осигурена от образователното министерство. Квалификацията и високопрофесионалното обслужване следва да се осигуряват чрез методическата дейност на местната регионална библиотека. Снабдени с нови, стойностни издания и с неограничен достъп до интернет, библиотеките от цялата страна ще бъдат задължени да привличат читатели, учащите се още от начален курс ще надграждат и ще разширяват училищното обучение чрез умело използване на възможностите, скрити в качествените книги, ще формират бъдещите граждани на страната. За изпълнението на тази благородна програма също ще са необходими средства. МОН ще разполага с бюджет от близо 4 млрд. лв., от които би могло да се отделият за целта 25 до 30 млн. лв. годишно, като тези пари се вземат например от разточителното издаване на учебници, поглъщащи ежегодно стотици милиони. Тази практика обогатява само тези, които правят учебниците. Те не са нужни нито на учениците, нито на родителите, които плащат скъпо и прескъпо, а и побъркват учителите.

В много сектори в държавата положението е тревожно лошо. Но най-лошо е, когато се хабят средства, когато се хвърлят за ненужни неща, а не се оползотворява това, с което разполагаме.

Учениците ни изостават и в гражданското образование

Вили ГАВРИЛОВА

Българските осмокласници са на последно място в Европа по ниво на гражданско образование. Те нямат достатъчно познания за гражданската активност и не правят връзка между действията на институциите и законните начини за граждански контрол върху тях. Това сочи международното изследване ICCS сред ученици от осми клас, посветено на гражданското образование, чиито резултати бяха представени вчера в МОН от експерта Светла Петрова. То се провежда от Международната асоциация за оценяване на образователните постижения (IEA) съвместно с Австралийския съвет за образователни проучвания и Лабораторията за педагогически експерименти в университета Тре в Рим. Целта е да се оценят знанията на учениците по гражданско образование, готовността им за активно участие в граждански инициативи и отношението им към проблемите на обществото. Проучването е проведено през 2016 г. сред осмокласници

Голям брой от осмокласниците ни са под най-ниското ниво, но за разлика от възрастните учениците ни вярват в правителството, НС и съда

ци от 3800 училища в 24 страни. В изследването са участвали 2966 ученици от 147 училища в България. Резултатите на учениците са представени в тристепенна скала със средна стойност 517 точки. Резултатът на българските ученици е под средния - 485 точки. За сведение на русофобите, руските ученици са далеч пред българските в обучението си по гражданско образование (545 точки). През 2016 г. всички, участвали в изследването, европейски страни са преди нас. Страната ни се нарежда непосредствено преди Чили и Колумбия, а след тях са само Мексико, Перу и Доминиканската република. В предишното проучване от този тип обаче, проведено през 2007 г., нашите осмокласници имаха още по-нисък резултат - 466 точки. Според резултатите от 2016 г. България попада в група Б по гражданско образование, т.е. учениците имат основни познания за демокрацията като политическа система и разбират

начина, по който институциите трябва да бъдат използвани да защитават обществените ценности и знаят какво е гражданско общество. За разлика от тях обаче учениците с най-добри резултати (група А) могат да правят връзки между процесите в политическите организации и институциите и законните начини те да бъдат контролирани. Освен това успяват да генерират точни хипотези за мотивацията и резултатите от политиките на различните институции и гражданските действия. В групата А попадат осмокласници от Дания (586 точки), Република Китай (581 точки), Швеция (579 точки), Финландия (577 точки), Норвегия (564 точки), Естония (546 точки), Русия (545 точки) и др. Групите всъщност са 4 - А, В, С и D. В 10 държави няма ученици, които са на ниво "под D", но сред българчетата има, при това като брой в тази категория учениците са повече само в Доминиканската република и Перу.

Средният резултат на нашите момичета е 511 точки, а на момчетата 473 точки. Според осмокласниците от изследването най-големите заплахи за човечеството са замърсяването на околната среда, тероризмът, недостигът на вода и храна, разразните заболявания, промяната на климата, бедността, престъпността и други. По темата за равенството в демократичното общество "общият извод е, че за почти половината от българските ученици политическите изяви и гражданската активност са по-скоро територия за мъжете, отколкото за жените", коментира Петрова. По думите й, момичета от изследването от всички държави и от България подкрепят идеята, че трябва да има равенство между половете - в обществените изяви и в политическия живот. В сайта на МОН бяха оповестени само положителни страни в отговорите на българските ученици. За сметка на по-лошите познания нашите ученици са сред първите по участия в доброволчески акции. Те са на първо място (54% при средно 30% за ICCS) по участие в граждански инициативи, свързани с опазването на околната среда и кампании в подкрепа на различни каузи, казват от МОН. Близо половината от запитаните ученици от България, Колумбия, Доминиканската република и Перу отговарят, че са участвали в

такива. В другите страни процентът е около 10. Цели 79% от българските осмокласници възнамеряват да гласуват, когато достигнат съответната възраст, на национални избори, а 84% - на местни. На фона на общите обществени нагласи у нас изглежда странно, че у учениците ни е нараснало доверието в политическите институции - правителството, парламента и съда, както твърдят от МОН. Най-много ученици имат доверие в правосъдието - 69 на сто, а НС и правителството са одобрени от повече от половината от подрастващите. Доверието на учениците в традиционните медии е 61 на сто и е по-високо от това на връстниците им в други страни. В по-голяма степен от своите връстници българските осмокласници смятат, че добрият гражданин трябва да се труди упорито - 53 на сто у нас при едва 42 на сто в Европа. Особено впечатление прави фактът, че 60 на сто от българските 15-годишни са на мнение, че добрият гражданин трябва да изучава историята на страната си, с което надвишават почти двукратно усреднения резултат от 38% за Европа, подчертават от МОН. В 80 на сто от случаите българските осмокласници са на мнение, че в бъдеще ще има по-голямо сътрудничество между европейските държави най-вече в областта на икономиката, трудовата заетост и опазването на околната среда.

Country	Civic knowledge										HDI
	Years of schooling	Average age								Average scale score	
Denmark†	8	14.9							586 (3.0) ▲	0.93	
Chinese Taipei	8	14.1							581 (3.0) ▲	0.88§	
Sweden¹	8	14.7							579 (2.8) ▲	0.91	
Finland	8	14.8							577 (2.3) ▲	0.90	
Norway (9)¹	9	14.6							564 (2.2) ▲	0.95	
Estonia¹	8	14.9							546 (3.1) ▲	0.87	
Russian Federation	8	14.8							545 (4.3) ▲	0.80	
Belgium (Flemish)	8	13.9							537 (4.1) ▲	0.90	
Slovenia	8	13.8							532 (2.5) ▲	0.89	
Croatia	8	14.6							531 (2.5) ▲	0.83	
Italy	8	13.8							524 (2.4) ▲	0.89	
Netherlands†	8	14.0							523 (4.5)	0.92	
Lithuania	8	14.7							518 (3.0)	0.85	
Latvia¹	8	14.8							492 (3.1) ▼	0.83	
Malta	9	13.8							491 (2.7) ▼	0.86	
Bulgaria	8	14.7							485 (5.3) ▼	0.79	
Chile	8	14.2							482 (3.1) ▼	0.85	
Colombia	8	14.6							482 (3.4) ▼	0.73	
Mexico	8	14.1							467 (2.5) ▼	0.76	
Peru	8	14.0							438 (3.5) ▼	0.74	
Dominican Republic	8	14.2							381 (3.0) ▼	0.72	
ICCS 2016 average		14.4	Below D	D	C	B	A		517 (0.7)		

БЛАГОДАРИМ ВИ, СОЦИАЛНИ ПАРТНЬОРИ!

Изпълнителният председател на БСК, който напоследък много рядко озарява със своето присъствие бипартийния и трипартийния социален диалог, все още има пресни спомени от Сталинизма. Като хвърля в пространството едни числа и твърдения, той не само поставя под съмнение способността му да борави със статистическа информация, но и създава един своеобразен поведенчески модел - Даневизъм, ярко напращащ ни се в медийната среда. Както е казал народът - никога не е късно да станеш за резил!

Даневият разум изпитва страх от перспективата "работодателите да отделят 10% от печалбата и да я раздават ежесечно за увеличение на заплатите". Ужас - синдикатите искат административно налагане на "десятьк" за печелившия бизнес! С изненада научаваме, че средната работна заплата в сектори, като преработваща промишленост и търговия надхвърля 1300 лв., а НСИ отчита едва 902 и 975 лв. през първата половина на тази година. Пълненият замисъл на синдикатите е не само да обогатят своите членове в тези сектори, но и всички работещи в икономиката с по 100 лв., а тук идва вече фундаменталният въпрос - кой е източникът за тези средства?

Източникът е пределно ясен, включително и за "неграмотните, полуграмотни и хора с начално обра-

Любен ТОМЕВ, главен икономист на КНСБ

зование", които г-н Данев с неприязън споменава - приходите на предприятията и бюджетът на държавата. По-важно е обаче да поясним - какъв е механизмът. Не с декрет, г-н Данев! КНСБ провежда кампания за увеличение на доходите от труд и иска не по 100 лв. "на калпак", а там, където и с колкото има възможност - да се договаряме (с работодателите, с правителството). Това са механизмите и инструментите, които се използват по света и тази кампания тече в цяла Европа. А това, че реакцията на някои български работодатели е неадекватна, действително ни намира на споменатия социално-икономически анклав.

Искате да се договорим за механизъм за определяне на минималната работна заплата, в който социалните партньори да имат решаваща роля, а сте застинали твърдо на максимално съотношение 42% спрямо средната работна заплата. Искате да няма административно определяне на минималните осигурителни доходи, а бойкотирате преговорите. Искате работната сила да бъде с опит, натрупани стаж и

умения, а не желае да плащате за тях. Какво всъщност искате? Ниски данъци - дадоха ви ги, ниски социално-осигурителни вноски - намалиха ги, никакви регулации и минимални стандарти - е, май вече прекалявате!

За периода 2008-2015 г. "изчезнали от икономическата карта на България 92 големи, 887 средни и 2488 малки предприятия" и тук вината за административното определяне на МРЗ и нейното вредно въздействие е конкретно адресирана, а синдикатите косвено са станали ликвидатори на малкия и средния бизнес. Има обаче една малка подробност, която се крие зад цифрите - тази загуба е 100% в годините 2009-2012 и тя е циклично обусловена от икономическата криза, а МРЗ тогава бе замразена за цели две години и половина. Вижте цифрите от втората половина на периода, г-н Данев: 2012-2015 г. - 20 971 микро-предприятия повече, 434 малки предприятия повече, 17 средни предприятия повече, 2 големи предприятия повече. В същия този период МРЗ на няколко стъпки нарасна с над 40% и това очевидно не попречи нито на малкия, нито на средния, нито на едрия бизнес. Не търсете под вола теле, г-н Данев!

Чувам гласът на разума ви да казва - Благодарим ви, социални партньори!

„Репортери без граници“ разгадоха наградите си

Полски журналист, ирански фотограф и турска телевизия са отличените тази година

Организация „Репортери без граници“ обяви на специална церемония носителите на тазгодишните си награди за журналистика. Отличията бяха връчени съвместно с френската телевизия ТВ 5 Монд, а почетен гост при обявяването на тазгодишните носители бе 27-годишният френски независим журналист Лу Бюро, който прекара 7 седмици арест в Турция и бе освободен след мащабна кампания на „репортерите“. Отличията на „Репортери без граници“ и ТВ 5 Монд се връчват на журналисти и медии, отличили се в защитата и насърчаването на свободата на словото и на правото на хората да бъдат информирани. Носители на тазгодишните

отличия са полякът Томаш Пьонтек, ирански фотограф Сохейл Араби, който е в затвора, и турската онлайн телевизия Медиаскоп Ти Ви. Общо 18 бяха номинираните тази година.

43-годишният полски разследващ журналист Пьонтек работи за в. „Газета виборча“. Пьонтек е спечелил признание, след като публикува книгата си „Мачеревич и неговите тайни“. В нея се разобличават предполагаеми връзки на полския министър на отбраната Антони Мачеревич с руското разузнаване. Заради творбата си Пьонтек бе съден от военен съд в родината си. От излизането на книгата журналистът е обект на кампания от обиди в проправителствени медии и на сериозни заплахи, отбелязват от „Репортери

без граници“.

32-годишният ирански фотограф Араби получи отличието в категорията „гражданска журналистика“. През 2015 г. той получи присъда от седем години и половина затвор в Иран по обвинения за обида на исляма. В затвора е от 2013 г. и премина през дълга съдебна драма. Първоначално получи 3 г. затвор, 30 удара с камшик и тежка финансова глоба. По-късно присъдата бе заменена със смъртна присъда, а пред 2013 г. тя бе намалена на 7,5 г. затвор. Съпругата му бе арестувана за седмица през юли т.г. От края на август Араби обяви гладна стачка. „За това, че информирах и се борих срещу нежестокостта, прекарах най-хубавите си години в затвор... Продължавам да се

съпротивлявам“, заявява Сохейл Араби в послание, написано в затвора и прочетено по време на церемонията. Наградата му беше връчена символично на генералния секретар на „Репортери без граници“ Кристоф Дьолаар.

Наградата в категорията „медии“ бе връчена на независимата турска интернет телевизия Медиаскоп Ти Ви. Тя е създадена през 2015 г. от журналиста Рушен Чакър. В нея се извяват журналисти, които бяха маргинализирани по време на репресиите след опита за преврат, и колеги, защитаващи граждански позиции. Някои от програмите на медията са достъпни на кюрдски, немски и френски. Има и седмично издanie на английски „Седмичката в Турция“.

БАЛКАНСКА КУХНЯ С БЪЛГАРСКИ КУЛИНАР ТРЪГВА ПО 24KITCHEN

От 17 ноември кулинарният канал 24Kitchen ще завърти в ефира си нова българска продукция, която ще предлага на зрителите традиционни балкански ястия. Водещ на вкусното предаване ще е Божана Кацарова, която стана победител в третия сезон на „Мастършеф“ в България. Екипът обещава рецептите да представят балканската кухня по нов и различен начин - толкова красива, колкото и вкусна.

„Новата балканска кухня с Божана“ поставя акцент върху елемента на изненадата, твърдят авторите на формата. Предаването ще покаже как да се приготви традиционно меню, което борава с познати и често употребявани продукти, съчетани в неочаквана и разтърсваща вкусна комбинация. 20-те епизода ще предложат напътствия за ефектно представяне на ястията, съвети за подходящо съчетаване на храната с напитка и полезни хитрини за съхранението и подготовка в домашни условия.

Всеки от епизодите ще има специална тема, като някои от тях ще са фокусирани върху определен продукт, който ще бъде представен в необичайни комбинации. Някои издания ще са посветени на поводи и празници, за които визията на трапезата е също толкова важна, колкото и неустойимите вкусове в чиниите.

Предаването „Новата балканска кухня с Божана“ ще бъде в ефира на 24Kitchen всеки петък от 13 часа.

Екипът на „История.БГ“ отбеляза петата годишнина на предаването в БНТ в столичния литературен клуб „Перото“. Сред гостите бяха и голяма част от участниците в общо 155-те издания на формата

„България он ер“ пуска „Фамилно“ с Доника Ризова

Телевизия „България он ер“ се сдоба с ново съботно-неделно токшоу. „Фамилно“ ще бъде излъчено за първи път на 18 ноември, а след това ще бъде в ефира всяка събота и неделя от 10,30 до 12,30 часа. Водеща на предаването е Доника Ризова, на която е поставена задачата да представя любопитни семейни истории, прагматични съвети от специалисти от различни области за по-пълноценен семеен живот, разнообразни идеи за фамилни пътувания из непознати места в България, интересни занимания за уикенда за малки и големи, както и кулинарни рецепти и традиции с рубрики за здравето и дома. С интересни срещи извън студиото ще се включва и репортерът Асен Манасиев, а Аспарух Йорданов ще представя неизвестни факти за известните световни фамилии от миналото до днес.

„Фамилно“ е предаване за цялото семейство, уверяват от „България он ер“. Двучасовото шоу ще показва наследниците на известни български фамилии и ще представя интересните семейни истории на чужденци, които живеят в България. „Ще водим

зрителите на семейни екскурзии до непознати красиви кътчета наблизо и далеч. Ще следим новите филми, театрални постановки и концерти, подходящи за малки и големи, ще търсим „извънкласни“ занимания за децата през уикенда. Ще се запознаем с домашните любимци на обичайни българи. Ще готвим, ще ремонтираме, ще търсим отговори и посоки, но най-вече ще се забавляваме заедно. Като една голяма българска фамилия“, анонсира предаването Доника Ризова.

Наз@ем от мреж@та

Намерението на БСП да внесе вот на недоверие към правителството и началото на преговорите за подкрепа на подобно искане накараха онлайн общността да даде своята оценка по темата. Какво постигна „Борисов 3“. Кой ще подкрепи социалистите им в опита да свалят кабинета и в какво се изразяват договорките - това са само част от акцентите в интернет форумите. Няма как да се иска вот на недоверие при тези икономически и финансови параметри на държавата, заяви председателят на ПГ ГЕРБ Цветан Цветанов. Това му изказване също не бе подминато от анализ.

● За да падне правителството, са нужни гласовете на 121 от 240 депутати. БСП, ДПС и евентуално „Воля“ биха събрали 116 гласа (80 - БСП, 25 - ДПС и „Воля“-11). А за сформирание на ново правителство са нужни 120 човека. Тъй че целият вот се обезсмисля отвсякъде, тъй като няма алтернатива на сегашното правителство.

● В момента в България има неофициална анархия, просто защото всички органи на реда и министерства си правят каквото си искат, тъй че официална или не е все тая. За служебно правителство на Радев не ми се вярва, шанс за разпускане на НС няма.

● Няма случай да е минал вот на недоверие, но ние знаем поговорката, че винаги има първи път. Този вот на недоверие ще мине на 100%, поради няколко причини. Първо - няма обществена подкрепа третият кабинет на Борисов, второ - управляващото мнозинство е изключително крехко и ако двама или трима, било то от ГЕРБ или „Обединени патриоти“, се разболеят или са в командировка, като ги няма в парламента е свършено, трето - имаше президентски избори и народа ясно каза, че иска БСП и ДПС да управляват. Партиите издигат кандидатите за президент. И четвърто - видяхте ли реакцията на управляващите за вот на недоверие каква е? Тя беше повече от притеснителна, защото те знаят, че мнозинството им е калпаво, рехкаво и много слабо и е на ръба. Така, че истината е следната - до Коледа ще има служебно правителство, понеже вот на недоверие ще е минал, а февруари-март нови избори. И това го знае цяла България. Недейте да се връзват на коментарите, че нямало да има предсрочни избори предвид председателството. Голяма работа е това председателство, то няма как да бъде причина да няма избори. Ясно е, че по-голяма част от народа ги иска тези избори. Аз не съм от тази част, но анализирам обективно. Това е истината, защото народа обича БСП! Само че го е срам да си го признае

● Глупости, ще си кютат, докато мине председателството. На никой не му стиска да ядоса чужденците. А и тия, дето искат вот, май ги е страх какво ще наследят и май взеха да се отказват.

● Мутрите се подкрепят, а Марешки е наясно, че при следващи избори ще гледа Парламента през крив макарон, освен ако не се лепне за ГРОБ. Същото важи и за обединените мафиоти.

● След като Марешки подкрепи на изборите за президент Ц.Ц., от която после даже банкянския негодник се отрече, някой очаквал ли е петролния аптекар да подкрепи вот срещу герберската шайка? Марешки добре знае, че след като свърши мандата на този парламент, идва и края на неговото парламентарно участие. При нови избори са аут.

● Какви добри резултати, като пак се говори за взимане на заем? Какви добри резултати, като имаме най-богатата земя в Европа, а купуваме полски домати? Демагогията на управляващите няма мярка. Бас ловя, че свършат ли европейските фондове, веднага ще загубят интерес към властта и ще я сдадат на други. А те нека се справят с оставеното им наследство.

● София ще председателства и ще яде домати. Провинцията ще яде корени на домати и ще ръкопляска. Скандиране ще има ли на гладно КПСС-БКП (грешка, то беше едно време). Сега е ГЕРБ и ЕНП, ГЕРБ и ЕНП. Вечна дружба - безкрайна кражба, ние лъжем - те мажат. Ураааааа.

● Да супер е: нито една реформа, корупция навсякъде, хората емигрират, престъпността се шири, съдебната система е в колапс, глад и мизерия, а дебилите се делят на червени, сини, зелени, пембени, русофили, американофили и те така ,честито на печелившите.

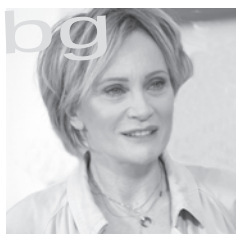
● Тъй, тъй, Цурко - „добрите резултати“ в икономическите и финансови параметри на държавата се визуализират във „видими резултати“ на изходните терминали на Родината, нали?

● Добрите резултати са видими само в джобовете на цецо, кумецо, тиквоня, лили и другите крадливи гербераста.

● Потвърждавам - наистина постигнахме много добри резултати в изпълнението на банковите ни ГЕРБ сметки, осигуряването на калинки с подходящи топли местенца, усвояването на евросредства от нашите фирмички, сега и Цветелинка ще я уредим с каквото иска, щото 84% акции в Пампорово не й стигат!

(Запазен е оригиналният правопис)

Страница на Павлина ДАВИДОВА

ПАТРИСИЯ КААС ЩЕ ПЕЕ
В 12 ГРАДА НА РУСИЯДва юбилея празнува
„Детска китка” в Пловдив

70-годишнината на хора и 50 години творческа дейност на неговата ръководителка Златина Делирадева ще бъдат отбелязани утре

„Детска китка” и проф. Златина Делирадева

Пенка КАЛИНКОВА

В Пловдив има няколко знаменити хорови формации за деца, момичета и момчета, но с най-дълга история е хор „Детска китка”, който на 11 ноември в Градския дом на културата „Борис Христов” ще празнува 70-годишнина. Създаден като хор „Септемврийче” и развиван в последните десетилетия като „Детска китка”, той е сред най-обичаните и прославящи града в Европа детски формации. Основан е от известния музикант и педагог Анастас Маринкев, за когото напоследък ДУМА писа. В различни периоди от историята в ръководството му са били известните днес проф. Анастас Славчев, проф. Пламен Арабов, проф. Дора Славчева, доц. Лилия Илиева, Таня Орма-

нова, Рада Славинска, Жана Белева, Соня Таушанова. Репертоарът на хор „Детска китка” включва произведения от европейската предкласика, класика и романтизъм, съвременна музика (български и чуждестранни композитори), православни песнопения, български фолклорни песни и съвременни пиеси по фолклорни мотиви, спичуули, джаз стандарти, песни с детска тематика.

От 1972 г. главен диригент е Златина Делирадева, днес професор и Почетен гражданин на Пловдив. С нейното име са свързани едни от най-големите успехи на тази девическа хорова формация. Награди от хорови конкурси и фестивали в Европа: Целе, Словения (1981), Дебрецен, Унгария (1984), Арнем, Холандия (1987), Варна, България

(1989), Кантонирос, Испания (1995), Хале, Германия (1998), Маасмехелен, Белгия (1999). През 2006 г. съставът печели Голямата награда на Международния фестивал за адвентна и коледна музика в Прага. И неслучайно юбилейното тържество има два повода - 70-годишнината на хора и 50 години творческа дейност на неговата ръководителка. Неотдавна тя заслужено бе удостоена и със званието „Следовник на народните будители”. Втори диригент от 2002 г. е дъщерята Яна Делирадева. Тя внесе много артистизъм и младежка непринуденост в интерпретациите и изпълненията на хора. Под нейно ръководство през 2013 г. „Детска китка” печели сребърен медал и Специална награда за изпълнение на пиеса, композирана след

1990 г. от Международния младежки хоров фестивал в Целе, Словения. Хорът е носител на „Златна лира” на СБМТД и на наградата „Пловдив”. Съставът е трикратен участник в културните програми на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа и на Европейския парламент в Страсбург (1994, 1996, 1997), както и във фестивала „Европалия” (2002).

На 1 ноември - в Деня на народните будители, хор „Детска китка” и неговите диригентки се поздравиха с „Кристална лира” за многобройните си отличия: Диплом, плакет и парична премия от СБК за изпълнение на съвременна българска песен, Диплом на Българския хоров съюз за най-добре представил се хор, I място в категория „Детски и младежки хорове” и Диплом за диригентско майсторство на Яна Делирадева на Седмия международен хоров фестивал „Черноморски звуци” в Балчик през юни т. г.

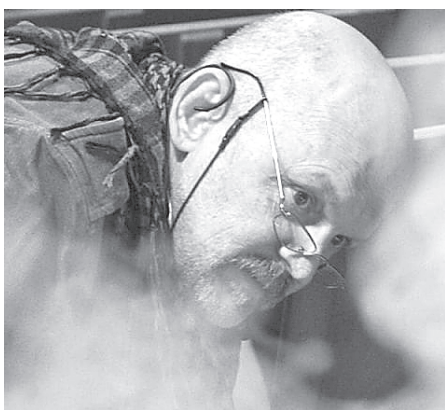
Предстои празничният концерт, на който ще се срещнат поколения хористи и техни педагози. Реализирани на различни прища, момичетата от „Детска китка” никога не забравят музикалния и културен опит, натрупан в общуване с големите музиканти и диригенти на състава.

Гост солисти по повод двата юбилея на „Детска китка” и проф. Златина Делирадева ще бъдат китаристът Веселин Койчев, саксофонистът Джеръми Мартин и вокалната група „Спектрум”. Хормайстор е Джулия Узунова, клавирен съпровод Мария Калоперова. На добър час в следващите години напред!

„Историята на войника” - приказка
за четене, свирене и танцуване

Музика и театър в уникална симбиоза ще поднесат на публиката актьорът Валентин Ганев, Кwarto квартет и музиканти от Софийската филхармония в предстоящия спектакъл „Историята на войника” на Игор Стравински (1918). Сюжетът се развива така: Войникът, в отпуск за няколко дни, се среща с дявола, прикрит като старец, докато марширува към къщи. Дяволът го изкушава с магии и богатства, войникът владее вълшебната сила на музиката. Какво ще се случи - ще разберем от актьора Валентин Ганев и музикантите Иван Пенчев (цигулка), Петър Македонски (корнет), Лена Карни (контрабас), Атанас Илиев (кларинет), Сабина Йорданова (фагот), Минчо Томанов (тромбон), Димо Димов (перкусиите) в съботната вечер на 11 ноември от 19 ч. в зала „България”.

През 2018 г. се навършват 100 години от написването на творбата. Стравински създава „История на войника” в периода след Първата световна война, когато джазът постепенно започва да се появява в мейнстрийма. Според авторите - Игор Стравински и Шарл Фердинанд Рамю, това е една

Валентин Ганев

приказка за четене, свирене и танцуване. В случая музиката изпълнява Кwarto квартет и приятели, а разказвач е Валентин Ганев, чиято е заслугата за адаптацията на български език на оригиналното френско либрето от Рамю. Дело на известния актьор е и сценичният облик, за който е вложил неподражаема фантазия и енергия. Цигулката приема ролята на душата на войника, а неин антипод са

Иван Пенчев

перкусиите, които в „Историята на войника” олицетворяват тъмната страна. На сцената ще се разыграе поредната битка между доброто и злото, но типично в стила на Стравински - пленително нетрадиционно, отбелязват от екипа.

Билетите по 10, 15 и 20 лв. се продават на касата на зала „България” и онлайн в мрежата на eventim.bg и ticketsbg.com.

КРАТКИ

Камен Чанев в
концертно изпълнение
на „Манон Леско”

Един от десетте световни топтенора Камен Чанев ще излезе пред публиката в зала „България” днес, 10 ноември, в концертно изпълнение на операта „Манон Леско” от Джакомо Пучини заедно с екипа на Държавната опера в Бургас. Познатият в цял свят български певец ще изпълни партията на Де Грийо - роля, смятана за една от най-успешните в кариерата му. Камен Чанев ще си партнира с Йоана Железчева като Манон Леско и Александър Крунев като Леско, брат на Манон. Заедно с тях на сцената ще излязат Костадин Мечков като Жеронд дьо Раваор и Любомир Тодоров в ролята на Егмондо. Чанев, Железчева и Крунев ще бъдат подкрепени от хора и оркестъра на Бургаската опера под диригентската палка на маестро Иван Кожухаров. Шансът на българската публика да чуе Камен Чанев в родината се дължи на директора на ДО Бургас доц. д-р Александър Текелиев-син. Той избира за концерта именно „Манон Леско”, чиято тенорова партия е едно от най-забележителните превъплъщения на Чанев.

В театър „Весел”
очакват „Косе Босе”

В съботния афиш на Културен театър „Весел” на 11 ноември от 11 ч. в читалище „Искра” във Велико Търново очакват представянето „Косе Босе” по пиесата на Рада Московска. Жизнерадостният спектакъл е от афиша на Държавния културен театър в Търговище. Постановката е на Христо Златанов. Участват Ели Хрусанова и Христо Златанов. Спектакълът е облечен в атрактивна визия, преплетена с щедра доза първокласен хумор.

Мобилната
библиотека
гостува на МГУ

Столичната община - район „Студентски”, и Столичната библиотека започват кампания за стимулиране на четенето сред младите. В рамките на една година Библиобусът на Столичната библиотека ще обикаля района, а задължителни спирки в маршрута му ще бъдат училища, вузове и общежития. Мобилната библиотека ще издава безплатни читателски карти на учениците и студентите. Инициативата цели и да приобщи читатели за открития през 2015 г. филиал „Студентски” на СБ в ж.к. „Студентски град”. Мобилната библиотека посети двете общински училища в района, в резултат на което бяха издадени над 300 безплатни читателски карти. Днес от 10 ч. мобилната библиотека ще гостува на Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски”.

ДУМА

Очаквайте

МИХАЛИС ХАДЖИЯНИС
ПЕЕ В ЗАЛА 1 НА 20 АПРИЛ

Бирата се опитва на големи глътки

3 а разлика от други питиета, когато опитваме пиво, трябва да направим голяма глътка, за да усетим цялата вкусова палитра и да изпитаме удоволствието от нея. Тази препоръка даде сомелиерът на бира Хавиер Галобарт, който присъства на специалната гурме вечер в София, чийто домакин бе Съюзът на пивоварите в България.

Пристигнал специално от Испания, международният гуру на бирени дегустации предположи гостите да се оставят изцяло на своите сетива при отпиването на пивото в прекрасна компания. Преплитането на вкус, интензитет, ароматни нотки, плътност и цвят създаде у всички усещане за хармония и удоволствие от пиетието. Съчетаването на ястията с пиво беше постигнато на базата на близък привкус или търсен контраст, което даде възможност за неочаквано, но перфектно вкусово изживяване.

По време на вечерята бяха сервирани различни марки светло, пшенично, червено и тъмно пиво. Галобарт посъветва по-леките ястия да се допълват със свежия вкус на светлите

70% от българите оценяват много високо кехлибарената напитка

бири, а по-тежките блюда с повече подправки с по-силно, плътно и богато на нюанси пиво.

“Комбинирането на бира с храна е върховно удоволствие за всеки гастронот, но съчетанието на различните видове пиво с подходящо ястие не е толкова популярно. Изборът на съответстваща храна към стила бира допълва вкуса и може да ни разкрие неочаквани нюанси”, обясни и

специалистът по хранене д-р Р. Стоянова.

Диетологът сподели, че личното ѝ предпочитание е пивото да се сервира в тънки стъклени чаши на столче, охладено до 4-6 градуса. Тя припомни, че от кехлибарената напитка не се пълнее, а прословутото “бирено коремче” идва от прекомерната консумация и от мезетата, които често са мазни, пикантни меса и колбаси и фъстъчени ядки.

Освен това в 100 мл светло пиво има средно 45 калории, в тъмната бира - около 48-52, вайс пивото съдържа 45, червеното - 51 калории, а безалкохолното едва 18.

“Тънкостите на биреното сомелиерство, което представя органолептиката на продукта и уменията за съчетаването на пиво и храна, са много важни елементи. Потребителите все повече се влияят от всички аспекти на храната и напитки и е наша отговорност да им предоставяме вярна и многостранна информация, за да се развива категорията”, заяви Ивана Радомирова, изпълнителен директор на Съюза на пивоварите в България. Тя обясни, че според представително проучване на Международния репутационен институт, проведено в края на август т.г., 70% от българите оценяват много високо пивото като продукт. А като негово най-голямо предимство посочват огромното разнообразие на вкусове и стилове бира, натуралността на напитката и значението ѝ за социалния живот и общуването на хората.

- Чух, че си на нова работа?
- Да, пазач на склад.
- А какъв е графикът?
- Ден спиш, три почиваш...

Чл.-кор. АНГЕЛ БАЛТОВ,
специалист по механика
ЗВЕЗДЕЛИН МИНКОВ,
актьор, имитатор, хуморист
КИРИЛ МОМЧИЛОВ, журналист
ПЛАМЕН ПЕТРОВ,
икономист, политик
Проф. СТЕФАН СТОИЛОВ,
икономист, политик

**ЦЪРКОВЕН
КАЛЕНДАР**

10

Св. апли Ераст, Олимп и Родион.
Преп. Арсений Кападокийски

Разработват препарат за изтриване на спомени

Възможно е скоро да бъде създаден аналогичен на съвременните седативи препарат, който да потисне клетъчната активност и да помогне да се забравят определени събития. Това ще стане благодарение на резултати от ново изследване.

Невробиолози от университета на щата Юта, университета в Гранада и Кеймбридж установиха, че мозъкът може да филтрира и да изтрие ненужните спомени, съобщава Лайф. В рамките на проучването бил идентифициран свързаният с този процес механизъм: наличието или отсъствието на дадени спомени пряко зависи от активността на хипокампуса и количеството на гама аминокиселина - основния инхибиторен невротрансмитер. Количеството му в хипокампуса повлияло директно върху способността на изследваните хора да потиснат някои спомени. Пред участниците били показани думи, които се повтаряли често или рядко. Някои трябвало да бъдат запомнени, а други - игнорирани. По време на изследването, извършено с помощта на магнитнорезонансна томография, било потвърдено предположението, че за потискането на негативните спомени отговаря хипокампусът. Резултатите от проучването са публикувани в “Nature Communications”.

ОРГАНИЗИРАТ КОНКУРС ЗА ПИСМО ДО ДЯДО КОЛЕДА

И през 2017 г. “Български пощи” ЕАД ще проведе традиционния си детски конкурс за най-красиво писмо до Дядо Коледа. Приказният образ и организаторите отново напомнят, че всяко послание ще получи личен отговор от белобрадия старец, ако върху пощенския плик е изписан правилно адрес на подателя и е залепена марка от 65 стотинки. Вместо адрес на получателя, достатъчно е да се посочи ясно “За Дядо Коледа”.

Крайният срок за изпращане на писмата е 11 декември. Най-добрите послания ще получат правото да участват в конкурса на “Български пощи” и ще се състезават за коледни награди.

**ДИЧО
ПУСНА
НОВАЛБУМ
И СЕ СРЕЩА
С ФЕНОВЕ**

“Дух” е името на новия албум на Дичо, който събира на едно място творчеството му в продължение на 9 години. Съдържа 21 парчета и вече е на музикалния пазар. Звездата споделя, че в тавата има различни стилове: поп-рок, фънк, хип-хоп, а заглавието идва от едноименната песен, включена в него, и от символиката, че именно духът движи човека напред и му дава сила за борбата и успехите по пътя. Обложката е ръчно изрисувана от популярните татуисти братя Смокови.

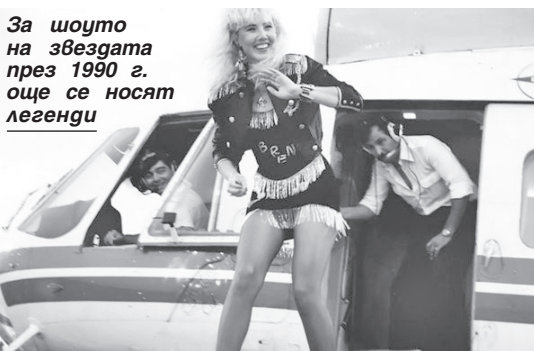
Интересното е, че в албума участват много музиканти – приятели на Дичо, с които изпълнителят има съвместни проекти през годините. Сред тях са “Ълсург”, “Оги 23”, “Акага”, Поли Генова, Лора Караджова, “СкандаУ”, Лео, Део и Играта, оперната певица Гери Николаева и др. Голяма част от съдържанието на “Дух” са вече познати или съвсем нови авторски песни, направени заедно с музикантите, с които Дичо работи постоянно - Иван Йорданов-Чери и Алекс Лазаров. Албумът ще се разпространява със съдействието на бензиностанциите OMV, в чиито обекти Дичо ще направи представяне: днес, 10 ноември, в Бургас, на 11-и - във Варна, на 12-и - в Пловдив. Там изпълнителят ще се среща с фенове на по кафе и ще раздава автографи. По повод дългоочаквания албум Дичо планира концерт през декември и ще покани на сцената всички изпълнители, които участват в “Дух”.

Лена Брена издирва кадри от концерта ѝ в София

След като сръбската мегазвезда Лена Брена обяви, че подготвя биографичен филм, чиито снимки вече започнаха, сега певицата се обръща към многобройните си фенове у нас с ново предизвикателство. Любимката на Балканите иска да събере кадри от паметния ѝ концерт на Националния стадион “Васил Левски” през 1990 г., които да бъдат включени в 30-минутната лента за живота и кариерата на изпълнителката. Записи от историческото събитие или информация се очакват на адрес 1990@moko.bg.

За почитателите, предоставили най-интересните снимки и

За шоуто на звездата през 1990 г. още се носят легенди

видео, има специална изненада от самата Лена Брена. Освен че материалите им ще бъдат включени в биографичната лента, най-верните фенове на звездата ще са и нейни гости на концерта на 18 декември. Те ще получат билет за шоуто в “Арена Армеец” и ще имат уникал-

ната възможност лично да се запознаят с легендата.

Билети за концерта на цени от 20 до 55 лв. се продават в мрежата на Eventim. VIP пакети за събитието са налични на bileti365.com, уточниха от екипа на организатора на събитието Moko Solution.

НАМЕРИХА СКАКАЛЕЦ В КАРТИНА НА ВАН ГОГ

Кураторка на музей в Канзас сити, изследвайки картината на Ван Гог “Маслинови дървета” от 1889 г., се натъкнала на неизвестен досега скакалец, инкрустиран в боята, предаде ЮПИ. Мери Шафър разгледала под лупа платното в “Нелсън-Аткинс”. Експертката попаднала на останките на насекомото, което било без коремната си част.

“Ван Гог е работил на открито сред природата и е трябвало да се справя с ветровете, праха, мухите и

скакалците”, заяви кураторката.

Великият художник се самоубил около година след като завършва “Маслинови дървета” в Сен Реми във Франция. В писмо от 1885-а до брат си Тео той описва трудностите при работа сред природата.

Специалистката изтъкна, че обстойното изследване на намереното в картината насекомо ще помогне на историците да установят в кой точно сезон е било нарисувано произведението на Ван Гог.

ДУМА

ПЕТЪК 10 НОЕМВРИ 2017

СРЕЩИ

ДАНИ СТЕФАНОВА:

Аз съм горда българка и залагам на фолклора

ЧУЖДЕНЦИТЕ ЦЕНЯТ ПОВЕЧЕ НАРОДНОТО НИ ТВОРЧЕСТВО ОТ НАШАТА ПУБЛИКА. ТОВА НЕ БИВА ДА Е ТАКА, НИЕ СМЕ БЪЛГАРИ И ТРЯБВА ДА ПАЗИМ КОРЕНИТЕ СИ, КАЗВА МЛАДАТА ИЗПЪЛНИТЕЛКА, КОЯТО ПРЕДСТАВЯ ПЪРВИ САМОСТОЯТЕЛЕН ПРОЕКТ

Интервю на Надежда УШЕВА

□ Разкажете за първия си самостоятелен проект и видеото към него. Как ги осъществихте?

- Благодарна съм на музикалната компания "Диапазон рекърдс" и Фен фолк тв, че ми гласуваха доверие и видяха потенциал и талант в мен, подавайки ми ръка да стана част от тяхното голямо музикално семейство. Всичко започна от интернет, веднъж реших да им пиша дали търсят нови таланти - отговорът беше "Да" и ме извикаха на прослушване, което мина успешно. После подписах и договор. Първата песен, която записах, е популярната, позната на всички "Седнало е Джоре дос", която знам от моята баба Йорданка, на която съм кръстена. Навремето баба и дядо са пели народни песни и от тях съм наследила таланта и обичта към фолклорната музика. Снимачният процес протече в красивия Мелник, беше много емоционален, хубав и различен ден. Не бях спала цяла нощ от вълнение, бе прекрасно чувство и ново изживяване.

□ Какви са по-нататъшните ви очаквания?

- Изключително големи, надявам се занапред да имам още много музикални проекти, както и самостоятелен албум. Пожелавам си следващата година да участвам на фестивала "Пирин фолк" в Сандански, както и да имам много изяви, защото музиката за мен е всичко и искам да посветя живота си на нея! Когато съм щастлива, пея, когато съм тъжна пак пея. Музиката ме вдъхновява. Това е моето призвание - да бъда певица, и вярвам, че ще постигна всичко, за което мечтая и съм мечтала от дете.

□ Впечатляващо е как един млад човек може да бъде заплелен от българската народна музика. Как открихте магията на фолклора?

- Пея от 6 или 7-годишна, вземах дезодорант в нас и си представях, че е микрофон. Пеех и танкувах, въобразявах си, че съм на сцената в огромна зала, която беше пълна с хора. Магията на фолклора е вътре в мен, чувствам я с цялото си сърце и душа - когато станях на 13 г., започнах да ходя на уроци при Емилия Ръсов-

ДАНИ СТЕФАНОВА е на 25 години, родом е от с. Кокаляне. От малка пее и свири на пиано. Средното си образование започва в НУФИ в Широка лъка, като след първата година се премества в НМУ "Любомир Пипков" в София и завършва специалност народно пеене. Нейни преподаватели са доц. Георги Петков и проф. Стефан Драгостинов. В момента Дани Стефанова е студентка в СУ "Св. Климент Охридски" със специалност музика. Неин преподавател е Светла Караджова. Участвала е на много фолклорни конкурси у нас и в чужбина. Стефанова е най-новото попълнение в каталога на "Диапазон рекърдс" и засне видеоклип към своята първа самостоятелна песен "Седнало е Джоре дос". Тя е избрана и посветена на баба й Йорданка. Видеоклипът представя красотата на Мелник и професионализма на танцьорите от ансамбъл "Гайтани". "Изключително съм доволна от постигнатите резултати. Обожавам българската народна музика и искам да посветя живота си на нея. Преди снимките бях много развълнувана и с нетърпение очаквам следващи проекти", споделя народната изпълнителка.

Пътят не е лек, но ако беше лесен, нямаше да е интересен

ска, благодарна съм й. Тя ме подготви за изпита след VII клас, когато кандидатствах в Националното училище за фолклорни изкуства в Широка лъка. После реших след първата година да се преместя в НМУ "Любомир Пипков", което завърших. Първите песни, които изпях, бяха "Севде ле Севде" и "Прочу се Найдено", които знам от моята баба. В X клас участвах в конкурса "Напеви от Северозапада" в Монтана и спечелих втора награда. Имала съм участия и в чужбина, точно в Букурещ, където

ми направи впечатление, че чужденците ценят повече фолклора ни от българската публика. Това не бива да е така, ние сме българи и трябва да знаем корените си. Аз съм горда българка и се радвам, че заложих на българския фолклор и че съм фолклорна изпълнителка.

□ Народните песни намират ли слушатели у младата аудитория? Как може да привлечем повече публика?

- Има много млади хора, които ценят и уважават българския фолк-

лор, но има и доста, които не харесват този стил музика. Всеки има право на избор, но все пак сме българи и мисля, че нашата музика трябва да е народната. Вече имам идея за трета песен, аранжиментът ще бъде модерен с електронно звучене, тъй като съм голяма почитателка на техното и хаус музиката, обичам да има мощен бас, ще е нещо интересно и различно. Вярвам, че много ще се хареса на всички от младата аудитория.

□ Записали сте и първите си две песни от шопската и македонската фолклорна област,

Сцената е моят втори дом

които скоро ще имат своите видеоклипове. Вдигнете малко повече завесата, какво ще видят почитателите?

- Едната песен вече е факт - "Седнало е Джоре дос", другата се казва "Тръгнала е Йова мома" тя също има клип. Очаквайте я скоро в ефира на Фен фолк тв. Почитателите ще ме видят в по-различна и гореща светлина, обаче няма да издавам повече, за да им е интересно.

□ Казвате, че животът е хубав тогава, когато човек има възможност да осъществи мечтите си. С какво са свързани вашите мечти? Какво искате да ви се случи оттук нататък?

- Аз съм мечтателка. Мечтите ми да са свързани с музиката, с пеенето. Искам да бъда една от най-добрите фолклорни певици в България, а също не е и най-добрата. Стремля се да направя още много песни и клипове, да имам стотици участия навсякъде и да знаят коя съм, хората да ме разпознават, да ме спират за автографи. Знам, че с малки или големи крачки ще го постигна, вярвам в себе си, борбен човек съм и смело ще вървя по стълбичката към успеха. Пътят не е лек, но ако беше лесен, няма да е интересен. Родена съм да бъда певица и знам, че сцената е моят втори дом. Обича на публиката е най-голямата награда за един изпълнител.

□ Имате ли други страсти извън музиката и сцената?

- Друга моя голяма страст е футболът. Луда фенка съм на "Левски", ходя по мачове, избухвам доста, слагам маска, паля факли и димки. Голяма емоция! Харесвам всичко, което ме кара да се чувствам жива, какво по-хубаво от това да изпитваш тръпка, адреналин и емоция?! Обожавам да танцувам, да спортувам и да излизам с приятели. Да се забавлявам. Любител съм на високите скорости. Искам да скоча с парашут. Описвам себе си като дива, романтична и амбициозна.

ЛИСТАТА НА ТЮТЮНА В МНОГО СТРАНИ СЕ СМЯТАТ ЗА ОТЛИЧНО ЛЕКАРСТВО, КОЕТО ЗАЗДРАВЯВА РАНИТЕ

ИЛИ ЗА „ПОЛЗИТЕ“ НА ЦИГАРИТЕ

Международен ден без тютюнопушене (No Smoking Day) се отбелязва вече четири десетилетия всеки трети четвъртък на ноември (за 2017-а датата е 16-и). Инициативата принадлежи на Американското онкологично общество (American Cancer Society). Целта на кампанията е да подтикне колкото се може повече хора по света да преодолеят никотиновата зависимост. Експерти отчитат, че индивидите, за които цигарите са важна част от всекидневието, не бързат да се откажат от този навик. Или не осъзнават цялата тежест на последиците от пушенето за здравето (тяхното собствено и на околните), или смятат, че болестите ще ги подминат по подразбираемо, или не намират сили и воля да се освободят от властта на тютюневия дим.

Тютюневите компании често щедро спонсорира появата на пушещи герои в кадри от филми и дори в анимации. Почти всички със сигурност ще се сетят за култовата сцена с Шарън Стоун в „Първичен инстинкт“. Едва през 2015 г. корпорацията „Дисни“ обяви пълна забрана на цигарите във всички нейни бъдещи продукции, предназначени за детската аудитория. Докато Великобритания забранява телевизи-

онната реклама на тютюневи изделия половин век по-рано.

Camel се записва в историята като първата марка, която започва широко да прилага целенасочен маркетинг за въвеждането на деца в тютюневия бизнес. Повелителите на рекламата през 1987 г. превръщат не много привлекателната камила, изобразена върху кутията на бранда, в богат, симпатичен и стилизиран персонаж, който води безгрижен живот: участва във „Формула 1“, залага в казино, лети с изтребител. Естествено, с цигара в устата. Странно, но факт: този рисуван образ веднага се харесва на подрастващите.

Известните брандове Coca-Cola и Marlboro открай време съперничат помежду си за званието на най-високоходната търговска марка, предлагаща стоки от всекидневна необходимост. Любопитно е, че през 80-те и 90-те години на миналия век първенството държи цигареният гигант, който по онова време се оценява на 30 млрд. долара.

Хората днес знаят наистина много за вредата от пушенето. Но в самото начало, когато то започва да се разпространява с невиджани темпове сред жителите на Стария континент, съществува съвсем друго мнение по въпроса. Не само търговците, но и лекарите, и дори свещениците убеждават хората, че тютюнът е

полезен за физическото здраве и духовната чистота. Смята се, че димът отблъсква злите сили и не позволява на демоните да вредят на хората, а самият тютюн едва ли не е обявен за панацея за четири дузини болести, сред които е и сифилисът. А в началото на XX век медици предписват цигари на бременните като средство срещу напълняването. Също така свойството на никотина да намалява риска от развитието на Алцхаймер е мит, измислен от търговците и производителите.

Експерти твърдят, че днес в цял свят се произвеждат над 5,5 трлн. цигари годишно. Не е за вярване, но тютюневият отрасъл е изключително примамлив източник на доходи за доста държави и благодарение на него напълно легално се решават всички проблеми с изплащането на пенсии и обезщетения за инвалидност. И още няколко числа: смята се, че на планетата ни живеят 1,1 млрд. пушачи, а всяка минута се купуват 10 млн. цигари.

Добре е да се знае, че леките са по-вредни от обикновените, категорични са специалистите. Зависимите подсъзнателно се стремят да си осигурят определено ниво на никотин в кръвта, за да се почувстват в хармония. Статистиката потвърждава, че за целта те пушат по-често и вдишват дима по-надълбоко, за да постигнат по-голям ефект за организма, но така всъщност до дробовите им стига повече отрова.

Фасът на цигара, изпушен в последните секунди преди в Нова Зеландия да встъпи в сила забраната за тютюнев дим на обществените места, впоследствие е продаден на интернет аукцион за немислимата сума от 5300 долара. И така се превръща в най-скъпата угарка в света.

Да откажеш цигарите е полесно, отколкото изглежда, категорични са специалистите. Над 60% от бившите пушачи твърдят, че ако знаеха колко безболезнено и неусетно ще загърбят зависимостта от никотина, щяха да го направят много по-рано. За да живеят дълго и щастливо.

Страницата подготви
Альона НЕЙКОВА

Съществуват немалко любопитни факти по темата, които може да са интересни както на възрастните (с голям „стаж“ в употребата на цигари), така и на подрастващите, на които им предстои да решат: да пушат или не.

Наркотикът, известен с названието никотин, е кръстен на френския посланик в Португалия - Жан Нико. Именно той през 1560 г. изпраща от Бразилия до Париж на Екатерина Медичи малко тютюн и семена като средство срещу мигрена. В страната на фадото това растение попада благодарение на многобройните пътешественици. Постепенно започват и да го отглеждат - първи в Стария свят. Родината на Балзак, Юго, Флобер и много други прочути литератори също припознава листа на тютюна като отлично

лекарство, което заздравява раните - не душевните, а физическите.

Естествено, Nicotiana tabacum бързо се разпространява из цяла Европа. Любопитното е, че тютюневият храст е от същото семейство, към което принадлежи картофът и пиперът. Никотинът е изолиран в чист вид за първи път от тютюн през 1828 г. от лекаря Вилхелм Хайнрих Поселт и химика Карл Лудвиг Райман от Германия, които първоначално го смятат за отрова. Емпиричната му химична формула е установена от Мелсенс през 1843 г. За първи път е синтезиран изкуствено шест десетилетия по-късно.

Терминът „пушене“ се появява едва в края на XVII век. Дотогава афинитетът към цигарите се нарича „сухо пиянство“.

ЛУКОЙЛ с втора победа над грузинци

Балкан пагна с тройка в последната секунда в Унгария

ЛУКОЙЛ Академик съхрани шансове за продължаване за Купата на ФИБА Европа, който е най-слабият баскет-болен турнир на континента. В мач от IV кръг на група Е "студентите" биха грузинския Динамо в Тбилиси със 72:63 (23:16, 18:15, 14:17, 17:15). Това е вторият им успех в групата, а първият бе пак срещу грузинците, но в София. В оставащите два кръга момчетата на Шарон Друкер обаче трябва да бият лидерите Истанбул Бююкшехир у дома и Клуж Напока в Румъния. Дори при една загуба, ЛУКОЙЛ ще се прости с надпреварата, в която участва след като отпадна в баражите за Шампионската лига. Българите са трети с 6 т., след Истанбул ББ и Клуж по 7. В следващия кръг нашите посрещат турците на 15 ноември.

В Тбилиси ЛУКОЙЛ започна добре и поведе със 7 т. в края на първата четвърт, а до почивката преднината достигна 10 т. - 41:31. Съпротивата на

Динамо дори го изведе напред с 1 т. в последната част, но по-опитният и по-класен тим на ЛУКОЙЛ изкова успеха в заключителните минути. Най-резултатен стана американецът Далтън Пепър с 23 т.

В група D Балкан приключи с надеждите за следващата фаза след инфарктна загуба при визитата в Унгария на Егис Кьорменд с 86:90 (17:17, 18:16, 24:23, 18:21, 9:13) след продължение. В "Сентей Арена" тимът на Небойша Видич бе на секунда от успеха в мача, но капитанът на домакините Чаба Ференц вкара тройка и изравни резултата 77:77, за да прати мача в продължение. Минута преди края Балкан водеше със 76:70, а 8 сек. преди сирената при 76:74 Венцислав Петков бе фаулиран, но вкара само първия път, а след вто-

рия удар топката бе овладяна от домакините, които бързо атакуваха, а Видич вкара тройката през човек, който не успя да го фаулира.

В продължението домакините направи серия от 8:0 и това се оказа решаващо за обрата. Победата класира унгарците предсрочно за следващата фаза. Венцислав Петков бе най-резултатен с 25 т., а американецът ДеВон Уошингтън прибави 18, но и те не помогнаха за четвъртата загуба на тима от Ботевград. За четвъртата победа на маджарите пък Ференц наниза 19 т.

Снимка FIBA.COM

Киит Клентън (вдясно) атакува коша на Динамо през Михаил Берешвили за победата на ЛУКОЙЛ с 72:63 т. В Тбилиси американецът заби 13 т.

На 10.11.2017 г. се навършват
15 ГОДИНИ без

КИРИЛ АРСОВ ИВАНОВ

1925 - 2002

Няма да забравим твоята
всеотдайност и любов.
ЗА ВСИЧКО БЛАГОДАРИМ!

От семейството

ВЪЗПОМИНАНИЕ

изминаха
ДЕСЕТ ГОДИНИ
от смъртта на

**ГЕН. САВА ГОСПОДИНОВ
ДЖЕНДОВ**

74 години

Достоинство извървеният ти житейски път,
отдаден на народа и семейството ще бъде
светъл пример за нас.

С обич и безкрайна тъга ти винаги ще
живееш в сърцата ни!
ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА ТИ ПАМЕТ!

От семейството

На 11.11.2017 г.

Изминаха 20 ГОДИНИ
от смъртта на големия
литературен критик на България

**Проф. МИХАИЛ
ИВАНОВ ВАСИЛЕВ**

29.VIII.1935-11.XI.1997

Живя достойно и работи всеотдайно
в името на книгите
и силата на словото!
Помогнал е на много хора
да се изучат и да бъдат
лидери в живота.

**ПОЧИВАЙ В МИР МИШО,
ОБИЧАМЕ ТЕ!**

От семейството и приятелите

ГЛЕДАЙТЕ

**ФУТБОЛ
ПО БНТ HD**
14.50 България -
Исландия (юноши)
**ПО ДИЕМА
СПОРТ 2**

22.00 Англия - Германия

ПО ДИЕМА СПОРТ

21.45 Швеция - Италия

ПО ДИЕМА СПОРТ 2

ФОРМУЛА 1

14.00 и 18.00 Гран при на Бразилия (тренировки)

ПО НОВА СПОРТ

СНУКЪР

21.00 "Шампионът на шампионите"

ПО МТЕЛ СПОРТ 1

МОТОЦИКЛЕТИЗЪМ

10.45 и 14.45 Гран при на

Валенсия (тренировки)

ТЕНИС

20.00 Младежки финален

"Мастърс" в Милано

ПО ЕВРОСПОРТ 2

ФИГУРНО ПЪРЗАЛЯНЕ

12.00 "Гран при" серии в Япония

УТРЕ

ФУТБОЛ

ПО ДИЕМА СПОРТ

21.45 Дания - Ейре

ПО Ф+

22.30 Испания - Коста Рика

ПО БНТ HD

БАСКЕТБОЛ

19.00 България - Испания (жени)

ПО ДИЕМА СПОРТ 2

ВОЛЕЙБОЛ

12.00 Енисей - Марица (жени)

ФОРМУЛА 1

18.00 Гран при на Бразилия

(квалификация)

СНУКЪР

20.45 "Шампионът на шампионите"

ПО МТЕЛ СПОРТ 1

МОТОЦИКЛЕТИЗЪМ

14.30 Гран при на Валенсия

(квалификация)

ТЕНИС

20.00 Младежки финален "Мастърс" в Милано

ПО ЕВРОСПОРТ 1

АЛПИЙСКИ СКИ

10.45 и 13.45 СК в Леви (жени)

КОНЕН СПОРТ

17.00 "Глобал чемпиънс тур"

в Доха

ПО ЕВРОСПОРТ 2

ФИГУРНО ПЪРЗАЛЯНЕ

9.00 "Гран при" серии в Япония

СНОУБОРД

19.45 СК в Милано

В НЕДЕЛЯ

ФУТБОЛ

ПО ДИЕМА СПОРТ

21.45 Гърция - Хърватия

ПО СПОРТ+

21.00 Палмейрас - Фламенго

ПО БНТ 1

АЛПИЙСКИ СКИ

13.55 СК в Леви (мъже)

ПО БНТ HD

СКИ

10.55 СК в Леви (мъже)

ПО БНТ СВЯТ

БАСКЕТБОЛ

18.00 Балкан - Берое (мъже)

ПО ДИЕМА СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ

17.00 Фридрихсхафен -

Нефтохимик

ПО ДИЕМА СПОРТ 2

СНУКЪР

14.45 "Шампионът на шампионите"

ФОРМУЛА 1

18.00 Гран при на Бразилия

БАСКЕТБОЛ

ПО НОВА СПОРТ

19.30 Реал М - Барселона

ПО МТЕЛ СПОРТ 1

МОТОЦИКЛЕТИЗЪМ

15.00 Гран при на Валенсия

ТЕНИС

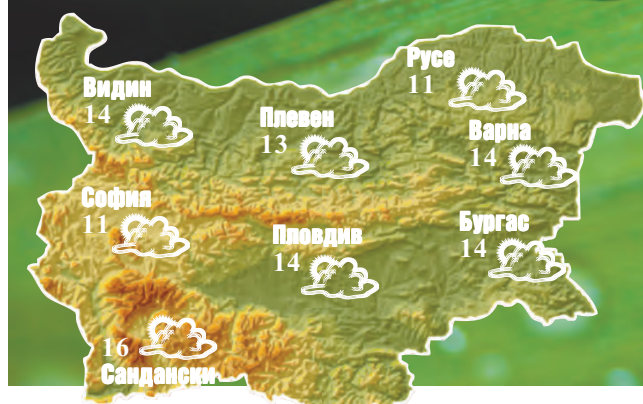
16.00 Финален "Мастърс" в Лондон

ПО ЕВРОСПОРТ 1

КОЛОЕЗДЕНЕ НА ПИСТА

17.00 СК в Манчестър

ВРЕМЕТО

Днес над много райони ще има значителна облачност, а преди обяд в низините и котловините мъгли. Ще бъде почти без валежи. Повече слънце ще има над Южна България, а по-късно през деня и над Северна. Ще духа слаб до умерен вятър от запад-северозапад. Максимални температури, предимно между 10 и 15 градуса, в София 11 градуса. Атмосферното налягане ще бъде малко пониско от средното за ноември. През деня ще продължи бавно да се понижава.

Изгледи за

В събота ще бъде облачно с краткотрайни превалявания, максимални температури около 12 градуса, в неделя ще бъде слънчево с разкъсана облачност, с макс. температури около 16 градуса.

ДУМА
www.duma.bg
duma@duma.bg

Основател
Стефан Продев

□ Издава
„ДУМА прес“ ЕООД

И. д. главен редактор
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg

Зам. главен редактор
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg

Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

Адрес на редакцията:
София - 1000,
ул. „Позитано“ 20А
Факс: 975 26 04,
автоматичен номератор 97 05 +
вътрешен номер

АДМИНИСТРАЦИЯ

РЕКЛАМА: Петрана Сомлева, Ива Иванова - 205;
e-mail - reklama@duma.bg

“Национална дистрибуция” ООД - 02/975 20 35

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Румяна Кирилова - 203;
Емил Михов - 208; abonament@duma.bg

НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg;

ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски

**ВЕСТНИК „ДУМА“ Е НАСЛЕДНИК
НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ
„РАБОТНИКЪТ“,
„РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК“
И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО“**

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИИТЕ НА БТА, „ФОКУС“,
БГНЕС, БНР, ФРАНС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР.
РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

ПЕЧАТ:

**алианс
МЕДИАПРИНТ**

София, жк. „Дружба“ 1, ул. „Илия Бешков“ 3А

06:00 Денят започва Сутрешен информационен блок
09:00 По света и у нас
09:15 Денят започва с Култура културен блок
11:00 Здраве отблизо Здравно предаване
12:00 По света и у нас
12:30 Малката Дорит 4-сериен игрален филм
14:15 Открито с Валя Ахчиева
14:45 Светът на Япония: Моменти от Ишикава документална поредица
15:00 Вярта и общество с Горан Благов /п/
16:00 По света и у нас
16:10 Новини на турски език
16:25 Специализирано предаване за хора с увреден слух Как се прави? документална поредица
17:25 Светът е 7 Обзорно предаване за събитията от международната политика
17:55 Зелена светлина
18:00 По света и у нас
18:40 Още от деня Коментарно предаване
19:45 Лека нощ, деца!
20:00 По света и у нас
20:45 Спортни новини
21:00 Панорама с Бойко Василев Обзорно политическо предаване
22:05 Шпиони във Варшава тв филм /4, последен епизод/
23:00 По света и у нас Информационна емисия
23:25 Зелена светлина
23:30 Урош Перич и „Мамбо старс бенд“ /Сърбия, Словения/ Международен джаз фестивал - Банско 2017
00:25 Денят започва с Култура
02:05 Здраве отблизо /п/
02:45 Малката Дорит игрален филм /3 част/п/
04:25 Още от деня коментарно предаване/п/
05:35 Панорама с Бойко Василев /п/

06:30 „Тази сутрин“ - информационно предаване
09:30 „Преди обед“ - токшоу с водещи Десислава Стоянова и Александър Кадиев
12:00 bTV Новините - обедна емисия
13:30 Премиера: „Градско момиче“ - сериал, с. 1, еп. 86
15:00 Премиера: „Италианската булка“ - сериал, с.1, еп.152
16:00 Премиера: „Клиника край езерото“ - сериал, с.2, еп. 66
17:00 bTV Новините
17:30 „Лице в лице“ - публичистично предаване с водещ Цветанка Ризова
17:55 Спортното
18:00 „Опасни улици“ - сериал, еп. 848
19:00 bTV Новините - централна емисия
20:00 Премиера: „Сега и завинаги“ - сериал, с. 1, еп.39
21:00 „Фермата“ - риалити
22:30 „Шоуто на Слави“ - вечерно ток шоу
23:30 bTV Новините - късна емисия
00:00 „Моите мили съседи“ - сериал, с.1, еп.55
01:30 „Италианската булка“ /п./ - сериал
02:30 „Преди обед“ /п./ - токшоу
04:30 „Опасни улици“ - сериал, еп. 731
05:30 „Аламинут“ /п./

06:20 „Здравей, България“ - сутрешен блок
09:30 „На кафе“ - предаване на NOVA
11:30 „Бон Апети“ - предаване
12:00 Новините на NOVA
12:30 „Двете лица на Истанбул“ - сериен филм
13:30 „Остани с мен“ (премиера) - сериен филм
14:30 „Прости ми“ (премиера) - сериен филм
16:00 Новините на NOVA
16:30 „Завинаги свързани“ (премиера) - сериен филм
17:55 „Теглене на Лото 5 от 35 - „Златната топка“
18:00 „Семейни войни“ (премиера) - телевизионна игра
19:00 Новините на NOVA - централна емисия
20:00 VIP BROTHER 2017 - риалити шоу, финал
23:00 „Господари на ефира“ - забавно предаване
23:30 Новините на NOVA
00:00 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на NOVA
01:00 „Костюмари“ - сериен филм, сезон 5
02:00 „Чучулигата“ - сериен филм
04:00 „Ритъмът на мечтите“ - сериен филм

06:00 Телеканал „Добро утро“
09:00 Новини
09:15 Телеканал „Добро утро“
09:30 „Пробни покупки“
10:00 „Живей здравословно!“
10:55 „Модна присъда“
12:00 Новини (със субтитри)
12:15 „Времето ще покаже“
15:00 Новини (със субтитри)
15:15 „Хайде да се оженим!“
16:00 „Мъжко / Женско“
16:55 „Човекът и законът“ с Алексей Пиманов
18:00 „Вечерни новини“ (със субтитри)
18:20 „Ден на сътрудниците на органите за вътрешни работи“. Празничен концерт
21:00 „Време“
21:30 „Най-добър от всички!“
22:55 „Вечерният Ургант“
23:50 Филм „Москва никога да не спи“
01:35 Филм „Дежа вю“
03:25 Филм „Свадба“
04:25 „Модна присъда“

ОВЕН
Днес като че ли никога друг път не сте се чувствали в толкова романтично настроение и сега не можете да се познате.

21 март - 20 април

РАК
Не трябва дълго да се колебаете, като се опитвате днес да оцените всички нюанси на ситуацията. Вземайте бързи решения.

22 юни - 23 юли

ВЕЗНИ
Днес не трябва в нищо да се отклонявате от привичните и проверени в работата схеми. Ще имате завиден делови успех.

24 септември - 23 октомври

КОЗИРОГ
Върнете се във водовъртежа на събитията и за претнете ръкави. Ще трябва енергично да се захванете с работата си днес.

22 декември - 20 януари

ТЕЛЕЦ
Трудно ще ви бъде да убедите своя любим човек днес, че е напълно самостоятелен и лесно може да мине без съветите ви.

21 април - 21 май

ЛЪВ
Днес проектът, който ви изглежда скучен, изведнъж ще се окаже многопластов и отново ще ви стимулира да действате.

23 юли - 23 август

СКОРПИОН
Запасите в хладилника ви привършват? Не се престаравайте. Има опасност да купите храни с изтичащ срок на годност.

24 октомври - 22 ноември

ВОДОЛЕЙ
Новите впечатления ще ви помогнат да се избавите от старите мисли и да освободите място за нови идеи. Бъдете смели.

21 януари - 19 февруари

БЛИЗНАЦИ
Днес стремейте ви ще е свързан с промени в деловата сфера. Може да получите интересни и перспективни бизнес предложения.

22 май - 21 юни

ДЕВА
Днес желанието ви да обещавате дори и невъзможното може да ви донесе проблеми. Опитайте се да сте реалисти днес.

24 август - 23 септември

СТРЕЛЕЦ
Бъдете готови за делови трудности. Идеята, която ви изглежда изключителна, няма да срещне подкрепа от колегите ви.

23 ноември - 21 декември

РИБИ
Днес потърсете нещо, за което порано не сте се сещали и не сте имали възможност да изпробвате. Ще останете изненадани.

20 февруари - 20 март

КАРАНГА ОТРИЧА ЗА БЕНФИКА

Мони ГЕОРГИЕВ

Бразилският таран на ЦСКА-Сф Фернандо Каранга заяви, че не знае за интерес на португалския гранд Бенфика към него. БТА твърди, че еврошампионът за 1961 и 1962 г. е готов да даде 7 млн. евро за водещия голмайстор в Първа лига. 26-годишният бразилец участва във всичките 15 шампионатни мача на "червените" и записа 13 гола и 3 асистенции. Каранга обаче ще пропусне предстоящото домакинство на Ботев Пд заради пресиления червен картон срещу Лудогорец. При историческия първи успех на ЦСКА-Сф в Разград бразилецът заби изравнителния гол и заслужи наградата за Играч №1 на XV кръг в анкетата на Пресклуб "България". "През целия мач Козмин Моци ме провокираше. Нашият треньор ме предупреждаваше за това цялата седмица преди дербито. Не съм виждал другаде сектор за гости като на "Лудогорец Арена", който е с шумоизолиращи огради, но за нашите фенове няма пречки", заяви Каранга.

Икер Касияс получи наградата "Златен крак" като изпревари номинираните Роналдо и Меси. Призът се връчва за цялостна кариера

Мистерия с търга на ЦСКА

Синдик Дора Милева твърди, че няма да има анулиране и ново наддаване заради имот край морето

В пълна мистерия се обвива търгът за емблемите и останалото имущество на ЦСКА. Синдикът на фалирания на 9 септември 2016 г. автентичен клуб Дора Милева твърди, че всичко върви по установения ред и очаква спечелилата фирма "Ред Енимълс" да внесе парите, за да получи активите. Попечителят определи спекулациите като умишлени, за да се отложи във времето плащането. Както е известно, спечелилата търга фирма е на известния фен на "червените" Иван Велчев-Кюстендилец, който трябва да преведе към 8 млн. лв., за да влезе във владение най-вече на емблемата и така обединението на Литекс и Чавдар Етрополе да претендира за наследник на автентичния ЦСКА.

Информацията, че процедурите по търга ще започнат наново, стартираха, защото бизнесменът Вълкан Стойковски е спечелил дело за собствеността на имоти край морето в местността Карадере, които са включени в активите на ЦСКА. Според юристи това означавало нов търг и всичко трябва да

започне отначало. Спорът за имотите е още от времето, когато "Титан" управляваше клуба. Те ги бяха заложили като гаранция за дълговете към НАП, но по думите на Стойковски това е станало без неговото знание. След като започна процедурата по несъстоятелност, те бяха върнати обратно от държавата, за да бъде осъществен търгът.

"Няма никаква възможност да се проведе нов търг. Умишлено се тиражират подобни новини. Явно някой не иска да плаща. Чакаме търгът да влезе в Апелативния съд. "Ред Енимълс" спечели правото да плати активите. Надявам се да го направи. Ако пък не искат, тогава идва ред на следващите. Законът трябва стриктно да се спазва. Делото за имотите в местността Карадере няма нищо общо и няма да повлияе на търга по никакъв начин. Лъжа е, че фирма "Камеко" (на Стойковски) е спечелила делото на втора инстанция. То още е в Окръжния съд. Тепърва си разменяме документи. После ще влезе в Апелативния съд, а накрая във Върховния. Дори и ПФК ЦСКА АД да загуби делото, което е много малко вероятно, това няма по

никакъв начин да се отрази на търга за емблемата и активите на ЦСКА. Просто ще се наредят на осми ред на опашката и ще чакат да вземат някакви пари. Няма да им върнат земите. Защо 10 години мълчаха и чак сега някои хора се сетиха да предявяват претенции? Договорът за тези имоти не е обявен за нищожен. Земите са на ЦСКА. Странно е, че Общинският съвет на Бяла взема решение, че тези имоти са на въпросния господин. Освен това решението е взето след проведения търг, така че няма никаква стойност", заяви Милева пред Спортал.

"Не искам по никакъв начин да преца на ЦСКА да придобие емблемата, за която са предложили 8 млн. лв. За мен най-разумното е стойността на моя имот да бъде изваден от активите на дружеството и по този начин да се приспадне от общата сума. Моята единствена цел е да защита интересите си, а не да създавам спънки. Не мога да си обясня действията на синдикката Дора Милева. Или се касае за некадърност, или за защита на определени интереси", обяви пък Стойковски пред Блиц.

В Румъния се чуждат на войната за наследник на „армейците“

В Румъния също се зачудиха за войната у нас, която се води за правоприменник на фалирания ЦСКА. Северните ни съседи отбелязват, че преди няколко дни аматьорският ЦСКА 1948 поиска от ФИФА и УЕФА да го признаят за наследник на "армейците". За това се бори и елитният ЦСКА-Сф, който на този етап събира значително повече публика на мачовете си в Първа лига.

"В България има война за марката "ЦСКА". Тя се случва 2 години, след като румънската армия поиска Стяуа да се прекръсти. И сега два отбора казват: "Ние сме ЦСКА". Тук отново виждаме едни "Междувездни войни". ЦСКА е най-титлуваният български отбор, носил с гордост името на Българската армия. Клубът обаче "умря" през 2015 г. Причината бяха огромни дългове, поради които ЦСКА изпадна в несъстоятелност. След това бизнесменът Гриша Ганчев реши да превърне Литекс в ЦСКА и сега иска новият отбор да наследи успехите на автентичния. Но пък фенове на ЦСКА се установиха в нов тим - ЦСКА 1948. Този отбор започна от най-ниското ниво. Сега е в Трета лига, а старши треньор е Валентин Илиев, бивш защитник на Стяуа. ЦСКА 1948 иска от ФИФА и УЕФА да го признаят за наследник на ЦСКА. "Ние сме ЦСКА и сме морално и законно продължение на най-големия отбор на България", казват от ЦСКА 1948", цитирани от румънската медия Sport.ro.

Шведски национал мотае Левски

Шведът Антон Тинерхолм преговаря да подпише с Левски. Бранителят даже беше в София, като това се разбра от снимка на мениджърската агенция "Nordic Sky", която го представлява. На фотоса се вижда самият Тинерхолм в компанията на един от помощниците на Делио Роси Асен Букарев и на исландския защитник Холмар Ейолфсон. Шведът пристига на "Герена" като свободен агент. За последно той бе футболист на Малмьо и стана шампион на Швеция. Тази година е изиграл 27 мача в

първенството и е отбелязал 5 попадения. Общо през кампанията има 30 мача във всички турнири, а за Малмьо е с общо 136 мача и 8 гола. Тинерхолм има и 7 мача за националния отбор на "Тре Крунур". "Още не съм подписал. Имам и други предложения. В момента обмислям кое е най-доброто за мен", написа Тинерхолм в инстаграм. Договорът му с родния отбор на Златан Ибрахимович на практика е изтекъл. Той е до края на 2017 г., но шампионатът в Швеция завърши.

Произведено
в България

Цветът на властта

Иван ЧЕНЧЕВ

Последният път писах, че се съмнявам в някои работи на международното олимпийско движение или по-точно в движещите се там. И вижте как се разбра, че има защо - журналистски обвиниха член на МОК в тормоз. Този човек впоследствие им се извини, но каза, че това какво е правил с една от новинарките в къщата си, е лично негова работа. Негова, негова, ама ако не я е питал, е работа и на служби, и на съд. Така. Това ми прилича на бюджет „2018“. Властта вика „наша работа е“, но не е питала другата страна - народонаселението. Значи отсега има проблем. Защото недоволните няма да са единствено в редиците на опозицията, която даде своя алтернатива. Те ще са във всяко едно българско домакинство. Това е мина. Управляващите си я самозаложиха и много скоро ще си я самонастъпят. Айнщайн казва следното: не можем да разрешим проблемите си със същото мислене, с което сме ги създали. Мъдро, ама кой да го чуе...

Някъде ми се мерна как вездесъщият Валери Божинов жонглира с тенис топка. Бил техничен. Помним Дянков, който пък жонглира с постна пица, защото бил тактичен. За да стигнем до Менда, която надмина всички умело боравейки с пармезан. Тя обаче нито е технична, нито тактична. Откровена е, казвайки, че в бюджета няма луканка. А на тази тема в ГЕРБ са много чувствителни само, когато им носят суджук, но, не и като трябва да го дават на хората. Властта призна, че секторите са недофинансирани. Ами финансирайте здравеопазване, образование, родно производство. Другите ще живеят покрай тях. Сега няма доволни. Излиза, че всички пак ще стискат зъби. С настърган пармезан между кътниците.

Разбрах, че в Япония имали думи само за четири основни цвята - черно, бяло, червено и синьо. Ако им трябвало да опишат нещо зелено, използвали думата за синьо. Объркващо е, но за сведение и до днес има светофари в Япония, на които вместо зелен, светва син цвят. Стигнало се до 1973 година, когато местното правителство решило да оправи проблема, като промени закона. И така било прието, че семафорите трябва да светят с „възможно най-сините отънъци на зеленото“! Пак ще направя паралел с властта. На черното казват бяло, и дори са готови да го затвърдят със закон. Пробутват тезата, че опозицията внася напрежение, а те, видите ли, били умиротворителите в парламента, на Балканите, из Европа, че и по света. Но преди това са торпилирали на трибуната хардлайнери като Т. Биков и С. Гърневски, които раздават присъди, гордеят се, че са фашисти, пращат в Сибир, и дагосват всеки различен от тях. Без тези двамата да осъзнават, че самите те са чужди тела. Справка А. Тодоров, който, след като извади какви ли не хартийки, за кого ли не, накрая го „оттеглиха“, принуждавайки го да извади собствената си оставка.

Та за бюджета. Недофинансиран е и спортът, разбира се. И то в основни направления. Но и при него, както и при останалите, цветовете се свеждат до... един. И каквито и отънъци да има, за властта си остава... един. Нищо, че ние имаме думи и за останалите цветове. Ние може и да имаме, ама в речника на властта няма. И си личи...

Нефтохимик губи в Бургас

Първенецът на България без шанс за Шампионската лига

Волейболният първенец на България Нефтохимик 2010 започна със загуба дебютното си участие в Шампионската лига. Като домакини в зала "Младост" в Бургас момчетата на треньора Найденов отстъпиха на германския гранд ВФБ Фридрихсхафен с 1:3 гейма (19:25, 19:25, 28:26, 18:25) в първия мач от III квалификационен кръг на най-престижния европейски клубен турнир пред близо 1200 зрители.

Реваншът е в неделя от 17.00 ч. б.вр. във Фридрихсхафен. Воденият от известния белгийски наставник Витал Хейнен германски тим трябва да спечели само 2 гейма, за да се класира за груповата фаза на ШЛ. Бургазлии пък трябва да направят истинско чудо и да бият с 3:0 или 3:1, за да стигнат поне до "златен" гейм.

Гостите от Фридрихсхафен, които бяха сочени за фаворити в мача, диктуваха напълно играта в първите 2 гейма и ги спечелиха с по 25:19. Бургазлии, които градят суперотбор с участието на 4-ма национали, показаха характер и успяха да се върнат в срещата. Те измъкнаха третата част с 28:26 най-вече благодарение на новото попълнение на тима - украинския диагонал Олександър

Стаценко, и на Валентин Братоев. В четвъртия гейм Нефтохимик отново тръгна добре, но не успя да запази преднината си и отстъпи на германците с 25:18, а с това и мача с 3:1.

Най-полезен за Нефтохимик стана Стаценко, който направи своя дебют, с 19 точки (1 блок и 50% ефективност в атака). Валентин Братоев добави 15 т. (1 блок, 2 аса), а близнакът му и разпреде-

Феновете призоваха общината да откупи стадион „Лазур“

По време на волейболния мач на Нефтохимик и Фридрихсхафен феновете на футболния Нефтохимик призоваха община Бургас да откупи стадион "Лазур". Те развяха транспарант, на който пишеше „Бъдеще за спорта на Бургас. Върнете ни стадиона.". В рамките на кампанията феновете създадоха и фейсбук страница с наименование „Върнете стадион Лазур на Бургас“, където поместиха следното писмо: "С оглед продължаващата агония на професионалния футбол в град Бургас, ние от "Клуб на привържениците на Нефтохимик" подемаме инициатива, чиято цел е да подтикне община Бургас да реши този проблем, като се откупи Стадион "Лазур" и той да стане общинска собственост. Стадион, където бургаските отбори ще имат свой дом и ще представят достойно града, далеч от силната хватка на частни интереси и непосилни наеми. Там, където бургазлии ще се гордеят с най-великата игра в света - футбола!"

Шведски национал мотае Левски

Стр. 39

Украинецът Олександър Стаценко (вляво) забива през единичната блокада на Фридрихсхафен при загубата на Нефтохимик с 1:3 гейма в Бургас

лител Георги записа 5 т. По 2 блока за гостите реализираха Даниел Малеша и общо 17 т., Давид Зосенхаймер 14 и гръцкият национал Атанасиос Протопсалтис, също с 14.

"Не ни достигна опит и увереност, каквито имаше другият отбор. Те са изградили манталитет на победители с опита, който имат. Ние показахме характер, но не си повярвахме, че можем да пратим мача в тайбрек. Повечето ни състезатели не са играли такива мачове и за тях това бе нещо ново. Не става само с по един такъв мач на година, затова се стараем да играем максимално много. Съвсем нормално е да загубим от такъв отбор, виждате колко малко грешки допуснаха те", коментира Найденов.

Botanic

Често ли се будите през нощта, за да ходите до тоалетната?

Чувствате ли парене или болка при уриниране?

Знаете ли, че по данни на Световната здравна организация 80% от мъжете в даден период от живота си имат проблеми с простатата.

ПростаРен е комбинация от Върбовка, Гроздово семе и Селен, която се грижи за здравето на простатната жлеза и подпомага нейното правилно функциониране. Продуктът е напълно натурален и може да се приема дълго време. Във всяка опаковка ПростаРен ще намерите подарък – малка книжка със съвети за здрава простата.

ПРОФИЛАКТИКА ЗА ЗДРАВА ПРОСТАТА

За да имате здрава простата, можете да спазвате някои прости правила, с които да се предпазите от заболявания или пък да ги направите значително по-леки.

- Ограничете контакта с пестициди и други замърсители.
- Приемайте достатъчно количество вода (нужното за организма количество се измерва като теглото (в кг) се умножи по 0,03, т.е. ако тежите 70 кг, то приблизителното количество вода, на ден, което трябва да приемате, е 70 x 0,03 = 2,100 литра.) Увеличете приема при жегата, усилен физическа работа, треска, разстройство и други фактори, които предизвикват увеличена загуба на течности.
- Важно е да се спазва добра лична хигиена.
- Избягвайте носенето на много тесни грехи. Притискането допълнително създава условия за възникване на застойни явления и инфекции.
- Правете редовно гимнастика. Движението подобрява кръвообращението. Не карайте велосипед - това само оказва допълнително налягане върху простатата. Ходенето е благотворно за този ред проблеми.
- Свикнете често да изпразвате пикочния мехур. Застояването на урина може да бъде предпоставка за появата на бактерии и инфекции.
- Старайте се да поддържате "редовен стомах". Запекът повишава вътрекоремното напрежение и провокира застой в простатата. Въобще храносмилателните смущения могат да бъдат предпоставка за инфектиране и уголемяване на простатата.
- Грижете се на трапезата Ви да присъстват постоянно храните, богати на селен, цинк и витамин С.
- Намалете приема на пикантни подправки; избягвайте прекалено лютите, кисели, солени храни.
- Защиатавайте се от влага и от стуг.
- Правете редовни профилактични прегледи.

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

- Никотинът уврежда осем пъти повече бъбреците, пикочния мехур и простатата, отколкото белите дробове.
- Мария Третен в своята книга "Здраве от аптеката на Господ" нарича Върбовката "вълшебната билка за простата".
- Руските царе са давали злато, за да получат лечебната Върбовка, наричана "Иван чай".

ПростаРен е с уникална комбинация от Върбовка, Гроздово семе и Органичен Селен. Той действа благоприятно върху простатата и пикочните пътища. Почувствайте силата на ПростаРен и променете качествено живота си. Можете да намерите в аптеките и без рецепта!